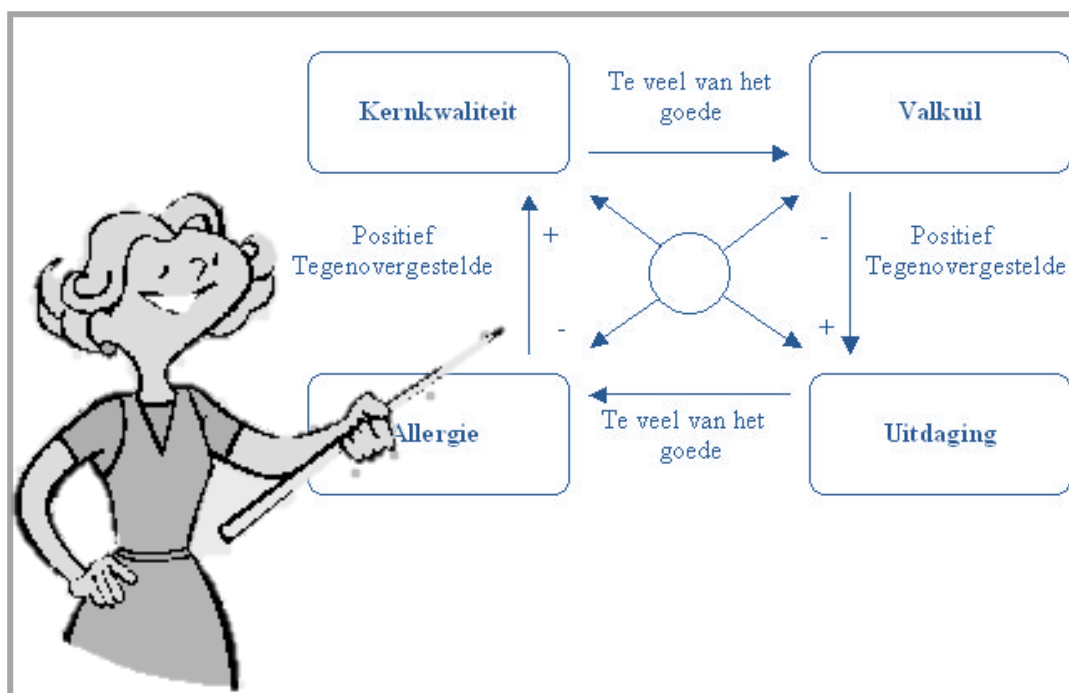

Competent in kernkwaliteiten

Aan welke kernkwaliteiten bij leerkrachten, nodig om te kunnen werken met cluster 3 leerlingen in het regulier onderwijs, is behoefte?

Meesterstuk Master SEN WEC ZMD 2

Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg Fontys Hogescholen Eindhoven

Tilburg, juni 2012

Begeleid door W.M.H. van der Meulen MA SEN

Marcia M.M.C. de Bresser

Groepsleerkracht Cluster 3 onderwijs

Marcia.debresser@student.fontys.nl

Studentnummer 2019707

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2.
Samenvatting	4.
Inleiding	5.
Persoonlijke introductie	5.
Persoonlijke motivatie voor het onderzoek	5.
Onderzoekscontext	6.
Actuele ontwikkelingen in de onderzoekscontext	6.
Hoofdstuk 1. Aanleiding en onderzoeksvraag.....	7.
1.1. Aanleiding	7.
1.2. Aannames en hypothesen	7.
1.3. Probleemverkenning theoretisch	8.
1.4. Probleemverkenning in de praktijk	8.
1.5. Doelstellingen van het onderzoek	8.
1.6. Onderzoeksvraag	9.
Hoofdstuk 2. Theoretische onderbouwing.....	10.
2.1. Competentie versus kernkwaliteit	10.
2.2. Kernkwaliteiten	12.
2.3. Kernkwaliteiten in het onderwijs	14.
Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethodologie.....	17.
3.1. De onderzoekseenheden	17.
3.2. De onderzoeksmethoden en onderzoeksinstrumenten	18.
3.2.1. Enquêtes	18.
3.2.2. Interviews	19.
3.2.3. Observaties	19.
3.3. Ethiek	20.
3.4. Betrouwbaarheid en validiteit	21.

Hoofdstuk 4. Data-analyse.....	22.
4.1. Enquêtes	22.
4.2. Interviews	27.
4.2.1. Interviews met leerlingen	27.
4.2.2. Interviews naar aanleiding van de enquêtes	27.
4.3. Observaties	28.
Hoofdstuk 5. Conclusies en aanbevelingen.....	31.
5.1. De conclusies op een rij	31.
5.2. Aanbevelingen	34.
Hoofdstuk 6. Evaluatie en reflectie.....	36.
6.1. Evaluatie op het onderzoek	36.
6.2. Reflectie op de persoonlijke ontwikkeling	37.
Literatuurlijst.....	40.
Bijlagen overzicht.....	42.
Bijlage I: Voorbeelden van kernkwaliteiten en kernkwadranten	43.
Bijlage II: Enquêtes	44.
Bijlage III: Brieven aan ouders en collega's	97.
Bijlage IV: Interviews	101.
Bijlage V: Observatieformulieren	113.
Bijlage VI: Betekenis diverse kernkwaliteiten volgens respondenten	118.

Samenvatting

In het kader van WSNS¹, passend en/of inclusief onderwijs groeit het aantal cluster 3 geïndiceerde leerlingen² in het regulier onderwijs. Steeds vaker vormen reguliere scholen, in samenwerking met speciaal onderwijs, klassen met deze leerlingen om de kinderen zo goed onderwijs te bieden. De Stergroep³ op OBS Villa Vlinderhof is een dergelijke klas waarbij Mytyschool Tilburg en ZML De Bodde gedurende drie jaar betrokken zijn door het detacheren van gespecialiseerde leerkrachten. Om na het vertrek van de gespecialiseerde leerkrachten het project te kunnen voortzetten is het belangrijk alle leerkrachten waar de Sterleerlingen mee te maken krijgen te laten beschikken over de juiste competenties en kernkwaliteiten⁴. Competenties zijn in diverse lijsten omschreven, maar doordat het bij kernkwaliteiten gaat om karakter en identiteit (Bender, 2008) kan dit per school afwijken en is het moeilijker in algemene lijsten vast te leggen. In dit onderzoek wordt gekeken aan welke kernkwaliteiten bij leerkrachten, nodig om te kunnen werken met cluster 3 leerlingen, op OBS Villa Vlinderhof behoefte is en welke kwaliteiten aanwezig zijn. Dit alles wordt bekeken vanuit literatuuronderzoek rondom kernkwaliteiten in het onderwijs en daarnaast praktijkonderzoek in de vorm van enquêtes, observaties en interviews bij leerlingen, leerkrachten en ouders om zo een brede afspiegeling te krijgen van de behoeftes. Aanvankelijk lag de nadruk op OBS Villa Vlinderhof erg op competenties. Het onderzoek heeft iedereen doen stilstaan bij het belang van werken van binnenuit en dus vanuit kernkwaliteiten. (Korthagen & Vasalos, 2001) De top 10 aan kwaliteiten voor leerkrachten die werken met cluster 3 geïndiceerde kinderen die hieruit voortkwam, is: geduld, betrokkenheid, flexibel, gestructureerd, zorgzaam, consequent, empathie, gepassioneerd, hulpvaardig en rustig. Niet iedere activiteit vraagt om dezelfde kernkwaliteiten en reguliere leerkrachten die maar een beperkt aantal momenten met de leerlingen werken hoeven de kernkwaliteiten misschien niet zo specifiek te beheersen. De meeste collega's willen zich graag ontwikkelen in deze kwaliteiten. Ze geven aan hier tijd voor nodig te hebben en daarnaast mogelijk ervaringen in de Stergroep om hun beeld te verbreden. Ten slotte zal begeleiding en eventueel scholing hen helpen tot de goede balans aan kernkwaliteiten te komen.

¹ Weer samen naar school

² Leerling met een indicatie voor een Cluster 3 school ofwel een school voor kinderen met 1 of meer lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen, zeer moeilijk lerende kinderen en langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap, kinderen met epilepsie.

³ Groep op OBS 'Villa Vlinderhof' te Sprang Capelle die een geïntegreerde voorziening, onderwijs en zorg, biedt aan leerlingen uit regio Waalwijk, waar zij anders op Tilburg, Mytyschool Tilburg of ZML 'De Bodde', aangewezen zijn. Het project komt tegemoet aan de vraag van ouders in het kader van 'WSNS' en vult een plekje in binnen het 'Passend Onderwijs'. Uit: Schoolgids Villa Vlinderhof 2011-2012.

⁴ Karaktereigenschappen die tot het wezen van een persoon horen, dragen bij tot de ontwikkeling van competenties

Inleiding

Persoonlijke introductie

Werken in het cluster 3 onderwijs⁵ is mij inmiddels zes jaar gegund. Na invallen in het regulier onderwijs en studeren voor gespecialiseerd leerkracht ben ik op Mytyschool Tilburg⁶ gaan werken. Sindsdien werk ik hier, waarvan het grootste deel in zml-groepen⁷ en nu in een gecombineerde aanvangsgroep zml-mcg.

Sinds vorig schooljaar mag ik daarnaast, vanuit mijn LC-functie⁸ met ambulante taken, cluster 3 geïndiceerde leerlingen onderwijs geven in de Stergroep en de reguliere school voorbereiden op het zelfstandig voortzetten van de groep.

Persoonlijke motivatie voor het onderzoek

Volgens mij is de Stergroep een goede manier om cluster 3 geïndiceerde kinderen te integreren met leeftijds- en omgevingsgenoten. Ze worden pedagogisch en didactisch begeleid in de Stergroep en begeven zich op sociaal-emotioneel en creatief gebied vaak in hun integratiegroep. Passender kan slechts als de leerlingen volledig in de integratiegroepen deelnemen. Met de bezuinigingen in het onderwijs kan het zijn dat leerlingen met een beperking eerder instromen in een reguliere klas, waardoor volledige integratie dichtbij lijkt. Echter vraag ik mij, op basis van eigen ervaringen, af of volledige integratie wenselijk is.

Op beide scholen waren de gevolgen van de bezuinigingen maandenlang het gespreksonderwerp. Collega's van Villa Vlinderhof vroegen zich af of zij capabel waren om leerlingen met zoveel verschillende beperkingen te onderwijzen. Zij hebben, zo zeggen ze zelf, niet de deskundigheid die ik heb. Op Mytyschool Tilburg vroeg men zich daarentegen af of zij over de kwaliteiten beschikten om een volle klas kinderen, regulier, cluster 3 en met beperkingen die niet cluster 3 specifiek zijn, te begeleiden.

Ikzelf wilde hierdoor weten wat die kwaliteiten inhouden, waarover mijn collega's moeten beschikken en capabel in moeten zijn. Dit zou een handvat kunnen zijn bij het zoeken naar mijn opvolger binnen de Stergroep na dit driejarige project.

⁵ Onderwijs voor kinderen met verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en langdurig zieke kinderen met een somatische aandoening.

⁶ School voor lichamelijk- tot meervoudig complex beperkten. Voorziet in speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. De school leidt leerlingen op met als doel het maximale uit de leerlingen te halen. Indien mogelijk stromen leerlingen uit of door naar het regulier onderwijs. Uit: schoolsite www.mytyschooltilburg.nl

⁷ Klassen waarin kinderen zitten die zeer moeilijk lerend zijn en daarnaast een lichamelijke beperking hebben.

⁸ Toegekende functie op basis van het verrichten van taken m.b.t. onderwijsontwikkeling en/of projectmatige werkzaamheden, meer dan een normale leerkracht speciaal onderwijs (LB-functie). Tevens komt dit overeen met de salarisschaal.

Vanuit mijn functie, attitude, expertise en ervaring met de doelgroep en de organisatie, word ik geacht de directie van OBS 'Villa Vlinderhof' aan te geven wat voor collega we mogelijk zoeken. Dit is voor mij een belangrijke reden om me in deze kwaliteiten te verdiepen.

Daarnaast wil ik mijn deskundigheid graag inzetten om collega's te ondersteunen in hun begeleiding van integratieleerlingen. Hierbij probeer ik te denken vanuit de positieve aspecten van het handelen ofwel de kwaliteiten van de collega en de school. Het achterhalen van de kernkwaliteiten en het filteren van de belangrijkste kwaliteiten is daarom van belang.

Onderzoekscontext

Feit is dat het Stergroepproject voor Mytyschool Tilburg en ZML De Bodde na drie jaar, ofwel over anderhalf jaar, afloopt. Villa Vlinderhof en de stichting moeten het project dan eigenhandig voortzetten. Hoewel Villa Vlinderhof bij opzet van het project aan de projectgroep⁹ heeft aangegeven de mogelijkheden tot het ontwikkelen van een Stergroep in de regio te willen aangrijpen en opvolging te verzorgen, lijkt er binnen het vernieuwde team geen geschikte kandidaat te zijn. Onderdeel van mijn context is dan ook dat de opvolging mogelijk niet vanuit de school komt.

Voor nu richt ik mij op de collega's van de integratieklassen. Zeven van de acht leerlingen uit de Stergroep integreren, waardoor zeven reguliere klassen en dertien collega's direct te maken hebben met één van deze leerlingen. Kwaliteiten en ontwikkelingsmogelijkheden van de leerkrachten komen hierdoor boven water. Het is hierbij interessant om uitgebreider naar deze kwaliteiten te kijken. Welke kwaliteiten kunnen bewuster aanwezig zijn of moeten nog ontwikkeld worden om de leerkracht op zowel sociaal-emotioneel, pedagogisch als didactisch gebied vaardig te maken in het lesgeven aan de integrerende Sterleerling?

Actuele ontwikkelingen in de onderzoekscontext

Momenteel is er veel gaande rondom Passend- en inclusief Onderwijs. Daarnaast spelen bezuinigingen een grote rol. Ook gekwalificeerde mensen moeten op zoek naar een baan. Dit betekent dat er mogelijk iemand met de gevraagde expertise van buitenaf kan worden aangenomen. Naast de expertise, die blijkt uit een CV, moeten we weten welke specifieke kwaliteiten wij verder graag zouden zien in die collega.

---

⁹ Stichting Bravoo, Mytyschool Tilburg en ZML De Bodde

Hoofdstuk 1. Aanleiding en onderzoeksvraag

1.1. Aanleiding

Zoals in de inleiding genoemd is, moet de Stergroep over anderhalf jaar voortgezet worden met leerkrachten uit het regulier onderwijs of anders gezegd niet gedetacheerd vanuit Mytyschool Tilburg of De Bodde. Dit jaar wordt naar kandidaten voor deze functie gezocht. Hierbij zal de directeur aandacht hebben voor de kwaliteiten van aanwezige collega's, maar ook kijken naar leerkrachten van buitenaf. Ze geeft aan te weten wat voor kandidaat binnen de school past, maar op onze visie te vertrouwen als het gaat om iemand specifiek geschikt voor de Stergroep. Volgens haar hebben wij de beste kijk op de kwaliteiten, vaardigheden en ambities die nodig zijn in de Stergroep ofwel voor de doelgroep van cluster 3 leerlingen.

Haar vraag gecombineerd met mijn motivatie is aanleiding tot onderzoek naar de kernkwaliteiten van reguliere leerkrachten op Villa Vlinderhof die een integratieleerling uit de Stergroep hebben. Zo ligt straks vast welke kwaliteiten gewenst zijn voor het begeleiden van de Sterleerlingen en op welke wijze deze al aanwezig zijn binnen de school. Samen met de, in de competenties voor een speciaal onderwijsleerkracht vastgelegde, vaardigheden van een cluster 3 leerkracht vormt dit een goede basis voor het formuleren van de functie-eisen van de vacature die zal ontstaan.

1.2. Aannames en hypotheses

Iedereen is ergens goed in en heeft dus kernkwaliteiten. Een kwaliteit van een leerkracht, in welke vorm van onderwijs dan ook, is het omgaan met en doceren van kinderen. Vanuit dit aspect verwacht ik dat er meerdere overeenkomsten zullen zijn in kernkwaliteiten van reguliere leerkrachten en die van de Stergroep. De doelgroep leerlingen heeft voor een andere ontwikkeling binnen die kernkwaliteiten gezorgd. Hierdoor verwacht ik dat er mogelijk verschillen waarneembaar zijn in de ontwikkeling van de van belang zijnde kernkwaliteiten. Hierbij kan de achtergrond van de collega, de leeftijd van de collega en de duur van coaching die de collega al gehad heeft mogelijk een rol spelen.

Naast verschillen die tussen diverse leerkrachten waarneembaar zijn, verwacht ik ook dat er verschillen te ervaren zijn in de aanwezigheid van kwaliteiten bij één individuele leerkracht. Wat zij zelf als sterke kanten zien en wat wij zien kan overeenkomen en/of verschillen.

1.3. Probleemverkenning theoretisch

Ofman stelt dat kwaliteiten van binnenuit komen, terwijl competenties van buitenaf zijn aangeleerd (Korthagen & Vasalos, 2001). Het beeld van een goede leerkracht is niet uitsluitend in competenties te omschrijven, maar gaat ook om de identiteit, de kwaliteiten van de persoon (Bender, 2008). Wat dit precies inhoudt, wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 2.

Volgens Korthagen stelt Ofman dat een kernkwaliteit altijd potentieel aanwezig is, maar pas bij bewustwording ontwikkeld kan worden om zo overtuigingen, competenties en gedrag te beïnvloeden. Kijkend naar het onderzoek betekent dit dat onderzocht moet worden wat we verstaan onder kernkwaliteit, welke kwaliteiten van belang zijn en in hoeverre deze zichtbaar aanwezig zijn.

1.4. Probleemverkenning in de praktijk

De school streeft er naar zich steeds te verbeteren en te werken richting de titel 'excellente school'. Derhalve zijn studiedagen en vergaderingen vooral in het kader van de ontwikkeling van de school. De ontwikkeling van een individueel teamlid komt behalve in functioneringsgesprekken en mogelijkheden tot opleidingen weinig aan bod.

Dit onderzoek zal door middel van enquêtes, interviews en observaties juist naar voren brengen waar individuen goed in zijn of nog in kunnen leren en ontwikkelen. Er wordt beter en bewuster naar onszelf gekeken om zo te komen tot de kernkwaliteiten passende bij een Stergroepleerkracht.

Momenteel worden deze kernkwaliteiten door collega's niet altijd in zichzelf herkend. Gevolg is dat de animo om de groep te gaan draaien, na afloop van het project, minimaal is en dat er gekeken wordt naar ervaren en voor de doelgroep geschoolde leerkrachten van buitenaf. Bewustwording van aanwezige kwaliteiten zorgt mogelijk voor een ander toekomstperspectief.

1.5. Doelstelling van het onderzoek

Doel van dit onderzoek is om te achterhalen welke kernkwaliteiten belangrijk gevonden worden door diverse partijen binnen school om de Stergroep goed te kunnen draaien en daarnaast te achterhalen in hoeverre deze kernkwaliteiten al aanwezig zijn bij een reguliere leerkracht.

Het gewenste resultaat hierbij is dat er naar voren komt welke kernkwaliteiten, die nodig zijn om te werken met een cluster 3 groep, al aanwezig zijn. Ook zal daarbij

duidelijk worden welke van die kwaliteiten enkel onbewust aanwezig zijn en nog verder ontwikkeld moeten worden.

Begeleiding en coaching van leerkrachten die te maken hebben met integratie-leerlingen en de toekomstige leerkracht van de Stergroep zou dan toegespitst kunnen worden op het inzichtelijk maken en verbeteren van deze kwaliteiten.

Bovendien moet het voor de directie inzichtelijker worden wat voor vacature opgesteld kan worden en op welke kwaliteiten geselecteerd kan worden bij het zoeken naar opvolging van de speciaal onderwijsleerkrachten die nu voor de Stergroep staan.

Een mogelijk bijkomend resultaat is dat ook de speciaal onderwijsleerkrachten, onder wie ikzelf, profijt hebben bij het achterhalen van deze kernkwaliteiten. Het benadrukt indirect ook onze sterke kanten. Ik ben benieuwd of de kernkwaliteiten die naar voren komen overeenkomen met kernkwaliteiten die ik bij mezelf en andere collega's zie.

1.6. De onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag luidt: "Aan welke kernkwaliteiten bij leerkrachten, nodig om te kunnen werken met cluster 3 leerlingen, is behoefte?"

Deze onderzoeksvraag beantwoord ik met de volgende deelvragen:

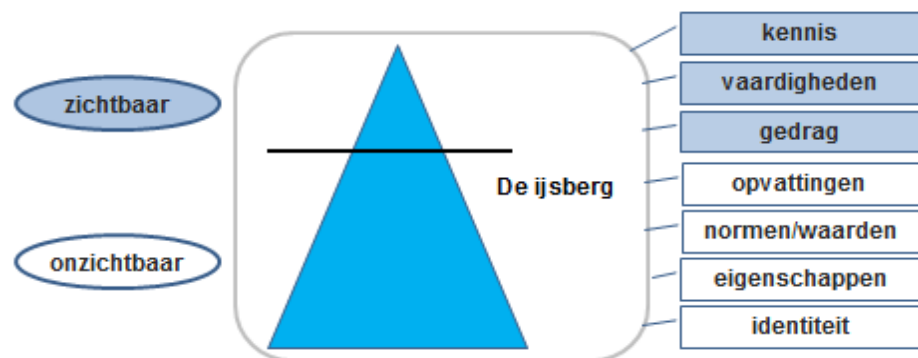
1. Wat zijn volgens ouders, leerkrachten en kinderen kernkwaliteiten van een onderwijsprofessional in een cluster 3 groep?
2. Welke van deze kwaliteiten zien reguliere leerkrachten terug in zichzelf en hun functioneren?
3. Welke van deze kwaliteiten zie ik terug bij reguliere leerkrachten en in hun functioneren?

Hoofdstuk 2. Theoretische onderbouwing

Competenties en kernkwaliteiten zijn begrippen die vaak in dezelfde context, met dezelfde betekenis, worden gebruikt. Hoewel er overeenkomsten zijn in betekenis verschillen deze begrippen ook duidelijk. In paragraaf 2.1. wordt hier op ingegaan. Aangezien kernkwaliteiten ertoe kunnen bijdragen dat competenties zich ontwikkelen en een leerkracht zich daardoor verder kan ontwikkelen wordt in dit onderzoek gekeken naar de kernkwaliteiten. In paragraaf 2.2. zal dit begrip worden toegelicht. Als laatste zal in paragraaf 2.3. gekeken worden naar de kernkwaliteiten in zowel het regulier als het speciaal onderwijs.

2.1. Competentie versus kernkwaliteit

Volgens het woordenboek¹⁰ zijn competenties ontwikkelbare vermogens die ten grondslag liggen aan het adequaat, doelbewust en resultaatgericht handelen. Competenties omschrijven in één of enkele woorden onderliggende vaardigheids-, kennis- en houdingsdomeinen. Ook volgens Stolker (2003) wordt aan de hand van competenties concreet gedrag uitgedrukt. Echter is het van belang om bij de uitwerking van competenties niet enkel naar de zichtbare kant, ofwel de vaardigheden, te kijken, maar ook aandacht te hebben voor de onzichtbare kant, ofwel de drijfveer en identiteit van de persoon. Deze dieperliggende karaktereigenschappen kunnen worden omschreven als de kernkwaliteiten van de persoon. Covey (2009) omschrijft dit alles als een doorsnede van kennis, het wat en waarom, met vaardigheid en streven ofwel de drijfveer en motivatie. Ook McClelland (De Lange, Schuman & Montesano Montessori, 2010) herkent dit en omschrijft dit alles in de metafoor van een ijsberg, waarbij hij de persoon als ijsberg voorstelt.

Figuur 1: Het ijsbergmodel van McClelland

¹⁰ <http://www.encyclo.nl>

Kennis, vaardigheden en gedrag, ofwel de domeinen van de competenties, bevinden zich in het zichtbare deel boven de waterlijn. De rest zit onder de waterspiegel en is niet zichtbaar. Dit zijn persoonlijke aspecten die van invloed zijn op het functioneren, zoals opvattingen, normen en waarden, eigenschappen en identiteit. Ook cognitieve stoornissen evenals de oplossingen voor emotionele, gedrags- en psychiatrische problemen (Furman, 2006), liggen vaak in dit onzichtbare deel en vormen de persoon tot wie ze daadwerkelijk zijn.

Kernkwaliteiten worden gedefinieerd als iemands karaktereigenschappen en identiteit en bevinden zich dus in het dieperliggende gedeelte. Volgens Korthagen en Vasalos (2001) geeft Ofman aan dat het juist deze van binnenuit komende persoonskenmerken ofwel kernkwaliteiten zijn die invloed uitoefenen op het gedrag en aangeleerde competenties.

Op welke competenties deze precies invloed moeten uitoefenen om een goede leerkracht speciaal onderwijs te worden, ligt vast in profielen zoals die van het SBL.¹¹ Het ijsbergmodel zet daarnaast aan tot denken over de sterke punten van de persoonlijkheid, de kernkwaliteiten die nodig zijn om deze competenties te ontwikkelen. Deze kwaliteiten zijn echter niet zo eenduidig terug te vinden in profielschetsen, maar vragen om uitgebreidere toelichting.

Korthagen en Lagerwerf (2011) hebben de begrippen competentie en kernkwaliteit tegenover elkaar gezet en ondervonden drie duidelijke verschillen in de betekenis. Als eerste zijn kernkwaliteiten ondeelbaar, terwijl competenties op te delen zijn in deelvaardigheden. Ten tweede zijn kernkwaliteiten in beginsel al aanwezig, terwijl competenties ‘van buitenaf’ aangeleerd kunnen worden. Als derde en laatste geven zij als verschil aan dat kernkwaliteiten breed inzetbaar zijn, terwijl competenties vaak bij een bepaald (vak)gebied horen.

Ook een vierde verschil komt om de hoek als het gaat om de ‘houdbaarheid’. Competenties kunnen verouderen ten opzichte van de vernieuwende maatschappij. Kernkwaliteiten daarentegen ontwikkelen mee en blijven ook in de nieuwe omstandigheden van belang. Dit vierde punt geeft eveneens de brede en langdurige inzetbaarheid van kernkwaliteiten aan. Het maakt het mede van belang om ons bewust te zijn van onze kwaliteiten en ook in het onderwijs te werken aan en vanuit kernkwaliteiten. Vanuit dit perspectief komt succes tenslotte voort uit de noodzakelijke beroepscompetenties, maar enkel als deze competenties worden

¹¹ Stichting Beroepskwaliteit Leraren, inmiddels: onderwijs coöperatie. <http://www.onderwijSCOOPERATIE.nl>

uitgevoerd vanuit contact met de eigen kernkwaliteiten. Mist het contact met de kernkwaliteiten, door Cauffman en Van Dijk (2009) krachtbronnen genoemd, dan ontstaan de problemen. Je moet de, altijd beschikbare, maar soms minder toegankelijke, krachtbronnen ofwel kernkwaliteiten herontdekken om oplossingen te kunnen bedenken.

2.2. Kernkwaliteiten

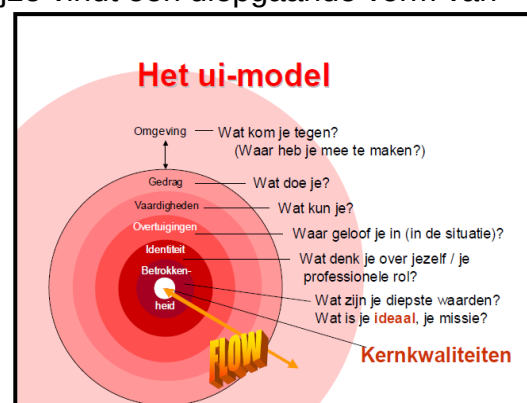
Kernkwaliteiten zijn altijd potentieel aanwezig, stelt ook Ofman (Korthagen & Vasalos, 2001). Het gaat hierbij om woorden waarmee benoemd kan worden, waar iemand de energie en motivatie vandaan haalt om uiteindelijk het gedrag en de competenties te beïnvloeden. Echter worden kernkwaliteiten pas ontwikkeld als men zich bewust is van de kwaliteit.

Het bewust worden van je eigen kernkwaliteiten kan door het toepassen van kernreflectie of anders genoemd 'gelaagde reflectie'. Verderop wordt het ui-model toegelicht dat bij deze reflectie laag voor laag 'afgepeld' wordt. Deze vorm van reflectie doet een beroep op iemands vermogen en bereidheid te zijn wie hij daadwerkelijk is. Lukt het om, zowel vanuit cognitie als gevoelsmatig, daar contact mee te maken, dan komt de persoon bij zijn kracht uit en kan hij dit met minder moeite toepassen en op positieve, functionele wijze inzetten.

Korthagen (Bender, 2008) verwijst hierbij naar het begrip 'flow' dat door Csikszentmihalyi (1999a, 1999b) werd geïntroduceerd. 'Flow' is een beleving van tot in de kern opgaan in wat je doet. Korthagen omschrijft 'flow' met de vertaling van het Japanse woord voor 'Shining Eyes'. Het gaat om kwaliteitsontwikkeling van binnenuit, waarbij je zorgt dat je binnen de functies denken, voelen, willen en handelen boven het proces uitstijgt. Op deze wijze vindt een diepgaande vorm van leren plaats. (Bors, 2011)

Waar McClelland dit alles omschreef in een ijsbergmetafoor, is Fred Korthagen vooral bekend om het ui-model. Iedere laag van de ui staat voor een 'laag' van een individu. De buitenste laag is je gedrag en staat in direct contact met de omgeving. Dieper liggen

achtereenvolgens je vaardigheden, overtuigingen, identiteit en betrokkenheid, en ten slotte je kernkwaliteiten. Zijn de lagen in harmonie met elkaar dan ben je dichtbij

Figuur 2: Het ui-model van Korthagen

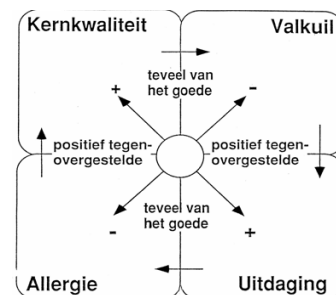
jezelf en in 'flow'. Ontbreekt er ergens iets dan raak je uit balans en zal je in de juiste laag aan het werk moeten om de balans te herstellen. Deze benadering heet 'multi-level learning'.

Een intensieve, maar effectieve vorm van werken aan de diverse lagen is het werken vanuit kernkwaliteiten. Ook bij het ontwikkelen van deze kernkwaliteiten is het werken aan de lagen vanuit kwaliteiten het startpunt. Belangrijk hierbij is om je bewust te zijn van de diverse kanten van een kwaliteit¹². Het nadeel van een kwaliteit is namelijk dat je erin door kan schieten, waardoor het niet meer als positief ervaren wordt. Zo kan de kwaliteit 'behulpzaam' doorschieten in 'bemoeizucht'. Dit wordt dan een valkuil genoemd.

Behalve dat een kwaliteit echt als kwaliteit gezien kan worden en ten tweede als valkuil is de derde kant van een kernkwaliteit dat er nog een leerdoel in schuilt, ofwel een uitdaging. Bij de kernkwaliteit daadkracht is het de valkuil om drammerig over te komen. Het is dan de uitdaging om naast daadkrachtig ook geduldig te handelen.

Als laatste zit er nog een vierde kant aan een kernkwaliteit, namelijk de kant waar de persoon weerstand ervaart en mogelijk een conflict te verwachten valt met de omgeving. Een daadkrachtig persoon zal het als 'allergie' ervaren dat een ander heel passief is. De daadkrachtige persoon zal zich bewust moeten zijn van zijn kernkwaliteit en van zijn valkuil om niet te drammerig te worden, maar geduld op te brengen.

Om een kernkwaliteit inzichtelijk te maken helpt het om het in een schema, een kernkwadrant, te plaatsen. Kernkwaliteiten en de bijbehorende kwadranten omvatten soms slechts kleine nuanceverschillen. Iemand die doorslaat in de kernkwaliteit behulpzaam, kan ineens overkomen als bemoeizuchtig, fanatiek, opdringerig of overbezorgd¹³.

Figuur 3 Kernkwadrant

Vragen die ertoe kunnen bijdragen zo specifiek mogelijk te zijn bij het achterhalen van kernkwaliteiten zijn: 'Welke eigenschap behoort bij het wezen van jouw persoon?', bij het achterhalen van je valkuil: 'Welk verwijt krijg je nogal eens te horen in de zin van: 'wees niet zo ...?'. Zo is de vraag voor het achterhalen van de uitdaging: 'Wat bewonder je in anderen?' en voor het achterhalen van de allergie: 'Voor welk gedrag ben je allergisch? of Welk gedrag kun je echt niet van een ander hebben?' Vanuit het oplossingsgericht werken (Bannink & Roeden, 2007) wordt slechts één vraag gebruikt om terug te keren tot je krachtbron. Die vraag luidt: 'Hoe heb je het opgelost?'

¹² <http://www.sociaalmanagement.nl/KERNKWALITEITEN.htm>

¹³ Zie bijlage 1 voor meer voorbeelden van kernkwaliteiten en kernkwadranten.

Wat je gedaan hebt deed beroep op je sterke kant en behoort tot je kernkwaliteiten. Korthagen en Lagerwerf (2011) en Furman (2006) gaan er echter vanuit dat kernkwaliteiten altijd positief zijn. Valkuilen of problemen bestaan volgens hen niet, deze geven slechts aan dat een andere kwaliteit nog verder ontwikkeld kan worden.

Behalve dat het goed is om je bewust te zijn van je kwaliteiten is het ook belangrijk om kernkwaliteiten die je waarneemt bij een ander te benoemen in je feedback. Dit leidt tot opbouwende feedback in plaats van negatieve feedback en zorgt ervoor dat de ander zich 'op diep niveau' gezien voelt. Bovendien draagt deze bevestiging ertoe bij dat de kwaliteit zich verder ontplooit. Het is tenslotte fijn om dat positieve stukje van jezelf dat gezien wordt door anderen vaker te laten zien. Dat geeft energie.

2.3. Kernkwaliteiten in het onderwijs

Het geven van kernfeedback aan collega's of leerlingen is ook in het onderwijs goed toepasbaar. Leerkrachten kunnen, door leerlingen veelvuldig kernfeedback te geven, bijdragen aan het ontdekken en ontwikkelen van kernkwaliteiten. Het herkennen van de eigen kernkwaliteiten draagt, volgens Evers, Loman en Soepboer (z.j.), bij tot het komen tot zelfkennis en erkenning en acceptatie van de ander. Bovendien zijn leerlingen met kennis van de kernkwaliteiten vaak inspirerend voor zichzelf en de omgeving. Furman (2006) zegt in zijn methode 'Kids skills' dat wij als leerkrachten kunnen helpen hun emotionele, gedrags- en psychiatrische problemen te overwinnen, slechts door hen te helpen hun sterke punten en vermogens, ofwel hun kernkwaliteiten te ontdekken. Kernfeedback draagt daar toe bij. Echter is bij een meting (Bors, 2011) gebleken dat kernfeedback in het onderwijs nauwelijks gegeven wordt. Deels komt dit door onvoldoende kennis over kernfeedback, kernkwaliteiten en het belang. Echter komt het, volgens Korthagen (Bors, 2011), grotendeels doordat het kunnen benoemen van andermans kernkwaliteiten eerst een bewustwordingsproces van eigen kwaliteiten met zich meebrengt. Doordat leerkrachten tegenwoordig opgeslokt worden door de verplichting te voldoen aan externe eisen van curriculum en samenleving, omschreven in competenties, krijgt deze bewustwording nauwelijks kans. Het lijkt dus de omgekeerde wereld, want als je inzet op kernkwaliteiten en werkt vanuit momenten van 'flow' volgt het ontwikkelen van de nodige competenties vanzelf, aldus de theorie.

Korthagen probeert mensen hier veelal van bewust te maken door tijdens presentaties reflectieoefeningen toe te passen. Hierin staan vragen centraal als

'Denk terug aan een leerkracht die je zelf hebt gehad, een inspirator, en zeg in één woord wat die persoon zo goed maakte.' Opvallend hierbij is dat kennis en andere competenties niet of nauwelijks genoemd worden. Zaken die wel genoemd worden, zijn kernkwaliteiten. Deze lijken niet goed meetbaar. Toch zijn ze blijkbaar duidelijk waarneembaar als er letterlijk naar gevraagd of, in observaties, naar gekeken wordt. Vanuit deze bewustwording en door kernreflectie kan ook gezocht worden naar de eigen kwaliteiten. Daarbij staan de lagen van de 'ui' centraal. Als eerste kom je in je omgeving iets tegen, waar je tegen aan loopt of wat je juist ervaart als positief. Wat is dat? Je gedrag zorgt er vervolgens voor dat je actie onderneemt. Het is goed je af te vragen wat je precies doet. Vanuit daar kun je dan kijken wat je voor bekwaamheden hebt en wat je dus kunt doen of had kunnen doen. Ook de vraag 'Waar geloof je in?' speelt vanuit je overtuigingen een belangrijke rol.

De lagen identiteit, 'wie ben je in je werk?' en betrokkenheid, 'waar doe je het allemaal voor?', zorgen er vervolgens voor dat je bij je eigen kern en kwaliteit komt. Weet je als leerkracht wat je kernkwaliteiten zijn dan kun je kijken hoe je vanuit deze kwaliteiten kunt komen tot kwaliteitsverbetering van de school of het onderwijs.

Het is goed om hierbij rekening te houden met het feit dat innovatie of verandering welke langzaam gaat meestal het beste resultaat heeft. Wil je te snel te veel dan ontstaat er externe druk, waarbij volgens Korthagen (Korthagen en Lagerwerf, 2011) "de drie F's" optreden. De F's staan voor Fight, Flight en Freeze ofwel mensen gaan tegenstribbelen, rennen weg of verkrampen. Dat wil je, als leerkracht, niet bereiken. Je wilt juist het tegenovergestelde, namelijk de vierde F die staat voor Flow. Dit bereik je door te werken van binnenuit en de tijd te nemen om tot dit binnenste bij jezelf, maar ook bij de ander te kunnen komen.

Kernkwaliteiten kunnen worden opgedeeld in diverse dimensies. Zo heb je de dimensie 'denken' met kwaliteiten als helderheid, nieuwsgierigheid en objectiviteit, de dimensie 'voelen' met openheid, kwetsbaarheid, betrokkenheid en compassie als kwaliteiten en als laatste de dimensie 'willen' waartoe de kwaliteiten initiatief, daadkracht, doelgerichtheid en moed behoren. Soms overlappen kernkwaliteiten ook diverse dimensies, zo komt flexibiliteit in contact met zowel denken, voelen als willen. Om gemakkelijker tot de kernkwaliteiten van een ander te kunnen komen zijn deze dimensies handig als richtlijn. Vaak zijn de kwaliteiten in één van de dimensies namelijk beter ontwikkeld dan in de andere. Door dit te achterhalen, kom je er ook gemakkelijker achter welke kwaliteiten, in de andere dimensies, nog ontwikkeld

kunnen worden. Het ontwikkelen van deze kwaliteiten kan door ze bewust vaker aan te spreken en in situaties in te zetten. Dit zegt Covey (2009) ook als hij spreekt over de principiële levenshouding. Door de kernkwaliteiten, of zoals Covey het noemt primaire kwaliteiten, te ontwikkelen en tot wezenlijk bestanddeel van je persoonlijkheid te maken creëer je een zinvol en gelukkig bestaan. Doordat op deze wijze de drie dimensies aangesproken worden en in evenwicht zijn, ontstaat het gevoel 'flow' en dus de mogelijkheid tot leren. Ook de door Covey genoemde secundaire kwaliteiten, prestaties en vaardigheden, kunnen zo ontwikkeld worden en tot effectief gedrag leiden.

In de onderwijscontext waar het gaat om een team van leerkrachten of een groepje samenwerkende leerlingen is het goed om naar een goede combinatie van personen te zoeken, zodat er diverse dimensies, maar vooral diverse kernkwaliteiten aanwezig zijn die elkaar kunnen aanvullen en versterken.

De kernkwaliteiten komen bij leerkrachten voornamelijk naar voren in hun pedagogisch handelen tijdens de les. Het inzetten van de kwaliteiten heeft dan ook een belangrijke rol bij het interesseren van de leerlingen voor een vak of onderwerp. Kwaliteiten voor leerkrachten die hierbij ingezet worden en genoemd worden bij diverse onderzoeken zijn: enthousiasme en liefde voor het vak, betrokken, geduldig en inlevend. Ook vaak genoemde kwaliteiten zijn: inspireren, humor, band creëren met leerlingen, aanzetten tot nadenken en consequent. Andere minder genoemde, maar net zo belangrijke kwaliteiten zijn: nieuwsgierig, sensitief, tactvol, observatievermogen, integer, accuraat, creatief en assertief. Goede leerkrachten zijn ook communicatief ingesteld (Rubens, 2009), ze zijn leergierig en altijd bereid iets nieuws te leren. Ze zijn flexibel en durven risico's te nemen. Daarnaast hebben ze een groot voorstellingsvermogen, waardoor ze buiten de kaders kunnen denken. Als dit voorstellingsvermogen vervolgens goed ingezet wordt, zullen de positieve kanten ofwel de kwaliteiten van leerlingen gezien en aangesproken worden. Door deze werkwijze in plaats van het werken vanuit problemen en leermoeilijkheden en te denken vanuit de 'etiketjes', zoals ADHD, PDD-NOS en 'Zeer Moeilijk Lerend' zullen de leerkrachten in een gevoel van 'flow' komen. Hierdoor is de kans groot dat zij geïnspireerd en gemotiveerd raken tot het verbeteren van het onderwijs en de onderwijsprestaties van hun leerlingen. Bovendien leidt dit tot positief denken en plezier in het werk (Korthagen, 2008; Korthagen & Lagerwerf 2011).

Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethodologie

Het onderzoek is gericht op de kernkwaliteiten van leerkrachten van Villa Vlinderhof en met name van de leerkrachten die te maken hebben met de Sterleerlingen. Nog specifieker is dit onderzoek, met aspecten van een casestudy ofwel gevalsstudie (Verhoeven, 2010), gericht op de collega's van de Stergroep. Er wordt intensief onderzoek gedaan door middel van observaties en diepte interviews. Echter wordt ook de extensieve benadering ingezet, waarbij door enquêtes informatie verkregen wordt waar in de interviews op doorgegaan kan worden. Doordat met name de inhoud van kernkwaliteiten voor het team van Villa Vlinderhof achterhaald zal worden, meer dan dat er numerieke gegevens uit zullen komen is er sprake van met name een kwalitatief onderzoek. Niet de cijfers, maar woorden zullen in dit onderzoek dan ook de diepgang geven, waardoor het onderzoek interpretatief van aard is (Verhoeven, 2010). Wel kan er naar aanleiding van dit onderzoek ook gekeken worden of er binnen de respondenten op de enquêtes en de interviews verbanden gelegd kunnen worden als het gaat om de aanwezigheid van kernkwaliteiten. Zijn er bijvoorbeeld verbanden te leggen kijkende naar leeftijd, vooropleiding of ervaring? Het kijken naar deze verbanden geeft dit onderzoek raakvlakken met een surveyonderzoek (Harinck, 2010).

Zoals hierboven blijkt is dit praktijkonderzoek opgebouwd uit aspecten van diverse onderzoeksvormen die leiden tot een duidelijk eindproduct. In de volgende alinea's wordt nader toegelicht welke methodes, instrumenten en onderzoekseenheden er gebruikt worden om data te verzamelen en tot het eindresultaat te komen.

3.1. De onderzoekseenheden

Onderzoekseenheden zijn de personen, zaken of objecten in het onderzoek die 'drager' zijn van de eigenschap of het onderwerp waarin de onderzoeker geïnteresseerd is (Harinck, 2010). Aangezien dit onderzoek zich richt op het verkrijgen van inzicht in de kernkwaliteiten waarover de leerkracht van de Sterleerlingen behoort te beschikken is er zicht nodig op huidige kernkwaliteiten en kernkwaliteiten waarover we in de toekomstige situatie wensen te beschikken. Alle collega's van Villa Vlinderhof kunnen te maken krijgen met een Sterleerling in hun klas en behoren dan ook tot de onderzoeksgroep. Het gaat hierbij om negentien

reguliere leerkrachten, vier Stergroepleerkrachten¹⁴, één internbegeleider en één directeur. Daarnaast zijn ook de ouders van alle Sterleerlingen en een drietal Sterleerlingen direct betrokken in dit onderzoek. Slechts drie leerlingen zijn betrokken, omdat enkel zij de capaciteit hebben om de interviewvragen te begrijpen en in eigen woorden te beantwoorden, zonder dat hierbij het antwoord te veel geïnterpreteerd moet worden. Aan de ouders van deze leerlingen is vooraf toestemming gevraagd voor het, spelenderwijs, afnemen van het interview.

3.2. De onderzoeksmethoden en onderzoeksinstrumenten

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk is benoemd, is dit onderzoek voornamelijk kwalitatief interpretatief van aard. Echter is ook een deel van het onderzoek kwantitatief van aard. Het combineren van zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve methode, ofwel inzetten van triangulatie, wordt steeds vaker in onderzoeken toegepast en verhoogt volgens veel onderzoekers de betrouwbaarheid van de resultaten (Verhoeven, 2010). Ook bij het selecteren van de onderzoeksinstrumenten is triangulatie van belang. Bijpassend bij de onderzoeksmethode zijn diepte interviews en participerende observaties; dat wil zeggen observeren tijdens het meedraaien van een activiteit. Het type onderzoeksvraag, namelijk beschrijvend en definiërend, vraagt om de methodes casestudy, observatie en enquêtes, al dan niet door middel van interviews (Verhoeven, 2010).

In dit onderzoek is er dan ook gekozen voor enquêtes, interviews en gestructureerde observaties bij zowel leerkrachten, managementteam, leerlingen als ouders.

3.2.1. Enquêtes

In eerste instantie wordt er gestart met het afnemen van enquêtes bij het team en ouders van Sterleerlingen. Op deze wijze is een groot publiek tegelijkertijd te bevragen op de kernkwaliteiten die zij belangrijk vinden voor de leerkrachten van de Sterleerlingen. Alle enquêtes zijn hetzelfde van opzet en bevatten deels dezelfde vragen om zo te kunnen vergelijken. Echter is iedere enquête ook door middel van enkele vragen aangepast op de specifieke groep respondenten. De, maximaal dertien, vragen zijn van eenvoudig naar moeilijker gerangschikt, waardoor de respondenten langzaam in de enquête groeien en ook de ingewikkeldere vragen 'aandurven'. Om dezelfde reden is er aan het begin van de enquête meer gebruik gemaakt van gesloten vragen. De gesloten vragen hebben een dichotome

¹⁴ Lees voor Stergroepleerkrachten al het personeel van de Stergroep, dus ook onderwijsassistenten.

antwoordmogelijkheid dat wil zeggen dat ze zijn te beantwoorden met ja of nee (Verhoeven, 2010 blz. 149) of de vragen omvatten stellingen met een vijfpuntsschaal. Aan het einde van de enquêtes is ruimte voor de open vragen. Er is bewust voor de open vragen gekozen om de respondenten op deze wijze ook vrijheid te geven in hun antwoorden en geen mening op te leggen. Dit resulteert in meer zicht op de kennis van kernkwaliteiten, de waarde die eenieder hier aan koppelt en het belang van de kernkwaliteiten bij Stergroepleerkrachten.

Om een objectief beeld te krijgen is bovendien aan de respondenten gevraagd om de enquête individueel in te vullen. Opvallendheden uit de enquêtes worden vervolgens in enkele interviews met een aantal respondenten verder uitgewerkt.

3.2.2. Interviews

In dit onderzoek worden diverse interviews afgenomen. De meeste interviews worden afgenomen naar aanleiding van de uitkomsten van de enquêtes om zo meer informatie en ervaringen van de respondenten in kaart te brengen. Belangrijke gesprekspunten worden op een topiclijst (Verhoeven, 2010 blz.156) genoteerd. Deze topics worden in een diepte interview besproken. De beleving van de respondent rondom de onderwerpen is uitgangspunt voor het interview. Deze vorm van interviewen wordt 'open interview' genoemd. Ik ben tijdens het interview actief luisteraar en stel gerichte, heldere vragen waarin ruimte opengelaten wordt voor inbreng van de respondent. Wanneer nodig wordt er een verhelderingsvraag gesteld, samengevat of teruggepakkt op wat er eerder gezegd is (Van den Berg, 2005). Met toestemming van de respondent wordt het gesprek opgenomen om de gegevens later te kunnen verwerken. Daarnaast worden tijdens het gesprek schriftelijke aantekeningen gemaakt.

Naast deze interviews vinden er ook een drietal semigestructureerde interviews (Verhoeven, 2010) plaats met leerlingen uit de Stergroep. De deels open en deels gesloten vragen zijn in volgorde vooraf uitgewerkt en zijn leidend in het gesprek. Voor deze vorm is hier bewust gekozen omdat de ontwikkeling van de leerling nog vraagt om deze vorm van geleid worden tijdens een gesprek.

3.2.3. Observaties

Als derde meetinstrument worden er in dit onderzoek minimaal drie observaties gedaan. Deze observaties dienen als extra informatie, maar daarnaast ook als bevestiging van hetgeen uit de enquêtes en interviews is gekomen. Zijn de

kernkwaliteiten die men zegt te beheersen en zegt terug te zien in het onderwijs van collega's ook daadwerkelijk terug te zien?

Gezien de observatie het betrouwbaarst is als de activiteit zo reëel mogelijk uitgevoerd kan worden, wordt in overleg met de respondent gekeken of er sprake is van een directe observatie waarbij ik zelf aanwezig ben of dat de respondent meer op het gemak is als er slechts een camera in de klas aanwezig is en de observatie indirect plaatsvindt (Verhoeven, 2010). De collega's zijn al gewend dat ik in de klas participeer tijdens activiteiten waarop Sterleerlingen integreren. Gaan zij akkoord met een directe observatie dan zal het gaan om een participerende observatie, waarbij ik aan de gehele activiteit deelneem. Ook voor leerlingen is dit een bekende situatie, waardoor de observatie mogelijk ook betrouwbaarder zal zijn. Aan de hand van de observaties en de beeldfragmenten wordt een lijst met gedragingen ingevuld. Deze lijst is een overzicht van de, in de enquêtes, meest genoemde kernkwaliteiten voor Stergroepleerkrachten. Hierdoor wordt dit een gestructureerde observatie. Ook andere opvallendheden worden genoteerd. Als dit gewenst is zullen de uitkomsten van de observatie besproken worden.

3.3. Ethiek

Tijdens het uitvoeren van het onderzoek is het van belang rekening te houden met de ethiek, of te wel de juiste manier van handelen volgens regels en verplichtingen, maar ook vanuit normen en waarden (Boerman, 2007). Ten eerste is het dan belangrijk dat iedereen goed op de hoogte is en waar nodig toestemming heeft gegeven voor uitvoering van het onderzoek. In eerste instantie is vanuit de directie van de school toestemming gegeven om dit onderzoek uit te voeren en collega's hierbij te bevragen en waar nodig te observeren. Ook collega's hebben vooraf aangegeven hun medewerking aan mijn onderzoek te willen verlenen.

Daarnaast is er aan de ouders van de Sterleerlingen medewerking gevraagd bij het onderzoek en mede om toestemming hun kinderen te bevragen. Eenieder is op de hoogte dat via hen verkregen informatie anoniem verwerkt zal worden en dat er geen uitspraken gedaan zullen worden op persoonsniveau. Wel kan informatie desgewenst persoonlijk besproken worden en er zal naar aanleiding van de enquêtes ook sprake zijn van een membercheck. Daarbij worden de uitkomsten bij de respondenten gecontroleerd en bevestigd.

Beeld- en geluidsmaterialen zijn enkel voor eigen gebruik voor een goede, betrouwbare verwerking van de interviews en observaties.

Gekeken naar de vijf ethische principes zoals Boerman (2007) deze beschrijft, omschrijft de werkwijze met name het eerste principe 'vertrouwen, bedrog en zelfbedrog' en heeft het sterke raakvlakken met principe twee 'zorgvuldigheid en nalatigheid'.

3.4. Betrouwbaarheid en validiteit

Critici zijn van mening dat kwalitatief onderzoek minder betrouwbaar is omdat de open benadering van dit soort onderzoeken niet gemakkelijk te herhalen is.

Daarnaast zeggen zij dat kwalitatief onderzoek niet valide is, omdat het bij begrippen vooral om beleving gaat in plaats van meetbaarheid (Verhoeven, 2010). Men komt hier op terug, maar dat bij kwalitatief onderzoek harder gewerkt moet worden aan de betrouwbaarheid dan bij geheel meetbare onderzoeken blijft een feit.

De onderzoeksgroep is relatief klein. De betrouwbaarheid is hierdoor aan de lage kant. Toch zorgen de enquêtes, waarbij de meeste mensen bereikt worden in dit onderzoek voor de 'statistiek', herhaalbaarheid ofwel voor de betrouwbaarheid.

Daarnaast wordt er met de observaties en de interviews gekeken of in praktijk ook wordt teruggezien wat wordt gesteld in de enquêtes. Hierdoor meten we wat we willen weten en wordt het onderzoek intern valide¹⁵.

Om zowel de herhaalbaarheid van dit onderzoek als de meetbaarheid zo concreet mogelijk te maken is het belangrijk rekening te houden met triangulatie in verschillende onderdelen van het onderzoek. Daarnaast wordt informatie vastgelegd door beeld- en geluidmateriaal en de geringe kwantitatieve gegevens van de enquêtes worden in schema gezet. De enquêtes zijn bovendien vooraf kritisch bekeken door meerdere personen. Bij de observaties wordt gebruik gemaakt van een tweede observator en ook de resultaten van de interviews en observaties zijn met meerdere personen besproken. Deze manier om een onderzoek betrouwbaarder te maken heet 'peer-consultation' (Verhoeven, 2010 blz.308).

Als laatste methode om het onderzoek goed vast te leggen is de verkregen informatie waar mogelijk bijgevoegd als bijlage. Zo is het onderzoeksproces te achterhalen en zijn vorderingen, veranderingen en leermomenten terug te vinden.

¹⁵ De mate waarin de conclusies van het onderzoek geldig zijn voor de onderzoeksgroep

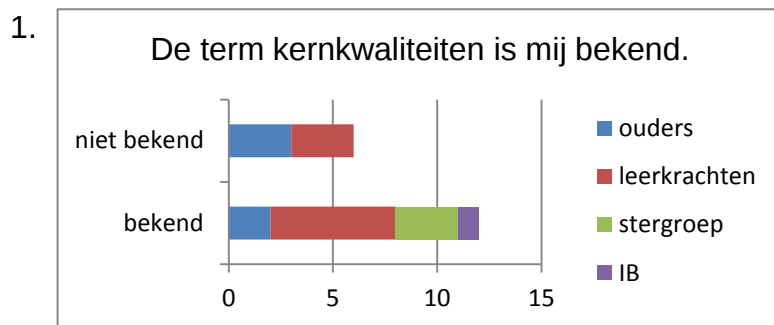
Hoofdstuk 4 Data-analyse

De diverse onderzoeksmethodes¹⁶ hebben geresulteerd in meerdere onderzoeksgegevens. Deze gegevens worden hieronder gepresenteerd.

4.1. Enquêtes

Negen reguliere leerkrachten, vijf ouders, drie Stergroepleerkrachten en één IB'er hebben een vragenlijst ingevuld. Deze vragenlijsten waren gericht op de vragen 'Welke kernkwaliteiten zijn belangrijk voor leerkrachten die met Sterleerlingen werken?' en 'Welke kernkwaliteiten beheersen we al?' Daarnaast waren enkele vragen bedoeld om te achterhalen of bijscholing en begeleiding gewenst is.

De kwantitatieve gegevens worden in staafdiagrammen weergegeven. Kenmerkende uitspraken of gegevens staan vervolgens vermeld. Deze kwalitatieve gegevens illustreren de kwantitatieve gegevens. (Verhoeven, 2010)

De term is veelal bekend door werk en scholing. Media daarentegen wordt slechts één keer benoemd. Opvallend is dat slechts één leerkracht verwijst naar de kernwaarden van de school.

Daarnaast komt naar voren dat de term vooral bij ouders nog niet bekend was.

2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze is omschreven?

Er is unaniem aangegeven dat de omschrijving volstaat.

3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf/ collega's/ Stergroepleerkrachten terug in de vormgeving van het onderwijs?

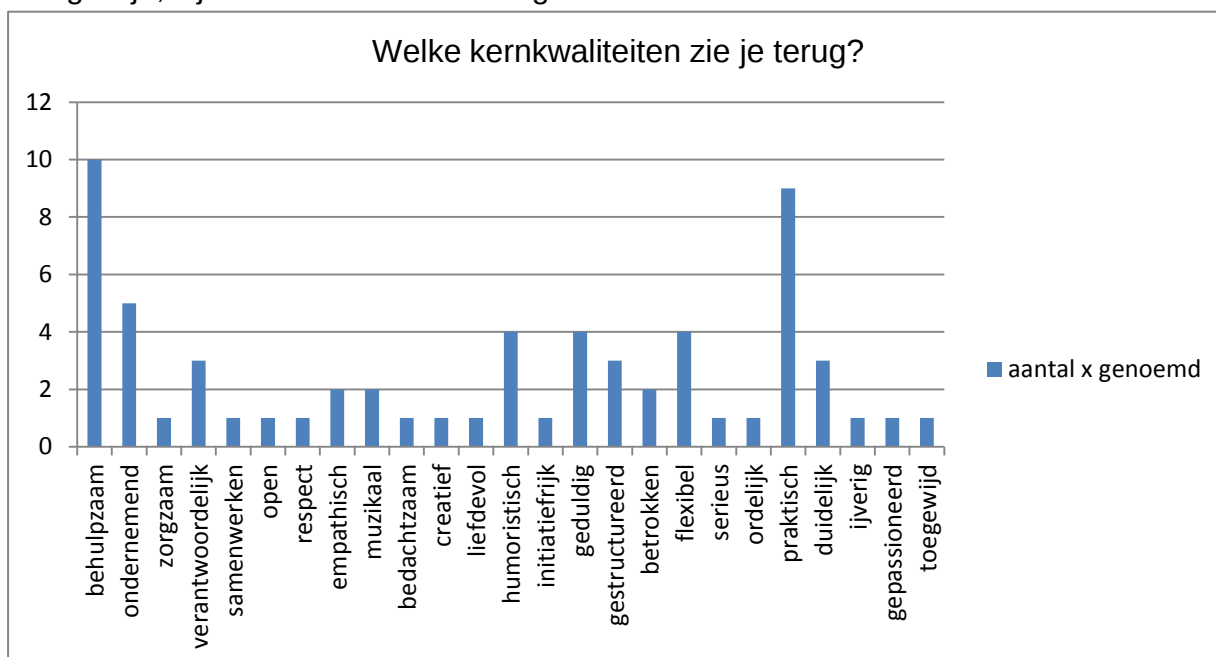
Opnieuw heeft iedereen hier voor 'ja' gekozen.

4. De kernkwaliteit¹⁷ behulpzaam wordt door tien respondenten teruggezien. Ook praktisch is een veel genoemde kernkwaliteit. Ondernemend, humoristisch, geduldig en flexibel worden ook meerdere malen genoemd. Andere

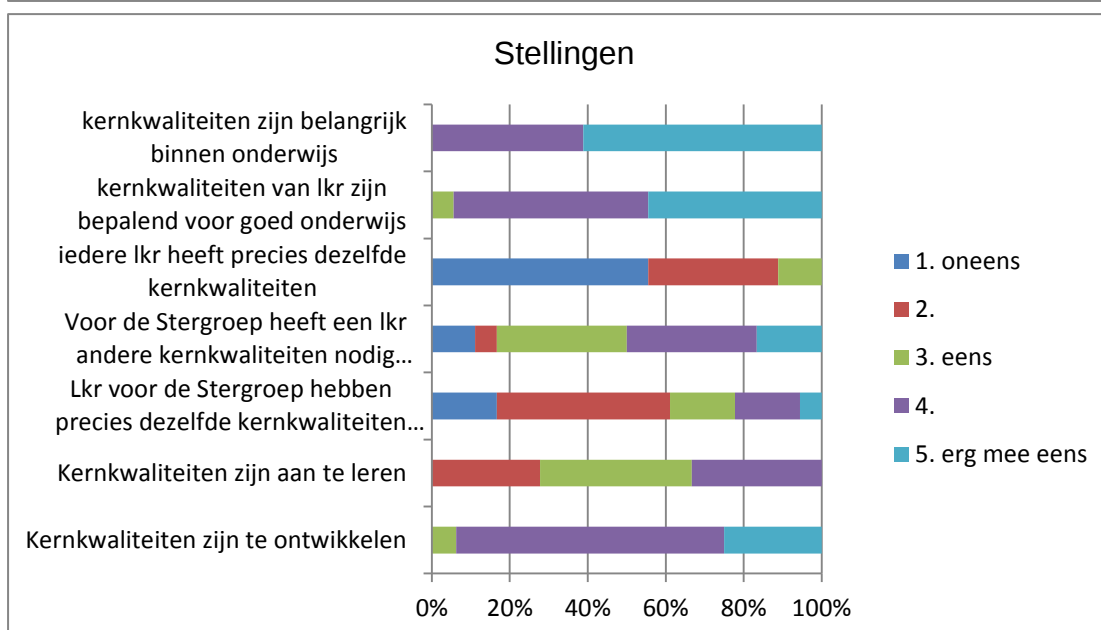
¹⁶ Zie bijlage II t/m V voor enquêtes, brieven aan ouders en collega's, observatieformulieren en interviews.

¹⁷ Zie voor de definities van de diverse kernkwaliteiten de bijlage VI.

kernkwaliteiten, waaronder empathisch, liefdevol, betrokken, gepassioneerd en toegewijd, zijn slechts enkele keren genoemd.

5.

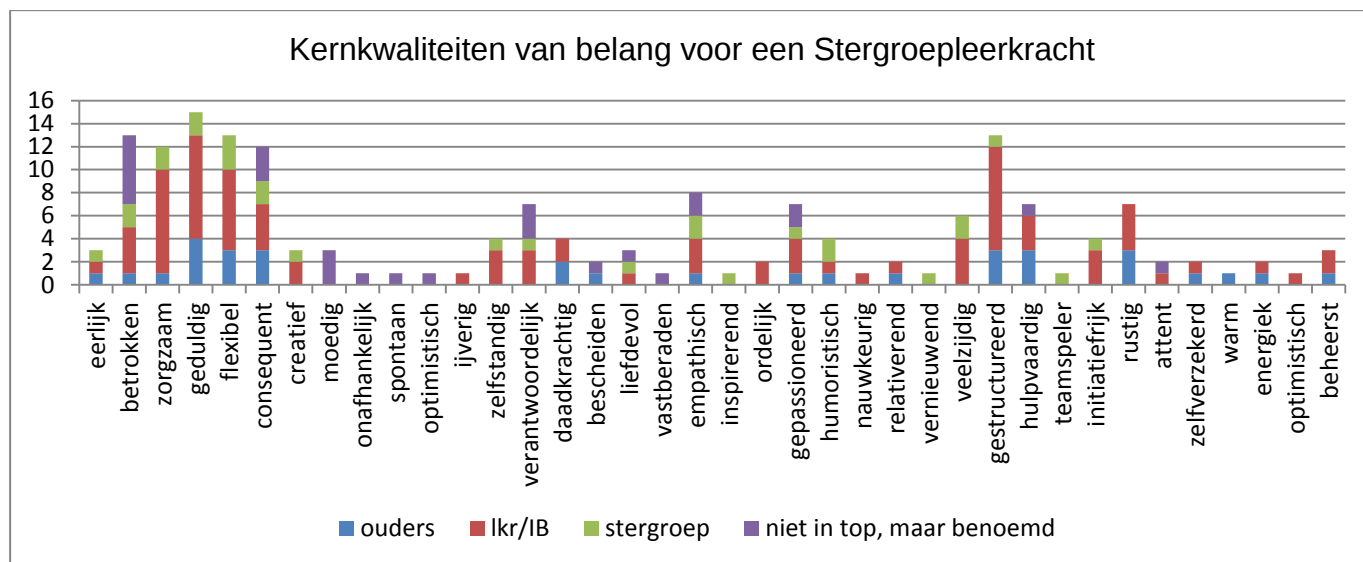
Hoewel niet iedereen van kernkwaliteiten had gehoord, bestempelt iedereen kernkwaliteiten als 'belangrijk' en 'bepalend' voor goed onderwijs.

Men vindt dat voor de Stergroep andere kernkwaliteiten nodig zijn dan voor de reguliere klas. Men vindt echter niet dat iedere leerkracht dezelfde kernkwaliteiten moet beheersen. Deze zijn aldus de respondenten in de laatste twee stellingen te leren en te ontwikkelen.

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep? Onderstaande grafiek geeft aan dat 'Geduld' als belangrijkste kernkwaliteit uit de enquête komt. Deze wordt door diverse respondentengroepen als belangrijkste

weergegeven. Daarnaast zegt ruim twee derde van de respondenten betrokken, flexibel, gestructureerd belangrijk te vinden en twee derde van de respondenten geeft zorgzaam en consequent als belangrijk aan.

Samen met empathisch, gepassioneerd, hulpvaardig en rustig vormen bovenstaande kernkwaliteiten¹⁸ de top 10 van genoemde kwaliteiten voor de Stergroepopleerkracht zoals deze gebruikt wordt tijdens de observaties.

Opvallend is dat leerkrachten de kernkwaliteiten verantwoordelijk, veelzijdig, initiatiefrijk en zelfstandig relatief veel noemen. De collega's van de Stergroep scoren de kernkwaliteiten 'geduldig' en 'zorgzaam' naar verhouding minder belangrijk dan dat andere respondenten dit doen. De kernkwaliteiten 'rustig' en 'hulpvaardig' worden door ruim één derde van de respondenten benoemd, maar niet door Stergroepcollega's. 'Veelzijdig' wordt daarentegen door ouders niet benoemd.

7. Geef aan wat je onder de kernkwaliteit verstaat.

Uit de definities¹⁹ blijkt voor de respondenten een duidelijke link te zijn tussen betrokken en gepassioneerd en tussen hulpvaardig en zorgzaam. 'Geduld' heeft voor de respondenten betrekking op tijd en tempo op didactisch gebied, maar daarnaast op de kalmte en rust die nodig is rondom het gedrag. De kernkwaliteiten 'consequent' en 'gestructureerd' zorgen volgens de respondenten voor de duidelijkheid en rust waar leerlingen om vragen.

Het blijkt dat humoristisch niet hoog scoort, maar wel belangrijk wordt gevonden. Door humor kan gedrag doorbroken worden en aandacht erbij worden gehouden waardoor kinderen dingen sneller oppikken.

¹⁸ Zie voor de gegeven definities van de kernkwaliteiten de bijlage VI.

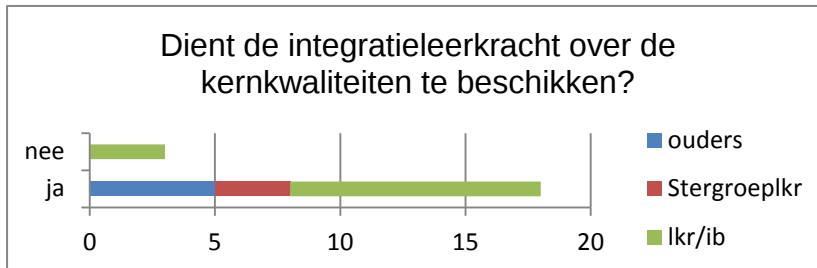
¹⁹ De gegeven definities van de kernkwaliteiten zijn terug te lezen in bijlage VI.

8. Ziet u deze kernkwaliteiten terug bij de Stergroepleerkrachten?

Unaniem werd gezegd dat de kernkwaliteiten te zien zijn. Wel werd aangegeven dat niet alle kernkwaliteiten bij iedereen in dezelfde mate aanwezig zijn.

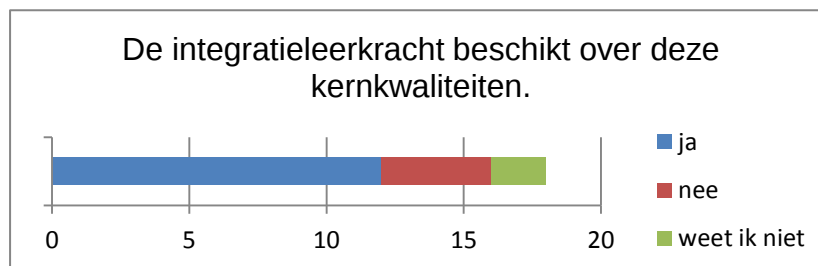
Opvallend is dat er meerdere keren genoemd wordt dat de aanwezigheid van de kernkwaliteiten op te merken is aan de ontwikkeling en vooruitgang bij kinderen.

9.

Er zijn collega's die zowel ja als nee ingevuld hebben. Zij zeggen dat de integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten moet beschikken. Dit biedt stabiliteit en duidelijkheid. Echter vinden zij dat ze niet alle kernkwaliteiten in dezelfde 'mate' hoeven te beheersen. Daar is de begeleiding vanuit de Stergroep voor.

10.

Deze vraag is met andere woorden aan de Stergroepleerkrachten gesteld. Ook daar is ja of nee uit de antwoorden te halen. Het is te zien dat sommige respondenten zowel ja als nee ingevuld hebben. Redenen die worden gegeven zijn:

- Het zijn basisvaardigheden waarbij de ene basisvaardigheid beter wordt beheerst dan de ander.
- Niet iedereen bezit alle kernkwaliteiten, maar iedereen is ergens goed in.
- Niet in dezelfde mate, want de reguliere leerkracht dient met meer leerlingen rekening te houden.

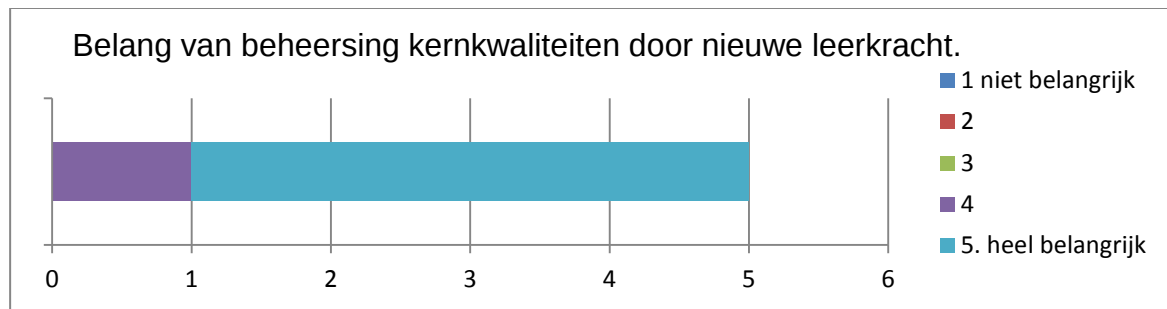
11. Wat is er nodig om de kernkwaliteiten in dezelfde mate te laten beheersen door de integratieleerkrachten?

Antwoorden die worden gegeven zijn:

- Ervaren/ positieve ervaringen
- Tijd
- Begeleiding o.a. vanuit AB, IB en Stergroepcollega's
- Meedraaidag in Stergroep, niet enkel observeren, maar actief deelnemen

- De leerkrachten moeten openstaan voor begeleiding en verdieping.
- De kernkwaliteit betrokkenheid heeft tijd nodig. Is de betrokkenheid er dan ben je ook rondom de andere kernkwaliteiten ver.

12. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? (Deze vraag is alleen ouders gesteld.)

Het is voor ouders heel belangrijk dat leerkrachten over de juiste kernkwaliteiten beschikken. Dit zorgt volgens hen voor de basis en deze structuur, duidelijkheid, warmte en liefdevolle benadering hebben de kinderen nodig om zich optimaal te ontwikkelen.

13. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over de kernkwaliteiten te laten beschikken en deze optimaal tot uiting te laten komen? Antwoorden die hier worden gegeven zijn:

- Trainingen/ scholing
- Meeloopdagen in stergroep met de huidige leerkracht
- Uitgebreide overdracht met een goede (kwalitatief en kwantitatieve) overgangsperiode
- Gesprekken en een goed contact met ouders
- Goede communicatie en begeleiding (AB en IB)
- Gedegen opleiding i.v.m. inzicht in doelgroep kinderen
- Regelmatig evalueren
- Daarnaast moet een leerkracht al beschikken over 'voorliefde' voor deze groep kinderen om zaken waar te maken!
- Er zal gezocht moeten worden naar iemand die van nature veel van dit alles heeft.

Er is een duidelijke overlap met de antwoorden op vraag 11. Echter verschilt de groep respondenten van beide vragen. Ouders hebben enkel vraag 13 ingevuld,

omdat zij bij vraag 11 vonden dat de integratieleerkracht grotendeels over de kernkwaliteiten beschikt. Leerkrachten hebben juist vraag 11 beantwoord. De respondenten op vraag 11 en 13 variëren, maar hebben overeenkomstige inzichten.

4.2. Interviews

Gedurende dit onderzoek zijn zes interviews²⁰ afgenomen. Drie interviews vonden plaats met leerlingen, waarbij een beeld verkregen werd van het belang van kernkwaliteiten bij Stergroep-leerkrachten volgens leerlingen. Daarnaast werd in drie interviews met directie, assistent en leerkracht het verkregen beeld uit de enquêtes verhelderd en uitgebreid.

4.2.1. Interviews met leerlingen

De leerlingen vinden het belangrijk dat hun leerkrachten goed zijn in diverse kernkwaliteiten, omdat dit fijn is en zij zich dan goed kunnen voelen. Ook integratieleerkrachten zijn ‘juf of meneer’ en moeten deze kwaliteiten beheersen. Kernkwaliteiten die de leerlingen, in eigen woorden, benoemen zijn hieronder weergegeven.

- Alle kinderen benoemen ‘geduld’.
- Hetzelfde geldt voor behulpzaam, of zoals de kinderen zeggen: ‘Ze moet me helpen!’ Ze geven hierbij aan zowel hulp op cognitief gebied als op zorggebied nodig te hebben.
- Lief wordt ook benoemd als belangrijk.
- Twee van de drie kinderen benoemen humor als belangrijk bij hun leerkracht.
- Met plezier werken werd benoemd bij het trekken van een kaartje, maar had niet minder lading toen de leerling zei het fijn te vinden dit bij de leerkracht te zien.
- Samenspelen, kunnen troosten (empathie) zijn ook twee mooie kernkwaliteiten.

Diverse van deze kernkwaliteiten komen overeen met de in enquêtes genoemde kwaliteiten.

4.2.2. Interviews naar aanleiding van de enquêtes

In de interviews is onder andere gekeken naar de mogelijke redenen voor het feit dat bepaalde kernkwaliteiten veel of juist, door een groep respondenten, minder worden benoemd. Eén van de verklaringen is dat kwaliteiten die veel benoemd worden zichtbaar zijn door bijvoorbeeld momenten op de gang met algemeen dagelijkse

²⁰ Zie voor de uitwerking van de interviews de bijlage IV.

handelingen en zo een eerste indruk achterlaten. Wat daadwerkelijk in de klas gebeurt en welke kernkwaliteiten daarvoor op didactisch en pedagogisch gebied nodig zijn, wordt niet vaak gezien en is hierdoor moeilijker in te schatten.

Ook wordt aangegeven dat reguliere leerkrachten de didactische en pedagogische principes als vanzelfsprekend zien in het onderwijs. Zo is consequent ook bij hen een belangrijk principe. Dat er verschil zit in de kernkwaliteit bij toepassen in een reguliere klas of bij Sterleerlingen wordt niet makkelijk gezien of bedacht en daardoor minder benoemd.

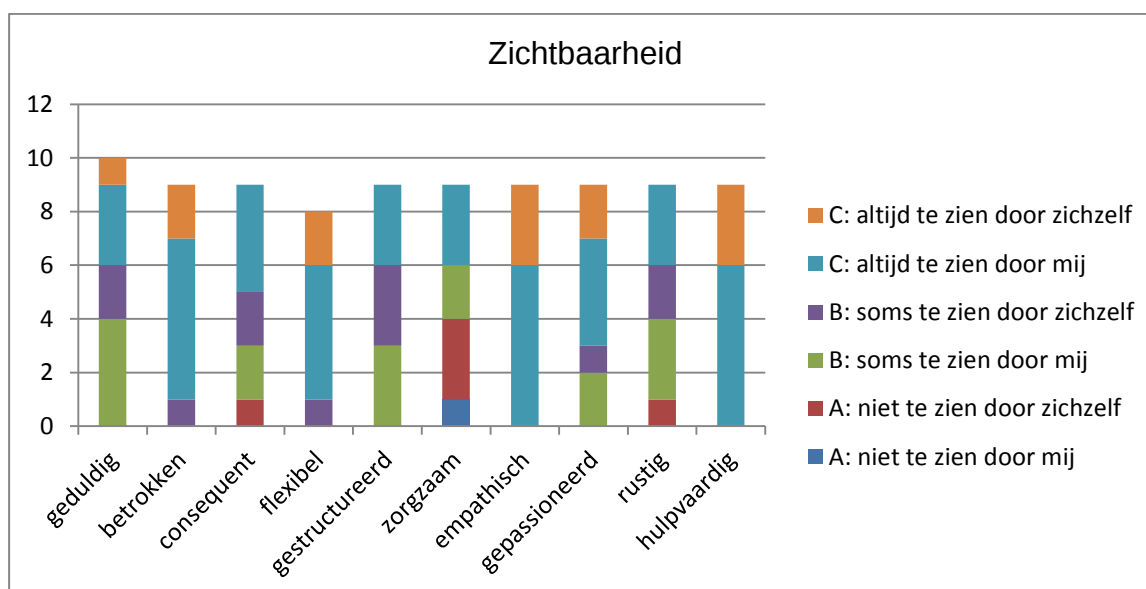
Bovendien kan de directeur zich voorstellen dat reguliere leerkrachten 'leren' als iets zien dat hoog gegrepen is voor de Sterleerlingen, waardoor ze het belangrijker vinden dat de leerlingen zich goed voelen en gezellig meedraaien dan zich cognitief ontwikkelen. De kernkwaliteiten behulpzaam en zorgzaam zouden hierbij goed passen. Het wordt aangegeven dat een duidelijker beeld van het leerproces van Sterleerlingen en de kleine stapjes die ze maken dit 'vooordeel' zou wegnemen. Bovendien ontstaat dan meteen een beeld van de kernkwaliteiten van de leerkracht op didactisch en pedagogisch gebied. Daarnaast komt naar voor dat de leerkrachten ondersteuning en begeleiding kunnen gebruiken om de kernkwaliteiten goed toe te passen. Collegiale visitatie ofwel meedraaien, voor één dag, in de Stergroep wordt gezien als goede manier om een beter beeld te geven en meer openheid te creëren. Uit de interviews blijkt dat Stergroepleerkrachten andere kwaliteiten als belangrijk benoemen, doordat ze kernkwaliteiten die ontwikkeld zijn mogelijk onbewust toepassen en voelen als automatisme en het 'van nature hebben'. Kwaliteiten waar ze moeite voor doen worden eerder als kernkwaliteit herkend.

De integratieleerkrachten zien kwaliteiten niet altijd bij zichzelf. Dit komt, volgens de geïnterviewden, soms omdat de kwaliteit niet ontwikkeld is, maar ook doordat ze er nog onzeker in zijn. Hierbij komt de term 'affiniteit' in meerdere interviews terug. Doe je het met liefde en 'gevoel voor' dan sta je beter open voor de kinderen, maar ook voor het ontwikkelen en toepassen van je eigen kernkwaliteiten op dit gebied.

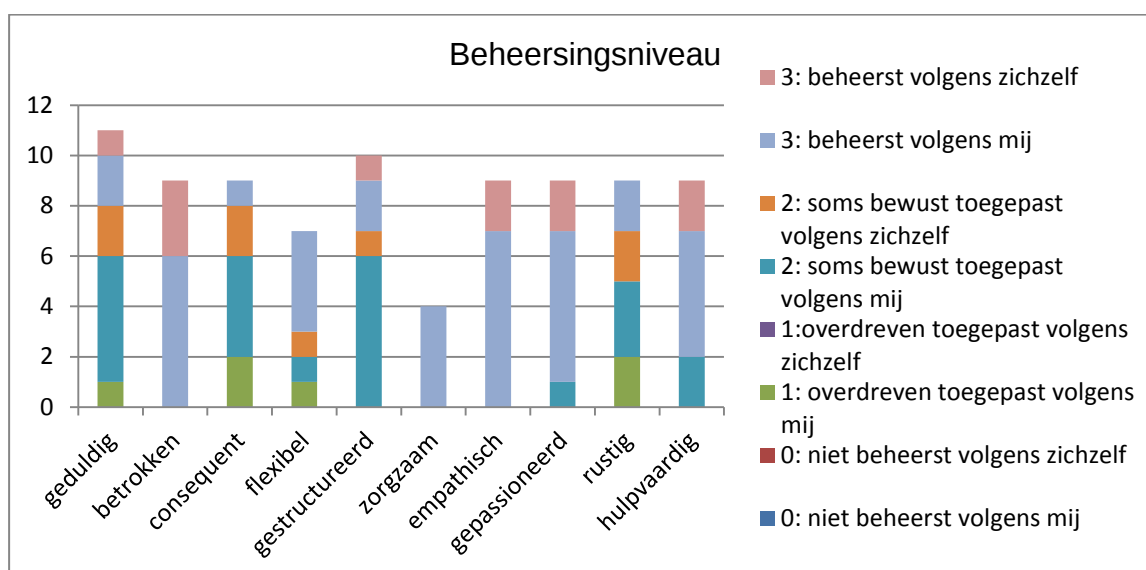
4.3. Observaties

Tijdens de negen observaties²¹ is naar de kernkwaliteiten gekeken vanuit twee begrippen, namelijk zichtbaarheid en beheersingsniveau. Soms is een onderdeel in de observatie niet ingevuld of bij twijfel over de score dubbel ingevuld. Hierdoor wijkt het aantal in de onderstaande grafieken soms van negen af.

²¹ Zie voor de uitgewerkte observaties bijlage V.

De kernkwaliteiten consequent, zorgzaam, en rustig zijn gedurende de observaties, ook door de leerkrachten, niet altijd terug te zien. De reden die gegeven wordt is dat niet iedere activiteit zich er toe leent. Ook geduldig, gestructureerd en gepassioneerd scoren een beperkte zichtbaarheid. Empathisch en hulpvaardig worden zowel door mij als door de leerkrachten altijd teruggezien.

De betrokkenheid, empathie en zorgzaamheid van de leerkrachten worden op de gescoorde momenten geheel beheerst. De kernkwaliteit zorgzaam is slechts bij een beperkte hoeveelheid activiteiten toepasbaar en dus minder vaak gescoord.

De kernkwaliteiten gestructureerd, geduldig, consequent en rustig scoren vaak 2 en soms 1 en worden dus niet voldoende beheerst. Gecombineerd met de uitkomsten uit de grafiek 'zichtbaarheid' is te zien dat het hierbij gaat om het consequent en altijd toepassen of te wel het zichtbaar aanwezig zijn van de kernkwaliteit. Meer nog gaat het om onbewust toepassen van de structuren met betrekking tot de kwaliteit.

Overige conclusies die uit de totale observaties getrokken kunnen worden zijn:

- Is de kernkwaliteit niet 'altijd zichtbaar' dan wil dat niet zeggen dat de leerkracht de kwaliteit niet beheerst. Gebleken is dat de kwaliteit toch, soms zelfs al onbewust, toegepast kan worden op momenten dat deze wel zichtbaar is.
- Het komt voor dat kernkwaliteiten 'altijd terug te zien' zijn, maar nog niet altijd onbewust worden toegepast. Dit is voornamelijk bij de startende leerkracht of te wel observatie 1,2 en 5.
- De betrokkenheid van de leerkrachten was duidelijk zichtbaar, hoewel deze in alle situaties geheel onbewust werd toegepast. Hetzelfde geldt voor de kernkwaliteiten empathisch en hulpvaardig.
- De collega's die een eigen observatie hebben ingevuld naar aanleiding van beeldmateriaal vinden dat zij en andere leerkrachten, in tegenstelling tot de uitkomst van de enquêtes, sommige kernkwaliteiten nog kunnen ontwikkelen en bewuster aan bod mogen laten komen om ze te kunnen ontwikkelen. Echter wordt er ook gezegd dat het onbewust zichtbaar toepassen wel echt aangeeft dat je een kernkwaliteit beheerst.

Hoofdstuk 5. Conclusies en aanbevelingen

Uit het onderzoek blijkt dat gedacht wordt dat kernkwaliteiten het beste uitgevoerd worden als deze onbewust toegepast worden en enkel zichtbaar zijn als er verder gekeken wordt dan de deur van de Stergroep of de eerste indruk. De ijsbergmetafoor van McClelland (De Lange, Schuman & Montesano Montessori, 2010) ondersteunt deze conclusie. Kernkwaliteiten bevinden zich tenslotte onder de waterspiegel. Hoewel de reguliere leerkrachten weten dat een deel van de kernkwaliteiten door hen beheerst wordt, zijn ze ervan overtuigd dat ze deze niet allen in dezelfde mate beheersen als de Stergroepleerkrachten.

Om een beter beeld te krijgen van de benodigde kernkwaliteiten en beter contact te maken met de eigen kwaliteiten (Cauffman en Van Dijk, 2009) en deze te ontwikkelen heeft men tijd nodig. Bovendien zijn de vaardigheden van zelfreflectie nodig om tot de kern van je 'ui' (Korthagen & Vasalos, 2001) te komen en vervolgens, met deze competenties of secundaire kwaliteiten (Covey, 2009), de kernkwaliteiten te ontwikkelen en andersom. Naast tijd en ervaring worden in dit onderzoek daarom ook begeleiding en scholing belangrijk geacht. Geconcludeerd kan worden dat de leerkrachten de begeleiding het afgelopen anderhalf jaar te beperkt hebben gevonden, terwijl directie en Stergroepleerkrachten het gevoel hadden dat sommige zaken inmiddels beheerst moesten worden. Daarmee zijn directie en de Stergroepleerkrachten doorgeschoten in hun kwaliteiten, waaronder enthousiasme, en belandden in de 'valkuil' veeleisend⁽²²⁾. Collega's raakten onzeker en dreigden af te haken. De uitdaging is de kernkwaliteit geduld richting collega's uit te breiden, waardoor de drie F's²³ omgezet worden in de 'F' van flow en de collega's zich ontwikkelen in de kernkwaliteiten en met plezier en affiniteit met Sterleerlingen werken. (Korthagen en Lagerwerf, 2011)

Aan het einde van dit hoofdstuk zijn aanbevelingen gedaan die kunnen bijdragen aan het bereiken van 'flow' en het ontwikkelen van kernkwaliteiten.

5.1. De conclusies op een rij

Door dit onderzoek is gezocht naar een antwoord op de hoofdvraag: "Aan welke kernkwaliteiten bij leerkrachten, nodig om te kunnen werken met cluster 3 leerlingen, is behoefte?". Gebleken is dat we een redelijk overeenkomend beeld hebben van de

²² <http://www.sociaalmanagement.nl/KERNKWALITEITEN.htm>

²³ fight, flight, en freeze

belangrijkste kernkwaliteiten voor een leerkracht voor deze doelgroep. Al voordat in enquêtes de nadruk gelegd wordt op de kernkwaliteiten worden behulpzaam en praktisch veel genoemd. Ook benoemt bijna iedereen een kernkwaliteit die te maken heeft met empathie, zij het in andere termen. Later komen deze kwaliteiten terug in de top 10. Echter staan geduld, betrokkenheid, flexibel en gestructureerd dan hoger gerangschikt en ook zorgzaam en consequent worden hoger gescoord. Daarna pas volgen empathie, gepassioneerd, hulpvaardig en rustig. Dat hulpvaardig en empathie nu minder belangrijk lijken, komt doordat deze kwaliteiten als eerste bij de respondenten opkomen, omdat deze duidelijk gezien worden. Wanneer later door opsomming van kwaliteiten aan beeldverbreding wordt gedaan en verwacht wordt dat er verder nagedacht wordt, komen ook andere kwaliteiten in beeld.

Een goed beeld van alles wat nodig is om met de Sterleerlingen te werken, maar ook van kernkwaliteiten, is nodig om te kunnen oordelen welke kernkwaliteiten van belang zijn. Gaandeweg zijn door deze bewustwording de volgende zaken ontdekt:

- Er is meer openheid gewenst zodat een beter beeld ontstaat wat er van een (integratie)leerkracht verwacht wordt. Nu was een beperkt beeld reden waarom reguliere leerkrachten zorgzaam en geduldig hoger plaatsten en ouders consequent.
- Kernkwaliteiten die goed worden beheerst worden niet als kernkwaliteit gezien, maar als vanzelfsprekendheid. Zo zien de Stergroepleerkrachten het zorgzame en behulpzame dat zij moeten hebben haast als een tweede natuur. Voor reguliere leerkrachten geldt hetzelfde voor de kernkwaliteit, of didactisch en pedagogisch principe, consequent.
- De betekenis van een kernkwaliteit kan subtiele verschillen bevatten. Zo is consequent voor iedere leerkracht een belangrijke kernkwaliteit. Toch is hetgeen men verstaat onder consequent bij de Stergroepleerkracht verfijnder. Iedere leerkracht behoort deze verfijning te beheersen.
- Verfijning betekent volgens collega's ook beheersing van meerdere kernkwaliteiten die dicht bij elkaar liggen. Dit blijkt uit het feit dat zowel behulpzaam en zorgzaam als betrokken, gepassioneerd en empathisch benoemd worden. De betekenis ligt dicht bij elkaar. Toch blijkt er voldoende verschil om ze apart te benoemen.
- De leerlingen zelf hebben een redelijk zicht op hetgeen zij nodig hebben. Ze hebben enkel een meer gestructureerde manier nodig om tot antwoorden te komen, zonder hen daarbij woorden in de mond te leggen.

- Een gezellige dag creëren voor de leerlingen is geen hoofddoel, maar humor heeft een belangrijke plaats. Behalve dat het ervoor zorgt dat leerlingen zich goed voelen, plezier hebben en zich ontwikkelen, zorgt het ervoor dat leerkrachten plezier hebben in het lesgeven. Geduld, voor de kleine stapjes en de vele herhaling, is zo op te brengen. Humor wordt hier gezien als methode om de kernkwaliteit geduld te beheersen.

De tien kernkwaliteiten die naar voren komen in het onderzoek zien we terug in het functioneren van de reguliere leerkracht. De mate waarin we dit terugzien wisselt.

Waar sommige kwaliteiten onbewust worden toegepast, geldt dit niet altijd voor zorgzaam, gestructureerd, geduldig en rustig. Redenen die genoemd worden zijn:

- Niet iedere activiteit vraagt om dezelfde kernkwaliteiten. Per moment selecteer je, vaak onbewust, kernkwaliteiten die je inzet. Zo zal tijdens de hulp bij het snuiten van de neus de kernkwaliteit zorgzaam meer ingezet worden, terwijl tijdens een instructiemoment de kernkwaliteit gestructureerd beter tot zijn recht komt.
- Bovendien ontwikkelen reguliere leerkrachten de kernkwaliteiten anders omdat een klas van dertig leerlingen een andere ontwikkeling vraagt. Dit blijkt uit het feit dat de kernkwaliteit 'gestructureerd' ook tijdens geschikte situaties niet altijd goed wordt toegepast. Hoewel de leerkrachten dit zelf kenmerken als didactisch en pedagogisch principe en het dus terug te zien is, kan deze kernkwaliteit nog veel specifiekier uitgewerkt worden voor toepassing bij Sterleerlingen. Datzelfde geldt voor de kernkwaliteiten geduldig, consequent en rustig. Ze worden dus wel toegepast, maar behoeven de nodige aandacht.
- Er is slechts een beperkte tijd voorbij sinds de start van de Stergroep en, vooral startende, leerkrachten hebben nog weinig tijd gehad om ervaringen op te doen met de kernkwaliteiten. Terwijl ervaring en tijd als belangrijke factoren gezien worden in de ontwikkeling van kernkwaliteiten.
- Door onzekerheid over eigen functioneren en beheersing van de juiste kernkwaliteiten, houden reguliere leerkrachten zich in. Hierdoor komen, de mogelijk wel aanwezige, kernkwaliteiten niet tot uiting.
- Daarnaast waren we meer gefocust op competenties die we nodig hebben om de klas draaiende te houden dan op het aanspreken en bewust toepassen van de kernkwaliteiten en zo van binnenuit te werken (Korthagen & Vasalos, 2001).

Hoewel in het onderzoek duidelijk ten gehore wordt gebracht dat niet elke leerkracht dezelfde kernkwaliteiten goed ontwikkeld hoeft te hebben, omdat een goede

teamsamenstelling hierbij voldoende is, geeft een groot deel van de collega's aan de kernkwaliteiten te willen ontwikkelen en zelfverzekerder te willen worden om Sterleerlingen tijdens de integratie beter te kunnen begeleiden. Zij geven aan tijd nodig te hebben om ervaringen op te doen door bijvoorbeeld collegiale visitatie, maar daarnaast meer begeleiding te verwachten vanuit diverse disciplines.

Een klein deel zegt niets voor het ontwikkelen van kernkwaliteiten en het begeleiden van Sterleerlingen te voelen. Zij missen 'affiniteit' met de doelgroep. Gebleken is dat dit bij sommige collega's met tijd, ervaring en de juiste begeleiding kan veranderen.

Los hiervan is in het onderzoek naar voren gekomen dat men het belangrijk vindt dat ook nieuwe (integratie)leerkrachten beschikken over de kernkwaliteiten, gezien dat zorgt voor stabiliteit. Daarnaast vinden ouders het belangrijk dat zij, als ervaringsdeskundigen, gehoord en gerespecteerd blijven worden.

5.2. Aanbevelingen

In de conclusies zijn meerdere zaken teruggekomen die zouden kunnen bijdragen aan verbetering van de kernkwaliteiten van alle leerkrachten rondom het werken met Sterleerlingen. Hieronder staan de belangrijkste aanbevelingen op een rij.

- Creëer meer inzicht en openheid rondom de Stergroep. Dit kan door:
  - o Collegiale visitatie, waarbij reguliere leerkrachten een hele dag in de Stergroep meedraaien in plaats van komen kijken.
  - o Video-interactiebegeleiding, waarbij beelden gebruikt worden van zowel de integratieklas als van de Stergroep.
  - o Trainingen en scholing rondom kernkwaliteiten
  - o Trainingen en scholing rondom Sterleerlingen. Meer kennis over het algemeen beeld en ziektebeeld van de kinderen, bijv. het Syndroom van down, en de aanpak in kleine stapjes zal meer betrokkenheid opleveren.
- Begeleiding vanuit diverse disciplines, waarbij aandacht is voor kernkwaliteiten die terug te zien zijn en goed gaan. Deze kernfeedback geeft mogelijk meer zelfvertrouwen, waardoor kwaliteiten vaker en makkelijker worden toegepast en collega's in 'Flow' geraken. (Korthagen & Lagerwerf 2011)
- Houdt ouders goed betrokken. Zij zijn ervaringsdeskundigen en weten wat hun kind nodig heeft. Daardoor kunnen ze leerkrachten inzicht geven in de kernkwaliteiten die ze moeten gebruiken om het kind te begeleiden.

- Neem de tijd! Niet iedere collega is even snel gewend aan de doelgroep en betrokkenheid moet groeien door kleine ervaringen die ze opdoen, waardoor ze vertrouwen krijgen in eigen functioneren. Affiniteit is niet te leren, maar wel te ontwikkelen.
- Een grapje op zijn tijd zorgt ervoor dat leerkrachten het niet te zwaar maken voor zichzelf.

Hoofdstuk 6. Evaluatie en reflectie

‘Neem de tijd’ is één conclusie die hierboven over het ontwikkelen van kwaliteiten wordt getrokken. Terugkijkende op het onderzoek heeft de genomen tijd, om tot de kern van kernkwaliteiten te komen, veel inzichten opgeleverd. Deze inzichten gaan over het onderzoek, maar ook over mijn ontwikkeling. Nu we de kernkwaliteiten voor een Stergroepleerkracht achterhaald hebben en ik bij mijn kwaliteiten gekomen ben, begint het echte werk. Nu is het belangrijk bij onze kernkwaliteiten te blijven, deze te ontwikkelen, aan de slag te gaan met de conclusies en met ‘stralende ogen’²⁴ te blijven werken.

6.1. Evaluatie op het onderzoek

Hoewel het lastig was om drukbezette collega’s te belasten met mijn onderzoek, bleek door de hoeveelheid reacties dat zij net als ik overtuigd zijn dat dit kan bijdragen aan het ontwikkelen van OBS Villa Vlinderhof, de Stergroep en zichzelf. In eerste instantie bleek er behoefte aan het ontwikkelen van een breder beeld van de Stergroep en de benodigde kernkwaliteiten. Hierbij is het belangrijk dat het beeld steeds concreter wordt en collega’s het op zichzelf betrekken. Deels is dit door het onderzoek al bereikt. Collega’s hebben door de enquêtes stil moeten staan en verder moeten kijken en zijn zich zo bewuster geworden van de kernkwaliteiten van Stergroepleerkrachten en zichzelf.

De enquêtes zijn opgesteld vanuit de theoriestudie in de eerste hoofdstukken. Dit kostte de nodige tijd, omdat ik aanvankelijk steeds op literatuur van Korthagen uitkwam. Interessant werd het toen ik buiten de term kernkwaliteiten om naar bijbehorende literatuur ging zoeken en diverse theorieën in elkaar kon passen en kon verwerken in mijn vraagstelling. Wat wilde ik daadwerkelijk weten?

Het goed vormgeven van de enquêtes, interviews en observaties is met behulp van Verhoeven (2010) gelukt, maar het bleef aldus respondenten pittig en tijdrovend. Dit terwijl ik dacht dat ik de vragen goed gestructureerd en beperkt had. Mogelijk had een proefinvulling, naast de gevraagde feedback, dit kunnen verhelpen. Positieve reacties waren echter dat het de moeite waard was om vanuit dit perspectief verder dan de waterspiegel te kijken (Mc Clelland). Deze verkapte complimenten gaven mij aan dat ik de literatuur goed omgezet had en tijdens de interviews goede gesprekstechnieken had gebruikt, zoals deze in de module ‘Communicatie’ aan bod

²⁴ Shining eyes: vertaling door Korthagen uit het Japans van een omschrijving voor FLOW (Bender, 2008).

gekomen waren. Het geeft zelfvertrouwen voor toepassing van dezelfde technieken in volgende onderzoeken of gesprekken.

Ondanks de doordachte onderzoeksvormen, waren de benoemde kernkwaliteiten voor Stergroepleerkrachten niet specifiek. Mogelijk had het onderzoek specifiekere kunnen plaatsvinden en is het resultaat nu oppervlakkig. Echter is gebleken dat de bewustwording van kernkwaliteiten een proces is. Een vervolgonderzoek of een verdieping in de tien kernkwaliteiten kan de manier zijn om meer diepgang te krijgen. Ook twijfelde ik achteraf even of de onderzoeksgroep groot genoeg was om de conclusies goed te kunnen trekken. Kun je het als conclusie stellen als in een interview namens allen iets gezegd wordt? Dat aanbevelingen al opgepakt zijn en dat er geen aanvullingen kwamen op de verstrekte informatie bewijst deels dat de conclusies een goede afspiegeling zijn van wat er leeft.

De aanbeveling die hierboven bedoeld wordt is de collegiale visitatie. Naar aanleiding van het interview heeft de directeur direct een manier gezocht voor het praktische obstakel 'vervanging voor de uren' en gevonden. Ik was blij verrast en lichtelijk trots dat door mijn onderzoek collega's nu een breder beeld kunnen krijgen van de Stergroep dan de 'buitenkant' en het half uurtje meekijken.

6.2. Reflectie op de persoonlijke ontwikkeling

Hoewel het beeld over de Stergroep nog niet compleet is, was het voor mijn zelfbeeld en eigenwaarde goed te horen wat anderen aan kernkwaliteiten zien bij de Stergroepleerkrachten, onder andere bij mij dus. Ik voelde me hierdoor gewaardeerd. Echter leg ik de lat vanuit perfectionisme en de overtuiging²⁵ dat het altijd beter kan, meteen hoger en zag ik ook kernkwaliteiten die ik nog kan ontwikkelen. Deels zijn dit kwaliteiten die nodig zijn om met de kinderen te werken. Meer nog hebben ze te maken met het begeleiden van collega's en de school in hun ontwikkeling. Het is, in ieder geval voor mij, waar dat je geïnspireerd en gemotiveerd raakt tot 'positief denken' en het verbeteren van onderwijs als je eenmaal in 'flow' komt vanuit eigen kernkwaliteiten en dat je met meer plezier werkt (Korthagen en Lagerwerf, 2011). Opluchting was van mijn gezicht te lezen toen bleek dat ik het jaar op OBS Villa Vlinderhof mocht afmaken. Hierdoor kon ik mijn kernkwaliteiten verder ontwikkelen. Echter hoop ik ook komend jaar door te kunnen met het project, zodat ik kan zorgdragen voor het uitvoeren van de aanbevelingen. Ik ben van mening dat

²⁵ Niveau 4 van de logische niveaus van Bateson: overtuigingen. De 5 niveaus zijn: omgeving/situatie, gedrag, vaardigheden, opvattingen/ overtuigingen, identiteit/ zelfbeeld en betrokkenheid/inspiratie. Zie ook www.willemdenijs.nl/materiaal/bateson.doc

aanbevelingen het beste doorgevoerd worden door degene die ze bedacht heeft. Dat het uitgevoerd wordt en niet bij aanbevelingen blijft zou mij eer van mijn werk geven.

Perfectionisme speelt niet enkel in mijn ontwikkeling een overheersende rol, ook gedurende het onderzoek schoot ik soms door in deze kernkwaliteit. Vanaf het begin wilde ik veel en dit uitte zich in de vorm, maar ook in de hoeveelheid enquêtes, interviews en observaties. Door steeds stil te staan, bewust te worden van mijn rol, en herschrijven, kwam de kern van het onderzoek tot zijn recht. Het voelde prettig om 'critical friends' te hebben als vangnet en rem. Waar ik voor anderen die rem kan zijn, voelde het veilig dat een ander ervoor zorgde dat ik terugkeek naar mijn keuzes, handelen en schrijfwijze om tot verbeteringen te komen. Het is te vergelijken met het krijgen van kernfeedback, waarna je kwaliteiten verder kunt benutten en ontwikkelen. Duurde het langer voor ik feedback kreeg dan viel deze veiligheid gevoelsmatig weg, waardoor innerlijke onrust ontstond en ik verviel in competenties²⁶. In de loop van het onderzoek vond ik mijn 'uitdaging'. Communicatie over het moment van feedback zorgde voor duidelijkheid, waardoor ik rustig kon ademen en alles ondertussen kon laten bezinken. Nu ik terugkijk had ik deze momenten nodig om tot bepaalde inzichten en inspiratie te komen om verder te (her)schrijven. Ik moest mezelf toestaan naar mezelf te luisteren en me afvragen wat ik wilde en wat ik moest doen om dat te bereiken. Om dit in mijn levensstijl en werkstijl in te passen is tijd nodig, maar de rust en energie, noem het 'flow', die ik heb ervaren op de momenten dat dit lukte, hebben mij overtuigd dat hierin de balans schuilt in werk en thuissituatie waar ik de afgelopen twee jaar naar op zoek was. Ook ben ik overtuigd dat collega's, die 'uitgeput' zijn door te werken vanuit competenties, gewezen zouden moeten worden op het luisteren naar jezelf, je kernkwaliteiten. Tillen zij zichzelf naar dit hogere niveau dan is de kans groter om met energie en plezier aan het werk te gaan dan wanneer zij blijven hangen in competenties en in alles wat 'moet'. Ikzelf kan hieraan preventief bijdragen door mijn begeleiding van leerkrachten rondom kernkwaliteiten vorm te geven in plaats van rondom competenties. Voorkomen is tenslotte beter dan oplossen. Ik vertrouw erop dat ik met vallen en opstaan en feedback van de collega's in staat ben hen te begeleiden, nu ik gedurende dit onderzoek dichterbij mijn kernkwaliteiten ben gekomen. De theorie zegt tenslotte dat je je eigen kernkwaliteiten moet kennen om deze bij anderen te zien en de ontwikkeling te begeleiden.

²⁶ niveau 3 volgens Bateson, terwijl kernkwaliteiten tot niveau 5 identiteit horen. Zie www.willemdenijs.nl/materiaal/bateson.doc

Dit onderzoek, evenals diverse opleidingsmodules hielpen mij vanuit diverse perspectieven naar ontwikkelingen te kijken. Ik wil dit behouden en kokervisie voorkomen om zo door te groeien. Daarbij ervaar ik steun aan de geleerde stappen bij onderzoek. Iedere stap heeft zijn eigen functie in de ontwikkeling en dit goed toe passen houdt mijn onderwijs 'fris'.

Literatuurlijst:

Bender, M. (2008) *Interview met Fred Korthagen. Supervisie en coaching*. Verkregen op 1 november 2011 uit Bender, M. Lakeman, R. (2008). Fred Korthagen over kernreflectie. Supervisie en Coaching, 25 (2). 87-92 via <http://www.kernreflectie.nl/>

Boerman, R. (2007) *Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek*. Verkregen op 20 maart 2012 via [https://portal.fontys.nl/instituten/oso/School%20video%20interactie%20begeleiding/Documenten%20SV10/Boerman%20\(2007\).Ethische%20uitgangspunten%20bij%20praktijkonderzoek.doc](https://portal.fontys.nl/instituten/oso/School%20video%20interactie%20begeleiding/Documenten%20SV10/Boerman%20(2007).Ethische%20uitgangspunten%20bij%20praktijkonderzoek.doc)

Van den Berg, M. (2005) *Effectieve tweegesprekken, Handleiding bij het voorbereiden en voeren van gesprekken in organisaties*. Den Haag: Academic Service

Bors, G. (2011), Fred Korthagen: 'Shining eyes, of de essentie van goed leraarschap'. Verkregen op 29 december 2011 via <http://hetkind.org/2011/12/24/nivoz-open-avond-fred-korthagen/>

Cauffman, L. & Van Dijk, D.J. (2009) *Handboek Oplossingsgericht werken in het onderwijs* Amsterdam: Boom Onderwijs

Covey, S. R. (2009) *De zeven eigenschappen van effectief Leiderschap* Amsterdam/ Antwerpen: Business Contact

Evers, M., Loman, E. & Soepboer, W. (z.j.) *Werken met kinderkwaliteiten in de klas. Elk kind is kleurrijk*. CPS onderwijsontwikkeling en advies (onderdeel van het kinderkwaliteitenspel)

Furman, B. (2006) *De methode Kids' Skills, op speelse wijze vaardigheden ontwikkelen bij kinderen*. Soest: Nelissen

Harinck, F. (2010) *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Korthagen, F. (2008). *Authenticiteit en betrokkenheid als basis voor goed onderwijs*. In: L. Stevens (Red.), *Leraar wie ben je?* (pp. 25-33). Antwerpen/Apeldoorn: Garant

Korthagen, F. & Lagerwerf, B. (2011) *Leren van binnenuit: Kwaliteit en inspiratie in het onderwijs* Den Haag: Boom/ Lemma

Korthagen, F. & Vasalos, A. (2001) *Maatwerk bij coaching handboek effectief opleiden* 26 (167), verkregen op 1 november 2011, via <http://www.kernreflectie.nl/>

De Lange, R., Schuman, H. & Montesano Montessori, N. (2010) *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant

De Nijs, W., (2011), *Beter denken: op niveaus van bateson*. APS Verkregen op 16 mei 2012 via www.willemdenijs.nl/materiaal/bateson.doc

Roeden, J. & Bannink, F. (2007) *Handboek Oplossingsgericht werken met licht verstandelijk beperkte cliënten* Amsterdam: Pearson

Rubens, W. (2009) *Acht eigenschappen van effectieve docenten*. Verkregen op 29 november 2011 via

http://wilfredrubens.typepad.com/wilfred_rubens_weblog/2009/09/acht-eigenschappen-van-effectieve-docenten.html

Verhoeven, N. (2010) *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom/ Lemma

Overige digitale bronnen:

<http://www.carrieretijger.nl/functioneren/ontwikkelen/persoonlijkheidsmodellen/kernkwaliteiten> Onderwerp op webpagina: kernkwaliteiten & kernkwadranten De Groot M. geraadpleegd op 3 januari 2012

<http://www.encyclo.nl> Onderwerp op webpagina: online encyclopedie i.v.m. begrippen kernkwaliteiten en competenties geraadpleegd op 10 oktober 2011

www.mytylschooltilburg.nl Onderwerp op webpagina: schoolgids en verdere informatie Mytylschool Tilburg geraadpleegd op 1 december 2011

<http://www.onderwijscoöperatie.nl> Onderwerp op webpagina: competenties volgens SBL/ onderwijs coöperatie geraadpleegd op 28 december 2011

<http://www.sociaalmanagement.nl/KERNKWALITEITEN.htm> Onderwerp op webpagina: werken met plezier en kernkwaliteiten geraadpleegd op 3 januari 2012

<http://www.villavlinderhof.nl> Onderwerp op webpagina: schoolgids en verdere informatie OBS Villa Vlinderhof geraadpleegd op 1 december 2011

Bijlagen overzicht:

Bijlage I:	Voorbeelden van kernkwaliteiten en kernkwadranten.....	43.
Bijlage II:	Enquêtes.....	44.
	IIa: lege enquêtes	44.
	IIb: ingevulde enquêtes	54.
	IIc: registratie enquêtes	83.
Bijlage III:	Brieven aan ouders en collega's.....	97.
	IIIa: Brief aan ouders	97.
	IIIb: Brief aan reguliere leerkrachten	98.
	IIIc: Brief aan Stergroepcollega's	99.
	IIId: Brief ter toestemming filmopnames	100.
Bijlage IV:	Interviews.....	101.
	IVa: Interview leerlingen Stergroep	101.
	IVb: Interview Assistent Stergroep	106.
	IVc: Interview leerkracht	107.
	IVd: Interview directie	110.
Bijlage V:	Observatieformulieren.....	113.
	Va: leeg observatieformulier	113.
	Vb: ingevulde observaties	114.
Bijlage VI:	Betekenis diverse kernkwaliteiten volgens respondenten.....	118.

Bijlage I: Voorbeelden van kernkwaliteiten en kernkwadranten²⁷

Kwaliteit	Valkuil	Uitdaging	Allergie
Daadkracht	Drammerig	Geduld	Passief
Bedachtzaam	Passief	Pro-actief	Onbezonnenheid
Zelfverzekerd	Overmoedig/arrogant	Bedachtzaam	Onzeker/faalangstig
Bescheiden	Geremd/ gesloten	profilerend	Arrogant
Geduld	Passief	daadkrachtig	Ongeduldig/gehaast
Standvastig	Star	Flexibel	Rommelig
Flexibel	Wispelturig	Standvastig	Star
Geordend	star	wispelturig	Flexibel
Buigzaam	Rommelig	Ordelijk	Rigide
Behulpzaam	Bemoeizucht	Zelfstandig	Afstandelijk/ onverschillig
Relativerings- vermogen	Lichtzinnig	Serieus	Zwaarmoedig
Spontaan	Wispelturig	Consequent	Rechtlijnig
Toegewijd	Fanatiek	Relativisme	Op beloop laten
Accuraat	Pietluttig	Creatief	Warrig
Durf	Overmoedig	Voorzichtig	Geremd
Betrokken	Overbezorgd	Loslaten	Onverschillig
Betrouwbaar	geremd	experimenteel	Onbezonnen
Gestructureerd	bureaucratisch	aanpassing	Inconsistent
Consequent	star	flexibel	Waait met alle winden mee
Efficiënt	statisch	Creatief	Chaotisch
Innovatief	zwevend	Efficiënt	Statisch en star
Doelgericht	kortzichtig	Ruime kijk	Besluiteloos
Enthousiast	Fanatiek	Terughoudend	Onverschillig
Gedisciplineerd	Dwangmatig	Los laten	Ongedisciplineerd
Beheerst	Onpersoonlijk	Empathisch	Onbereikbaar
Empathisch/gevoelig	sentimenteel	Nuchter/ Afstandelijk	Minachtend/ beschouwend
Liefdevol	Beschermend	Assertiever	Hard/Bot/brutaal
Humoristisch	Gemaakt/overdreven vrolijk	Serieus	Humeurig/ cynisch
Initiatiefrijk	Bepalend/bazig	Open staan/ ruimte voor anderen	Passief/ingetogen
Rustig	Afwachtend	Initiatiefrijk/ enthousiast	Opdringerig Druk/ gehaast
Serieus	Streng	Aimabel	Oppervlakkig
Zorgzaam	Bemoeizuchtig	Terughoudend	Onverschillig
Optimistisch	Naïef	Alert	Pessimistisch

²⁷ O.a. behulp van <http://www.sociaalmanagement.nl/KERNKWALITEITEN.htm> en <http://www.carrieretijger.nl/functioneren/ontwikkelen/persoonlijkheidsmodellen/kernkwaliteiten>

Bijlage II: Enquêtes

Bijlage II a: lege enquêtes.

Enquête Kernkwaliteiten volgens Stergroepleerkrachten:

Onderstaande enquête richt zich op de kernkwaliteiten van leerkrachten van een cluster 3 groep in het regulier onderwijs of wel de leerkrachten van de Stergroep. Kernkwaliteiten zijn karaktereigenschappen van een persoon die tot de identiteit van de persoon behoren. Voorbeelden van kernkwaliteiten zijn behulpzaam, humoristisch, ondernemend, praktisch, empathisch en muzikaal. Het zijn losse woorden die veel zeggen over de persoon om wie het gaat. Uit onderzoek is gebleken dat, bij de opdracht om terug te denken aan je eigen 'lievelingsleraar' en 'inspirator' en eens na te gaan wat die persoon zo goed maakte, bijna altijd kernkwaliteiten genoemd worden en geen concreet gedrag. Kernkwaliteiten dragen bij aan de ontwikkeling van dit concrete gedrag of te wel competenties/ vaardigheden.

Door middel van diverse enquêtes en interviews onder leerkrachten, MT, ouders en leerlingen wil ik een duidelijk beeld krijgen van ieders verwachtingen rondom de kwaliteiten van een goede Stergroepleerkracht. Deze enquête is specifiek bedoeld voor jullie als collega's van de Stergroep.

Succes met invullen!

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
Zo ja, waarvan? _____
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
_____
_____
- Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's terug in de vormgeving van ons onderwijs? o ja   o nee
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
_____
_____
_____

- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkrachten van OBS Villa Vlinderhof:

Onderstaande enquête richt zich op de kernkwaliteiten van leerkrachten van een cluster 3 groep in het regulier onderwijs of wel de leerkrachten van de Stergroep. Kernkwaliteiten zijn karaktereigenschappen van een persoon die tot de identiteit van de persoon behoren. Voorbeelden van kernkwaliteiten zijn behulpzaam, humoristisch, ondernemend, praktisch, empathisch en muzikaal. Het zijn losse woorden die veel zeggen over de persoon om wie het gaat. Uit onderzoek is gebleken dat, bij de opdracht om terug te denken aan je eigen 'lievelingsleraar' en 'inspirator' en eens na te gaan wat die persoon zo goed maakte, bijna altijd kernkwaliteiten genoemd worden en geen concreet gedrag. Kernkwaliteiten dragen bij aan de ontwikkeling van dit concrete gedrag of te wel competenties/ vaardigheden.

Door middel van diverse enquêtes en interviews onder leerkrachten, MT, ouders en leerlingen wil ik een duidelijk beeld krijgen van ieders verwachtingen rondom de kwaliteiten van een goede Stergroepleerkracht. Deze enquête is specifiek bedoeld voor jullie als collega's van OBS Villa Vlinderhof.

Succes met invullen!

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
Zo ja, waarvan? _____
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
_____
_____
- Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? o ja   o nee
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
_____
_____
_____
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

- Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

Handig	Eerlijk	Betrokken	Assertief
Zorgzaam	Geduldig	Flexibel	Consequent
Creatief	Moedig	Onafhankelijk	Doelgericht
Spontaan	Optimistisch	IJverig	Analytisch
Avontuurlijk	Zelfstandig	Verantwoordelijk	Vastberaden
Daadkrachtig	bescheiden	Liefdevol	Empathisch
Inspirerend	Ordelijk	gepassioneerd	Gevoelig
Humoristisch	nauwkeurig	Relativerend	.....
Veelzijdig	gestructureerd	Hulpvaardig	.....
Initiatiefrijk	ondernemend	Rustig	.....
Attent	Zelfverzekerd	Muzikaal	.....
Principieel	Warm	Kritisch	.....
Energiek	optimistisch	Beheerst	.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.

- a) _____
 _____
 _____
- b) _____
 _____
 _____
- c) _____
 _____
 _____
- d) _____
 _____
 _____
- e) _____
 _____
 _____

8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?

Zo ja, kun je dit toelichten?

_____
 _____
 _____

Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?

_____
 _____
 _____

9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken?   o ja   o nee

Want, _____

_____

10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten?   o ja   o nee

Want, _____

_____

-
-
11. Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
-
-
-

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

Enquête Kernkwaliteiten volgens Directie en IB' er van OBS Villa Vlinderhof:

Onderstaande enquête richt zich op de kernkwaliteiten van leerkrachten van een cluster 3 groep in het regulier onderwijs of wel de leerkrachten van de Stergroep. Kernkwaliteiten zijn karaktereigenschappen van een persoon die tot de identiteit van de persoon behoren. Voorbeelden van kernkwaliteiten zijn behulpzaam, humoristisch, ondernemend, praktisch, empathisch en muzikaal. Het zijn losse woorden die veel zeggen over de persoon om wie het gaat. Uit onderzoek is gebleken dat, bij de opdracht om terug te denken aan je eigen 'lievelingsleraar' en 'inspirator' en eens na te gaan wat die persoon zo goed maakte, bijna altijd kernkwaliteiten genoemd worden en geen concreet gedrag. Kernkwaliteiten dragen bij aan de ontwikkeling van dit concrete gedrag of te wel competenties/ vaardigheden.

Door middel van diverse enquêtes en interviews onder leerkrachten, MT, ouders en leerlingen wil ik een duidelijk beeld krijgen van ieders verwachtingen rondom de kwaliteiten van een goede Stergroepleerkracht. Deze enquête is specifiek bedoeld voor jullie als MT van OBS Villa Vlinderhof.

Succes met invullen!

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
 Zo ja, waarvan? _____
 _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
 _____
 _____
3. Ik zie de kernkwaliteiten van de collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? o ja   o nee
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
 _____
 _____

5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens	neutraal	erg mee eens		
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

Handig	Eerlijk	Betrokken	Assertief
Zorgzaam	Geduldig	Flexibel	Consequent
Creatief	Moedig	Onafhankelijk	Doelgericht
Spontaan	Optimistisch	Ijverig	Analytisch
Avontuurlijk	Zelfstandig	Verantwoordelijk	Vastberaden
Daadkrachtig	bescheiden	Liefdevol	Empathisch
Inspirerend	Ordelijk	gepassioneerd	Gevoelig
Humoristisch	nauwkeurig	relativerend	.....
Veelzijdig	gestructureerd	Hulpvaardig	.....
Initiatiefrijk	ondernemend	Rustig	.....
Attent	Zelfverzekerd	Muzikaal	.....
Principieel	Warm	Kritisch	.....
Energiek	optimistisch	Beheerst	.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.

- a) _____
 _____
 _____
- b) _____
 _____
 _____
- c) _____
 _____
 _____
- d) _____
 _____
 _____
- e) _____
 _____
 _____

8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?

Zo ja, kun je dit toelichten?

Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?

---

9. Dienen de leerkrachten waar Sterleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken?   o ja   o nee

Want, _____

10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten?   o ja   o nee

Want, _____

---

11. Zo nee, wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

---

12. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

Enquête Kernkwaliteiten volgens Ouders van leerlingen van de Stergroep:

Onderstaande enquête richt zich op de kernkwaliteiten van leerkrachten van een cluster 3 groep in het regulier onderwijs of wel de leerkrachten van de Stergroep. Kernkwaliteiten zijn karaktereigenschappen van een persoon die tot de identiteit van de persoon behoren. Voorbeelden van kernkwaliteiten zijn behulpzaam, humoristisch, ondernemend, praktisch, empathisch en muzikaal. Het zijn losse woorden die veel zeggen over de persoon om wie het gaat. Uit onderzoek is gebleken dat, bij de opdracht om terug te denken aan uw eigen 'lievelingsleraar' en 'inspirator' en eens na te gaan wat die persoon zo goed maakte, bijna altijd kernkwaliteiten genoemd worden en geen concreet gedrag. Kernkwaliteiten dragen bij aan de ontwikkeling van dit concrete gedrag of te wel competenties/ vaardigheden.

Door middel van diverse enquêtes en interviews onder leerkrachten, directie, ouders en leerlingen wil ik een duidelijk beeld krijgen van ieders verwachtingen rondom de kwaliteiten van een goede Stergroepleerkracht. Deze enquête is specifiek bedoeld voor u als ouders van de Sterleerlingen.

Succes met invullen!

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
Zo ja, waarvan? _____
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
_____
_____
- Ik zie de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht, terug in de vormgeving van het onderwijs aan mijn zoon/dochter? o ja   o nee
- Welke kernkwaliteiten ziet u terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
_____
_____
_____

- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

- Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk		Betrokken		Assertief

Zorgzaam	Geduldig	Flexibel	Consequent
Creatief	Moedig	Onafhankelijk	Doelgericht
Spontaan	Optimistisch	Ijverig	Analytisch
Avontuurlijk	Zelfstandig	Verantwoordelijk	Vastberaden
Daadkrachtig	bescheiden	Liefdevol	Empathisch
Inspirerend	Ordelijk	gepassioneerd	Gevoelig
Humoristisch	nauwkeurig	relativerend	.....
Veelzijdig	gestructureerd	Hulpvaardig	.....
Initiatiefrijk	ondernemend	Rustig	.....
Attent	Zelfverzekerd	Muzikaal	.....
Principieel	Warm	Kritisch	.....
Energiek	optimistisch	Beheerst	.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat u onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens u van belang zijn in de Stergroep.

- a) _____
 _____
 _____
- b) _____
 _____
 _____
- c) _____
 _____
 _____
- d) _____
 _____
 _____
- e) _____
 _____
 _____

8. Ziet u deze kernkwaliteiten allemaal terug bij de Stergroepleerkracht?

Zo ja, kunt u dit toelichten?

_____
 _____
 _____

Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens u nog meer naar voren mogen komen?

_____
 _____
 _____

9. Dient ook de leerkracht waar uw zoon/dochter integreert over deze kernkwaliteiten te beschikken?   o ja   o nee

10. Want, _____
 _____

11. Beschikt deze integratieleerkracht al over deze kernkwaliteiten?   o ja   o nee

Want, _____
 _____

12. Zo nee, wat is er volgens u nodig om deze leerkracht over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

---

13. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom?

---

14. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

Bijlage II b: ingevulde enquêtes

Stergroepleerkrachten:

Enquête Kernkwaliteiten volgens Stergroepleerkrachten 1:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? x ja   o nee
 Zo ja, waarvan? Opleidingen (PABO, OSO, Master SEN)
werkgevers (functioneringsgesprekken)
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Geen aanvulling, het is heel duidelijk en 'begrijpbaar' omschreven!
- Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's terug in de vormgeving van ons onderwijs? x ja   o nee
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Zie vraag 6

Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	x	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	x	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	x	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	x	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	x	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	x	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	x	5

- Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk		Betrokken		Assertief
10	Zorgzaam	7	Geduldig	2	Flexibel	6	Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		IJverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol	4	Empathisch
9	Inspirerend		ordelijk	5	gepassioneerd		Gevoelig
12	Humoristisch		nauwkeurig		relativerend	3	Teamspeler.....
8	Veelzijdig		gestructureerd		Hulpvaardig		Idealistisch.....
9	Initiatiefrijk		ondernemend		Rustig		inlevingsvermogen
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal	1	vernieuwend...
	Principieel		Warm		Kritisch		veerkrachtig.....
	Energiek		optimistisch		Beheerst		transparant...

- Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze van belang zijn in de Stergroep.

- a) vernieuwend: maar ook niet bang zijn voor het onbekende, mensen kunnen enthousiasmeren, de weestand kunnen ombuigen, doorzetten, enz, alles wat bij vernieuwen komt kijken.
- b) Flexibel: steeds zijn er dingen die anders lopen of gaan (zowel binnen als buiten de groep) en hier moet je goed en snel op in kunnen spelen.
- c) Teamspeler: je hebt te maken met veel verschillende mensen waarmee je samen moet werken, zowel binnen de klas, ouders, begeleiders, integratieleerkrachten, als de rest van het team (in mijn geval van 2 teams)
- d) Empatisch: door je te kunnen verplaatsen in de II kan je gericht op zijn/haar behoeftes inspelen en het beste eruit halen. Dit geldt ook voor ouders, soms hebben ze een iets andere benadering nodig.
- e) gepassioneerd: je moet natuurlijk een passie voor de doelgroep hebben en voor het concept 'de Stergroep'

7. Zie je deze kernkwaliteiten al in dezelfde vorm terug bij leerkrachten waar de leerlingen integreren? Zo ja, kun je dit toelichten?

Nee.

Zo nee, wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Laat ze het ervaren, uit ervaring weet ik dat leerkrachten die eerst er negatief tegenover stonden nu 'om' zijn, doordat ze positieve ervaringen hebben opgedaan (kost wel soms jaren...) Blijf wel een goede begeleiding nodig.

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

Ik denk dat je als integratie leerkracht niet alle kernkwaliteiten kan en hoeft te hebben die een leerkracht van een stergroep nodig heeft. Ook leerkrachten van een stergroep kunnen (en hoeven) niet alle kernkwaliteiten volledig te beheersen. Het gaat op de eerste plaats vooral om het gevoel; de passie voor de doelgroep en de uitdaging zo'n klas te willen draaien. En met de juiste ondersteuning en begeleiding om je er wel!

Enquête Kernkwaliteiten volgens Stergroepleerkrachten 2:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? xo ja   o nee
Zo ja, waarvan? Vergaderingen en media
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
o.k.volgens mij
3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's terug in de vormgeving van ons onderwijs ?
xo ja   o nee
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Behulpzaam: ass en Ik helpen elkaar zoveel als mogelijk
Creatief: met elkaar brainstormen ivm de thema's
Liefdevol: iedereen is liefdevol aan het werk naar de kinderen toe
Humoristisch: in het verloop vd dag moet er regelmatig een grapje worden gemaakt, kinderen genieten ervan.

Initiatiefrijk: Marcia neemt vaak het initiatief als er iets opgestart moet worden.

Geduldig: Geduld is vaak nodig gedurende de dag, alles gaat in kleine stapjes, maar soms mogen de kinderen weten dat ons geduld op is.

Gestructureerd: Sommigen van ons zijn gestructureerd, anderen niet, we weten zelf wel wie

Betrokken: alle 4 zijn we erg betrokken bij onze leerlingen

5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens	neutraal	erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1 5	2 3	4x
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1 x5	2 3	4
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	x 2	3 4 5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1 5	2 x 3	4
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1 4	x 2 5	3
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1 5	2 x 3	4
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1 5	2 3	x4

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

Handig		Eerlijk	1	Betrokken		Assertief
Zorgzaam	5	Geduldig	4	Flexibel		Consequent
Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
Spontaan		Optimistisch		Ilverig		Analytisch
Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
Daadkrachtig		bescheiden	2	Liefdevol		Empathisch
Inspirerend		ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
Humoristisch		nauwkeurig		relativerend		.....
Veelzijdig	3	gestructureerd		Hulpvaardig		.....
Initiatiefrijk		ondernemend		Rustig		.....
Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
Principieel		Warm		Kritisch		.....
Energiek		optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze van belang zijn in de Stergroep.

- Betrokken: je moet je tot de doelgroep aangetrokken voelen en ze verder willen helpen in hun ontwikkeling. Je moet betrokken zijn, anders kun je niet goed aanvoelen hoe je deze ll moet begeleiden.
- Liefdevol/warm: Genegenheid voelen voor deze groep kinderen. Als kinderen dit van jou merken voelen ze zich veilig en zullen ze zich beter op hun gemak voelen en zich daardoor beter ontwikkelen
- Gestructureerd Regelmaat van werken en dagindeling. Deze ll. hebben veel vastigheid nodig anders merk je dat meteen aan ze.
- Flexibel: Openstaan voor onverwachtse situaties. Regelmatig gaat iets gepland niet door, door bv integratie/therapie/of de situatie van hoe het kind zich op een bep. moment voelt Je moet dan makkelijk je programma aan kunnen passen.

e) Geduldig: het kind is de belangrijkste in de klas, de ontwikkeling gaat in kleine stapjes, daar moet je tegen kunnen

8. Zie je deze kernkwaliteiten al in dezelfde vorm terug bij leerkrachten waar de leerlingen integreren? Zo ja, kun je dit toelichten?

Veel dezelfde kernkwaliteiten heb je als reguliere leerkracht, maar je betrokken voelen bij dit soort kinderen is in het begin soms lastig. Je merkt dat ze daar wat tijd voor nodig hebben
Zo nee, wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

Was het de bedoeling om punt 6 allemaal door te nummeren? Dat zag ik niet zitten, lijkt me ook moeilijk om dat te gaan doen, je ziet door de bomen het bos niet meer en je weet ook natuurlijk niet precies wat je eerst moet kiezen en wat dan. Misschien kun je wel weten wat je als laatste punten aan zou kunnen wijzen.

Enquête Kernkwaliteiten volgens Stergroepleerkrachten 3:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
Zo ja, waarvan? In mijn werk als onderwijsassistent
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
prima
3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's terug in de vormgeving van ons onderwijs? o ja   o nee
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Verantwoordelijk, de lkr zijn erg verantwoordelijk voor hun eigen klas en het proces daaromheen.
5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig	7	Eerlijk	5	Betrokken		Assertief
	Zorgzaam		Geduldig	2	Flexibel	1	Consequent

9	Creatief		Moedig	8	Onafhankelijk		Doelgericht
10	Spontaan		Optimistisch		Ilverig		Analytisch
	Avontuurlijk	8	Zelfstandig	3	Verantwoordelijk		Vastberaden
	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol	4	Empathisch
	Inspirerend		ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch		nauwkeurig		relativerend		.....
6	Veelzijdig		gestructureerd		Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		ondernemend		Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze van belang zijn in de Stergroep.
- Consequent: Ik van de stergroep hebben er veel baat bij wanneer je consequent bent. Dan weten ze waar aan en waar af.
  - Flexibel: met het rooster van de stergroep moet je flexibel om kunnen gaan, want niks staat helemaal vast.
  - Verantwoordelijk: ik vind dat iedere lkr verantwoordelijk moet zijn. Je hebt namelijk wel de verantwoordelijkheid over de kinderen.
  - Empathisch: je moet je wel in kunnen leven in deze kinderen.
  - Betrokken: als je geen feeling hebt met deze doelgroep zal het erg pittig zijn om er mee te werken.
8. Zie je deze kernkwaliteiten al in dezelfde vorm terug bij leerkrachten waar de leerlingen integreren? Zo ja, kun je dit toelichten?

Zo nee, wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Een aantal zie ik wel terug maar een aantal ook niet en ik vrees dat je dat ook niet kan veranderen.

Reguliere leerkrachten:

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 1:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
Zo ja, waarvan? Ja ik ken het begrip, deze zijn benoemd tijdens een vergadering met het managementteam.
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Nee ik heb geen aanvullingen op bovenstaande omschrijving.
- Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? o ja
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Wij hebben als kernkwaliteiten /kernwaarden als villa vlinderhof de woorden: Samen/sprankelend/respect/verantwoordelijk/open. Ik denk dat we deze waarden/kwaliteiten goed uitdragen. Daarnaast beschikt iedere leerkracht over eigen kwaliteiten.
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens	neutraal	erg mee eens

Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	4
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	4
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	4
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	2
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	3
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	4

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

46	Handig	32	Eerlijk	8	Betrokken	36	Assertief
1	Zorgzaam	2	Geduldig	6	Flexibel	3	Consequent
40	Creatief	44	Moedig	13	Onafhankelijk	17	Doelgericht
31	Spontaan	20	Optimistisch	28	Ilverig	27	Analytisch
39	Avontuurlijk	7	Zelfstandig	14	Verantwoordelijk	18	Vastberaden
19	Daadkrachtig	42	bescheiden	34	Liefdevol	43	Empathisch
33	Inspirerend	21	Ordelijk	24	gepassioneerd	35	Gevoelig
41	Humoristisch	22	nauwkeurig	25	Relativerend		.....
4	Veelzijdig	5	gestructureerd	9	Hulpvaardig		.....
29	Initiatiefrijk	23	ondernemend	15	Rustig		.....
37	Attent	10	Zelfverzekerd	45	Muzikaal		.....
38	Principieel	11	Warm	26	Kritisch		.....
30	Energiek	12	optimistisch	16	Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.

f) Zorgzaam: Zorgen voor de leerling/behulpzaam

g) Geduldig: Veel geduld hebben met je leerlingen

h) Consequent: Wat vandaag moet of mag, gebeurt morgen hetzelfde.

i) Veelzijdig: vele niveau verschillen kunnen behappen binnen de klas

8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?

Zo ja, kun je dit toelichten?

Ja, voorzover ik dit kan beoordelen zie ik deze kernkwaliteiten terug bij de leerkrachten. De kinderen worden allemaal op hun eigen niveau benaderd. De leerkrachten zijn zorgzaam. Of men consequent is kan ik niet beoordelen, heb hier geen zicht op. Zij zijn veelzijdig, ze zijn van meerdere 'markten' thuis.

Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?

/

9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☒ ja ☐ nee

Want, ook deze leerkrachten moeten met de leerlingen kunnen werken. _____

10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten? ☐ ja

Want, grotendeels wel, echter kunnen ze wel hulp en sturing gebruiken van de meer ervaren leerkrachten _____

11. Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 2:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja x nee
Zo ja, waarvan? _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)

3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? x ja o nee

4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)

Behulpzaam; klaarstaan voor de leerlingen en ouders, praktisch; veel materialen zoeken en gebruiksklaar maken voor in de groep. Flexibel: handig in kunnen springen op veranderingen zowel bij kinderen stergroep als schoolgerelateerde zaken. Geduld; dit spreekt denk ik wel voor zich...

5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk	*3	Betrokken		Assertief
*3	Zorgzaam	*1	Geduldig	*4	Flexibel	*2	Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ilverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig	*	Verantwoordelijk		Vastberaden
	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol		Empathisch
	Inspirerend	*5	Ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch		nauwkeurig		Relativerend		.....
*6	Veelzijdig	*2	gestructureerd		Hulpvaardig		.....
*7	Initiatiefrijk		ondernemend	*	Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.

- a) Geduldig ; veel geduld hebben met de leerlingen
- b) Gestructureerd; belangrijk voor de leerlingen omdat juist zij het best gedijen in een structuurvolle en voorspelbare omgeving.

- c) Consequent; op deze manier weten de kinderen wat ze iedere keer in een bepaalde situatie kunnen verwachten.
- d) Betrokken; om een band met de kinderen op te bouwen is deze kernkwaliteit van groot belang
- e) Flexibel; ik heb gemerkt dat niet alles in de stergroep te plannen/regisseren is. Zaak is dus om hier zsm op adequate wijze op te participeren.
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
 Zo ja, kun je dit toelichten?
Ja, door een verschillend aantal mensen worden de gewenste kernkwaliteiten getoond al dan niet in evenredige mate.
 Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?
9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken?   x ja   o nee
Want, ook leerkrachten horen over deze kwaliteiten te beschikken.
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten?   x ja   o nee
 Want, _____ Zo
 nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

Hoi Marcia, het was een hele kluit. Zeker voor iemand die geen fan is van enquêtes.

Suc6 met je studie

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 3:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend?   o ja   o nee
 Zo ja, waarvan? Van de Pabo _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Ja, duidelijk
3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs?   o ja   o nee
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Behulpzaam: iedereen is bereid om elkaar te helpen waar nodig. Ook willen de leerkrachten de kinderen zoveel mogelijk helpen om doelen te bereiken.
Ondernemend: In het team wordt veel actie ondernomen om het onderwijs zo goed mogelijk vorm te geven.
Flexibiliteit: iedereen kan zich goed aanpassen in onverwachtse situaties en kan de planning omgooien als dat op een moment wenselijk is.
Serius: goed, geconcentreerd met je vak bezig zijn, om de kinderen zo goed mogelijk onderwijs te bieden.

Ordelijk: Klassen zijn er netjes en geordend uit en alle informatie van leerlingen wordt geordend volgens afspraken bijgehouden.

Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

5. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk	7	Betrokken		Assertief
8	Zorgzaam	1	Geduldig		Flexibel		Consequent
	Creatief	12	Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch	6	Ilverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig	5	Verantwoordelijk		Vastberaden
	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol		Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch		nauwkeurig		Relativerend		.....
10	Veelzijdig	4	gestructureerd	2	Hulpvaardig		.....
9	Initiatiefrijk		ondernemend		Rustig		.....
11	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		optimistisch	3	Beheerst		.....

6. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- Geduldig: Leerlingen uit de stergroep vragen iets meer geduld dan andere kinderen. Het zal wat langer duren voordat ze een bepaalde taak uitgevoerd hebben, je zal er meer tijd in moeten steken, etc.
  - Hulpvaardig: Deze leerlingen behoeven meer hulp dan andere leerlingen, bijvoorbeeld met naar het toilet gaan.
  - Beheerst: Wat de kinderen ook doen als het je niet aanstaat, je moet je altijd beheersen.
  - Gestructureerd: Ik verwacht dat deze kinderen een vaste dagritme nodig hebben. Als leerkracht moet je deze structuur goed overzien en organiseren en je hier aanhouden.
  - Verantwoordelijk: Net als bij elke klas, heb je als leerkracht van de Stergroep ook een stuk verantwoordelijkheid in de opvoeding van de kinderen.
7. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
Zo ja, kun je dit toelichten?

Ja, de kinderen krijgen alle hulp die ze nodig hebben. Er is genoeg aandacht voor de kinderen, dat is ook wat de leerkrachten geduldig maakt. Ieder voelt zich verantwoordelijk voor de kinderen en in de klas is te zien dat er een goede structuur is.

Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?

8. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☐ ja ☐ nee

Want, deels, is niet reëel. dat deze leerkrachten alle kernkwaliteiten beheersen en toepassen die een leerkracht van de Stergroep beheerst.

9. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten? ☐ ja ☐ nee

Want, de meeste leerkrachten zullen deze kernkwaliteiten wel beheersen, maar deze vaak minder goed kunnen toepassen dan de leerkrachten van de Stergroep. Bijvoorbeeld de hulpvaardigheid zal kleiner zijn bij een integratieleerkracht die nog 25 andere kinderen heeft. Dit is organisatorisch in de Stergroep beter haalbaar en zal dat meer tot zijn recht komen.

Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 4:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? ☐ ja ☒ nee
Zo ja, waarvan? _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Ik kende de term zo nog niet, maar vind het duidelijk omschreven. Begrijp wat er mee bedoeld wordt.
3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? ☒ ja ☐ nee
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Sprankelend-behulpzaam-humoristisch-van aanpakken weten. Zie ik terug in hoe leerkrachten met de kinderen omgaan, hoe serieus ze hun werkzaamheden aanpakken en hoe we met elkaar omgaan.
5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4 x	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4 x	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1 x	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3 x	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1 x	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3X	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4X	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk		Betrokken		Assertief
8	Zorgzaam	1	Geduldig	6	Flexibel	2	Consequent
7	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ijverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol		Empathisch
	Inspirerend	4	Ordelijk	9	gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch	5	nauwkeurig		Relativerend		.....
	Veelzijdig	3	gestructureerd		Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		ondernemend		Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- Geduld – vaak alles meer dan 1 keer vragen/uitleggen vraagt om veel geduld
  - Consequent—denk ik heel belangrijk bij deze groep kinderen. Als je consequent bent blijft info beter hangen,weten ze waar ze aan toe zijn,leren ze beter,luisteren beter
  - Gestructureerd—steeds alles op dezelfde manier doen dan blijft de info beter “hangen”. Maakt denk ik ook dat de kinderen rustiger zijn,ze weten wat er verwacht wordt van hen en wat er gaat gebeuren
  - Ordelijk—als er geen orde is,is er ook geen orde in het hoofd van de kinderen.
  - Nauwkeurig—zie ordelijk
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
- Zo ja, kun je dit toelichten?
- Ja. Veel geduld en consequent zijn,zie ik in hun omgang met de kinderen. Structuur-orde en nauwkeurigheid zie je in de inrichting van de klas met oa overal picto's voor en niet teveel prikkels.
- Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?
- _____
9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken?   x ja   o nee
- Want, dat is voor de stergroepleerlingen van groot belang. Anders is het in hun eigen klas anders als in de integratieklas en dat is erg verwarrend voor hen. Zowieso is structuur en orde en consequentie ook bij andere kinderen belangrijk.
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten?   x ja   o nee
- Want, al die kernkwaliteiten hierboven zijn ook van belang voor “gewone” basisschooll leerlingen. In de klassen vind je ook dagritmes en picto's terug ,leerkrachten hebben over het algemeen allemaal veel geduld en zijn vaak nauwkeurig.
11. Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
- _____

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 5:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? *o ja*
Zo ja, waarvan? Van eerder ingevulde enquêtes, onderzoeken en studies/studiedagen.
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Volgens mij een prima omschrijving en duidelijk voor hen die deze term nog niet kennen.
- Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? *o ja*
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Zorzaam(we hebben allemaal het beste voor met de lln en proberen er uit te halen wat er in zit), praktisch(overleg bij studiedagen CEDgroep), verantwoordelijk(we zijn niet alleen gericht op onze eigen lln, maar ook die van andere groepen), samenwerken (overleg bij integratie, maar ook tijdens vergaderingen), open(overleg met elkaar en ouders), respect
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	(5)
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	(5)
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	(1)	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	(5)
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	(4)	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	(4)	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	(4)	5

- Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk	9.	Betrokken		Assertief
10.	Zorgzaam	3.	Geduldig		Flexibel	1.	Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ijverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol	5.	Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk	2.	gepassioneerd		Gevoelig
4.	Humoristisch		nauwkeurig	6.	Relativerend		.....
	Veelzijdig	1.	gestructureerd		Hulpvaardig		.....
8.	Initiatiefrijk		ondernemend	7.	Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		optimistisch		Beheerst		.....

- Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
  - Gestructureerd/consequent:** de lln van de stergroep moeten weten waar ze aan toe zijn omrust binnen de groep te behouden.
  - Gepassioneerd:** Het een speciaal soort onderwijs wat niet voor iedereen is weggelegd.
  - Geduldig:** Bij deze lln boek je op didactisch gebied muizenstapjes vooruitgang of misschien helemaal geen vooruitgang. De groei kan hem ook zitten in sociaal gedrag of zelfstandigheid. Mensen met weinig geduld lijken met niet geschikt voor zo'n groep.

- d) **Humoristisch:** *Bij deze lln moet je niet al te serieus zijn. Met grapjes houd je er vaak de moed in, op momenten dat het minder lukt of de lln er geen zin heeft!*
- e) **Empatisch:** *bij de oudergesprekken moet je vooral de zorgen van de ouders kunnen delen samen met hen naar een oplossing zoeken.*
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
 Zo ja, kun je dit toelichten?
Wat ik heb aangegeven bij vraag 6 en 7 zie ik terug. Hoe jullie alle vier (jij, Anouk, Marja en Lonneke) met de lln omgaan, maar ook de lol die jullie met de kids hebben. Ook hoe de klas er uit zien en hoe jullie praten over de lln en werken met de lln.
 Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?
9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☒ ja
 Want, *voor een groot deel wel. Het kind moet bij de integratieklas dezelfde veiligheid voelen als in de stergroep, maar ook weten waar ze aan toe zijn. Natuurlijk zijn er verschillen, niet iedereen is hetzelfde.*
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten? ☐ ja ☐ nee
 Want, *Ik denk dat ikzelf wel een aantal kernkwaliteiten bezit, maar ken de werkwijze van een aantal leerkrachten nog niet voldoende om daarover te oordelen.*
11. Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Een voorstel zou kunnen zijn om de leerkrachten van de integratieklas een dagje mee te laten draaien in de stergroep. Niet alleen observeren, maar ook echt met een taakje. Ik heb het geluk gehad dit op andere cluster 3 groepjes een paar keer te mogen doen. We zijn wel in Tilburg wezen kijken op de Bodde, maar dat is niet echt meedraaien.

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 6:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? ☒ ja ☐ nee
 Zo ja, waarvan? *Vanuit cursussen*
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Geen aanvullingen
3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? ☒ ja ☐ nee
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Behulpzaam, elkaar helpen waar nodig zowel naar collega's als kinderen
Ondernemend, steeds vernieuwend bezig
 Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal	1	2	3	4	5

precies dezelfde kernkwaliteiten nodig					
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

5. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk	4	Betrokken		Assertief
2	Zorgzaam	1	Geduldig		Flexibel		Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ijverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig	7	Verantwoordelijk		Vastberaden
6	Daadkrachtig		Bescheiden	8	Liefdevol		Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch		Nauwkeurig		Relativerend		.....
	Veelzijdig	3	gestructureerd		Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		ondernemend	5	Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		Optimistisch		Beheerst		.....

6. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- Kinderen maken kleine stapjes , _____
  - Opvoedkundige taak _____
  - Structuur is heel belangrijk voor de kinderen _____
  - Inleven in niveau van kinderen _____
  - Rust in de groep belangrijk voor de kinderen _____
7. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
 Zo ja, kun je dit toelichten?
Ja in mijn ogen rustige zorgzame leerkrachten, ik heb geen beeld van alle stergroep leerkrachten!
 Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?
 nvt _____
8. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☒ ja ☐ nee
 Want, ik denk dat vooral geduld hebben en rust uitstralen en gestructureerd kunnen werken in het belang is van de kinderen
9. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten? ☐ ja ☐ nee
 Want, _____ ? ik denk dat er altijd wel verbeterpunten zijn voor jezelf??
 Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 7:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? ☐ ja ☐ nee
 Zo ja, waarvan? Opleiding gedragsspecialist _____
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)

Nee, heb geen aanvullingen

3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs ? ☐ ja ☐ nee

4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)

Behulpzaam-ondernemend-praktisch

5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig	5	Eerlijk	2	Betrokken		Assertief
3	Zorgzaam		Geduldig	1	Flexibel		Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ilverig		Analytisch
	Avontuurlijk	7	Zelfstandig	8	Verantwoordelijk		Vastberaden
10	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol		Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch		nauwkeurig		Relativerend		.....
6	Veelzijdig	9	gestructureerd		Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		ondernemend	4	Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- Je beleeft elke dag situaties anders waardoor je flexibel ingesteld moet zijn
  - Je moet erg betrokken zijn bij kind-de emotie- e het moment. Kan elke keer anders zijn
  - Je hebt veel zorgtaken! Op leergebied en op zelfredzaamheid en de dagelijkse gang van zaken
  - Je moet zelf rustig zijn en kunnen handelen op ieder individu
  - Je moet op een eerlijke manier info over voortgang en kunnen van een leerling over kunnen dragen aan ouders en integratieleerkrachten.
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
- Zo ja, kun je dit toelichten?
- Ja, ze werken met veel plezier en betrokkenheid aan alle zaken die spelen rondom de stergroep.
- Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?

9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☐ ja ☐ nee
Want, dit moet duidelijk besproken worden en beter begeleidt op sommige vlakken.
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten? ☐ ja ☐ nee
Want, zie 9
Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 8:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? ☐ ja ☐ nee
Zo ja, waarvan? Op VV hebben we kernwaarden bedacht die passen bij de school _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
ja
3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? ☐ ja ☐ nee
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Flexibel, verantwoordelijk, geduldig, gestructureerd, hulpvaardig, zelfstandig, ijverig, gepassioneerd.
5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren. **Veel zaken zijn belangrijk**

44	Handig	11	Eerlijk	14	Betrokken	22	Assertief
9	Zorgzaam	3	Geduldig	6	Flexibel	5	Consequent
18	Creatief	43	Moedig	12	Onafhankelijk	21	Doelgericht
39	Spontaan	27	Optimistisch	13	Ijverig	20	Analytisch
40	Avontuurlijk	7	Zelfstandig	1	Verantwoordelijk	36	Vastberaden
28	Daadkrachtig	45	Bescheiden	23	Liefdevol	19	Empathisch
29	Inspirerend	17	Ordelijk	8	gepassioneerd	37	Gevoelig
41	Humoristisch	26	Nauwkeurig	24	Relativerend		.....
30	Veelzijdig	2	Gestructureerd	4	Hulpvaardig		.....
31	Initiatiefrijk	25	Ondernemend	38	Rustig		.....

10	Attent	16	Zelfverzekerd	46	Muzikaal		.....
33	Principieel	34	Warm	15	Kritisch		.....
32	Energiek	35	Optimistisch	42	Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- Verantwoordelijk: je hebt de zorg voor deze kinderen daar hoort een verantwoordelijkheidsgevoel bij.
  - Gestructureerd: structuur daar hebben kinderen baat bij. Met name Iln uit de stergroep
  - Geduldig: de ontwikkeling van de Iln uit de stergroep loopt anders. Qua uitvoeren activiteiten zul je geduld moeten hebben.
  - Hulpvaardig: bij Iln uit de stergroep is het zeer van belang dat de juiste hulp op de juiste manier wordt aangeboden.
  - Consequent: ieder kind heeft hier baat bij
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
 Zo ja, kun je dit toelichten?
Ja deze laten zij in het dagelijks lesgeven zien.
 Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?
9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken?   ☐ ja   ☐ nee   **ligt aan de persoon denk ik**
 Want, voor de leerlingen is het fijn om dezelfde benadering te krijgen/ hebben. _____
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten?   ☐ ja   ☐ nee
 Want, dit zijn basisvaardigheden! Voor iedere leerkracht. Deze zijn echter in verschillende mate aanwezig. De een is sterker in.... En de ander weer in iets anders.

Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Enquête Kernkwaliteiten volgens Reguliere leerkracht 9:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend?   ☐ ja   ☐ nee
 Zo ja, waarvan? _____
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
 _____
- Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs?   ☐ ja   ☐ nee
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Behulpzaam, humoristisch, ondernemend, praktisch, empathisch, muzikaal.
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens	neutraal	erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3 4 5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3 4 5

Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk		Betrokken		Assertief
2	Zorgzaam	1	Geduldig		Flexibel		Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ijverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
	Daadkrachtig		bescheiden		Liefdevol	3	Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch		nauwkeurig		Relativerend		.....
	Veelzijdig		gestructureerd		Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		ondernemend		Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
5	Energiek	4	optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- Geduldig: het tempo van de lln ligt veel lager. Dat vraagt veel geduld van de lkr.
  - Zorgzaam, de stergroepkinderen vragen meer zorg en veel verzorging. Dit moet wel 'in' je zitten
  - Empathisch: doordat je je goed kunt inleven in de ander begrijp je beter/eerder waarom er een bepaalde reactie/ handeling volgt.
  - Optimistisch: dat is altijd heel belangrijk. (misschien wel eerste plaats) Wat moet je met pessimistische lkr?
  - Energiek: de hele dag door vraagt de begeleiding/verzorging van de sterkinderen een grote lichamelijke inspanning.
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
- Zo ja, kun je dit toelichten?
- Ja zeer zeker, gelukkig wel. Onze Sterkinderen hebben het helemaal getroffen met jullie als leerkracht.
- Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?
- .....
9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken?   **o ja**   o nee
- Want, anders kunnen de kinderen het gevoel krijgen dat ze niet welkom zijn of voelen zij zich niet begrepen. Dan is er geen 'klik'!
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten?   **o ja**   o nee
- Want, Anders was er op onze school geen stergroep tot stand gekomen. Wij vinden het een verrijking voor het onderwijs op de school
11. Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten

beschikken?

Eventuele opmerkingen: **Dikke pluim voor jullie allemaal! Ga zo door! Jullie sterretjes stralen mede door jullie begeleiding!**

IB' er:

Enquête Kernkwaliteiten volgens Directie en IB' er van OBS Villa Vlinderhof:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? **- ja** o nee
Zo ja, waarvan? Vanuit mijn huidige werk en de opleiding IB
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Bedachtzaam, onderbouwd.....
- Ik zie de kernkwaliteiten van de collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? **o ja** o nee
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Wat ik in de praktijk terug zie gericht op de kinderen....**praktisch** : Activiteiten opzetten uitwerken ernaar handelen. **empathisch** : De band die de leerkrachten hebben met de kinderen en hiervoor ook het beste met hen voorhebben en hier uit voort ook acties **ondernemen**. **Muzikaal**: er wordt veel gedaan met muziek maar kan niet beoordelen of de personen ook echt muzikaal zijn (daarbij denkend aan goed zangtalent of het bespelen van een instrument!) Wel zie je dat deze doelgroep leerlingen van muzikale activiteiten genieten. **Bedachtzaam- onderbouwd** : Weloverwogen worden keuzes gemaakt gebaseerd op feiten kindkenmerken eigenschappen en praktische haalbaarheid.
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

- Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk		Betrokken		Assertief
7	Zorgzaam	1	Geduldig	8	Flexibel	3	Consequent
10	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ilverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
6	Daadkrachtig		Bescheiden		Liefdevol	5	Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
	Humoristisch		Nauwkeurig		relativerend		.....

	Veelzijdig	2	Gestructureerd		Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		Ondernemend	9	Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
4	Energiek		Optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- f) Geduldig: De kinderen van deze doelgroep reageren anders dan andere leerlingen en hebben daarom begeleiding nodig die ze met kalmte en rust tot het juiste doel kunnen begeleiden.
- g) Gestructureerd: Omdat deze kinderen vaak zelf geen structuur aan kunnen brengen in hun handelen is het van belang dat een leerkracht hier over beschikt zodat deze de kinderen optimaal kan begeleiden.
- h) Consequent: Deze eigenschap vind ik eigenlijk van belang voor iedere leerkracht. Omdat kinderen baat hebben bij duidelijkheid in geldende regels en afspraken. Geeft vertrouwen en dat komt ieder kind ten goede.
- i) Energiek: Als je met cluster-3 kinderen werkt, kost dit heel veel energie omdat je vooral zo vast moet houden en voorgenoemde eigenschappen. Dat kinderen vaak afwijken van wat jij verwacht moet je over extra energie beschikken om dit vol te houden. Vooral ook lichamelijke benadering (verschonen, verzet van leerlingen zien te keren...)
- j) Empatisch: Het in kunnen leven in de doelgroep met hun verschillende achtergronden, eigenschappen benaderingen
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
 Zo ja, kun je dit toelichten?
Ja zoals ik zo kan beoordelen merk ik deze eigenschappen wel op.
De ene leerkracht heeft wat meer van bepaalde eigenschappen de andere weer van andere eigenschappen. Maar naast elkaar vind ik bovenstaande eigenschappen zeker terug.
 Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens jou nog meer naar voren mogen komen?
9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☒ ja ☐ nee
Want, ieder kind is gebaat bij bovenstaande eigenschappen. Echter kunnen bepaalde zaken ook goed gaan als er die beschikking niet is daar de leerlingen met momenten daar zijn en niet de hele dag en daarbij kan een leerkracht ook zaken ontwikkelen nav begeleiding of ervaring met het omgaan met deze groep leerlingen.
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten? ☒ ja ☐ nee
 Want, De een meer dan de ander. Maar daar ligt ook een taak voor begeleiding rondom intergratie. We hebben als school bewust voor een Stergroep met bijbehorende intergratie gekozen!
11. Zo nee, wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
Goede begeleiding vanuit AB en IB en Stergroepleerkrachten
Alle benoemde kwaliteiten zijn voor een goede leerkracht onderliggend mijn inziens. Ervaring met de loop van jaren kunnen deze eigenschappen verbeteren . Wat hierbij van belang is dat leerkrachten openstaan voor begeleiding en verdieping ook levenservaring kunnen kwaliteiten versterken.....

12. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?

Goede communicatie en begeleiding (AB en IB) , gedegen opleiding ivm inzicht in doelgroep kinderen

Daarbij moet een leerkracht al wel beschikken over 'voorliefde 'voor deze groep kinderen om zaken waar te maken!

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

De keuze voor diverse kwaliteiten van 1 tm 10 vond ik moeilijk....alles heeft wel iets wat iemand een mooi mens en leerkracht maken!

Succes met de rest als je nog dingen mist of als ik zaken verkeerd heb geïnterpreteerd.
Hoor ik je graag....Melanie

Ouders:

Enquête Kernkwaliteiten volgens Ouders 1:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
Zo ja, waarvan? Eigen onderwijsachtergrond _____
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
volstaat
- Ik zie de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht, terug in de vormgeving van het onderwijs aan mijn **zoon/**dochter ? o ja   o nee
- Welke kernkwaliteiten ziet u terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Alle bovenbenoemde terug te zien inde omgang met S. tijdens korte bezoeken en voor aanvang van de lessen.
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

- Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig		Eerlijk	1	Betrokken		Assertief

2	Zorgzaam	4	Geduldig		Flexibel	8	Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ilverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk	9	Vastberaden
	Daadkrachtig	11	bescheiden		Liefdevol	10	Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk		gepassioneerd		Gevoelig
7	Humoristisch		nauwkeurig		relativerend		.....
	Veelzijdig	5	gestructureerd	3	Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		ondernemend	1	Rustig		.....
	Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
12	Energiek		optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat u onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens u van belang zijn in de Stergroep.
- Rust: erg van belang voor de doelgroep. Maar betrokken en gepassioneerd staan ook hoog op de lijst. Zonder passie voor deze doelgroep hou je het niet vol.
  - Zorgzaam: een van de eerste behoeften van deze kinderen is zorg. Als ze dat niet krijgen lopen ze vast.
  - Hulp: ook een basisbehoefte van deze kinderen. Ze kunnen weinig zonder hulp.
  - Geduld: is een noodzaak, anders red je het niet.
  - Structuur brengt rust, van groot belang. Brengt ook duidelijkheid.
8. Ziet u deze kernkwaliteiten allemaal terug bij de Stergroepleerkracht?
- Zo ja, kunt u dit toelichten?
- Dat is terug te zien in het kind en de resultaten.
- Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens u nog meer naar voren mogen komen?
9. Dient ook de leerkracht waar uw zoon/dochter integreert over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☒ ja ☐ nee
- Want, de kwaliteiten moeten worden voortgezet. Anders is het niet overzichtelijk voor het kind.
10. Beschikt deze integratieleerkracht al over deze kernkwaliteiten? ☒ ja ☐ nee
- Want, onze zoon gaat er graag heen en draait goed mee.
11. Zo nee, wat is er volgens u nodig om deze leerkracht over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
12. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom?
- Een 5, de belangrijkste basis zal anders weer wegvallen en het kind terugvallen.
13. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?
- Meedraaien in de groep met de huidige leerkrachten, uitgebreide overdracht. Gesprekken met ouders en eventueel scholing.
- Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen: in de ranglijst geven wij rust als belangrijkste kwaliteiten. Dat is bij nader inzien niet de meest passende. Een heel energieke lkr kan ook heel motiverend zijn. De situatie nu is een combinatie van rust en energie en dat is mooi!

Enquête Kernkwaliteiten volgens Ouders 2:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o nee
 Zo ja, waarvan? _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
- _____

3. Ik zie de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht, terug in de vormgeving van het onderwijs aan mijn zoon/dochter? o ja   o nee

4. Welke kernkwaliteiten ziet u terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)

We zien aan de manier van lesgeven veel humor, duidelijkheid, jullie als lkr zijn erg behulpzaam.

We zien aan L. dat ze nu veel beter weet waar ze aan toe is en dat schept zekerheid.

5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

11	Handig	4	Eerlijk	2	Betrokken	26	Assertief
10	Zorgzaam	35	Geduldig	31	Flexibel	39	Consequent
13	Creatief	9	Moedig	32	Onafhankelijk	18	Doelgericht
12	Spontaan	8	Optimistisch	33	Ilverig	27	Analytisch
25	Avontuurlijk	38	Zelfstandig	34	Verantwoordelijk	17	Vastberaden
36	Daadkrachtig	46	bescheiden	7	Liefdevol	6	Empathisch
37	Inspirerend	39	ordelijk	43	gepassioneerd	28	Gevoelig
5	Humoristisch	40	nauwkeurig	44	relativerend		.....
20	Veelzijdig	14	gestructureerd	45	Hulpvaardig		.....
19	Initiatiefrijk	15	ondernemend	29	Rustig		.....
21	Attent	16	Zelfverzekerd	30	Muzikaal		.....
24	Principieel	1	Warm	42	Kritisch		.....
23	Energiek	22	optimistisch	41	Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat u onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens u van belang zijn in de Stergroep.

a) Warm: als je warm bent als lkr gaat dat over op de kinderen. Kinderen in de stergroep voelen dat volgens mij heel goed aan!

b) Betrokken: als je betrokken bent bij je lln en de ouders geeft dit een goede band.

c) Consequent: heel belangrijk. Dan weten ouders en lln wat ze aan je hebben. Wat wel en niet kan.

- d) Eerlijk: naar de lln en ouders toe heel belangrijk. Alles is bespreekbaar en je kan er samen altijd uitkomen. Je weet wat je aan elkaar hebt.
- e) Humoristisch: met humor kun je zoveel bereiken. Kinderen voelen dat en lln vinden volgens mij lesgeven met humor erbij heel leuk. Ze pikken volgens mij de dingen sneller op....
8. Ziet u deze kernkwaliteiten allemaal terug bij de Stergroepleerkracht?
 Zo ja, kunt u dit toelichten?
Ja, wat ik in deze korte periode bij jullie gezien heb is zeker 'warm' naar de leerlingen toe. Wel consequent. Jullie zijn ook eerlijk en volgens mij is alles bespreekbaar. Ik ben zelf ook eerlijk en heb gemerkt dat jullie zeker humor hebben en dat uitstralen.
 Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens u nog meer naar voren mogen komen?
9. Dient ook de leerkracht waar uw zoon/dochter integreert over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☐ ja ☐ nee
 Want, ze krijgt nu een goede basis, duidelijkheid en structuur. Het zou fijn zijn als die lijn waarin ze nu les krijgt doorloopt.
10. Beschikt deze integratieleerkracht al over deze kernkwaliteiten? ☐ ja ☐ nee
 Want, ik denk het wel anders zou het verschil tussen lkr te groot zijn.
11. Zo nee, wat is er volgens u nodig om deze leerkracht over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
12. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom?
5, erg belangrijk. De kernkwaliteiten zijn erg belangrijk voor de leerlingen van de stergroep. Juist omdat deze kinderen het extra hard nodig hebben om structuur, warmte, duidelijkheid en liefdevol benaderd te worden. Juist dan kunnen ze zich goed ontwikkelen en wordt het bete uit ze gehaald.
13. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?
Regelmatig kijken naar de lkr hoe het gaat en eigenlijk denk ik dat het van nature er wel een beetje in moet zitten. Anders ga je niet met deze kinderen werken. Ook het goed kijken per lln wie ze zijn, wat ze kunnen, willen en wat ze voor achtergrond hebben. De combinatie goed in contact met ouders is ook erg belangrijk. Verder denk ik door de ervaringen die je opdoet, daar ook veel van leert.

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen: het waren best pittige vragen, maar zeker de moeite waard. Veel succes. Ik hoop dat je een duidelijker beeld krijgt van ieders verwachtingen.

Enquête Kernkwaliteiten volgens Ouders 3:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? ☐ ja ☐ nee
 Zo ja, waarvan? _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Deze omschrijving volstaat. Goed beschreven

3. Ik zie de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht, terug in de vormgeving van het onderwijs aan mijn zoon/dochter ? ☐ ja ☐ nee
4. Welke kernkwaliteiten ziet u terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Vriendelijkheid, rustig, gezellig, duidelijk en doelgericht.
5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

Handig	11	Eerlijk	4	Betrokken		Assertief
Zorgzaam	10	Geduldig	3	Flexibel	1	Consequent
Creatief	9	Moedig		Onafhankelijk	7	Doelgericht
Spontaan	8	Optimistisch		IJverig		Analytisch
Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
Daadkrachtig	5	bescheiden		Liefdevol		Empathisch
Inspirerend		ordelijk	6	gepassioneerd		Gevoelig
Humoristisch		nauwkeurig		relativerend		.....
Veelzijdig		gestructureerd	2	Hulpvaardig		.....
Initiatiefrijk		ondernemend	14	Rustig		.....
Attent		Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
Principieel		Warm		Kritisch		.....
Energiek	13	optimistisch		Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat u onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens u van belang zijn in de Stergroep.
- a) Omdat deze kinderen het roer moeilijk omgooien en voor veel duidelijkheid.
- b) Zelfde als A.
- c) Geduldig en rust, deze kinderen hebben meer tijd nodig.
- d) Om een goed beeld van het kind te krijgen en wat er speelt
- e) Ik denk dat dit wel bij het totaalplaatje past.
8. Ziet u deze kernkwaliteiten allemaal terug bij de Stergroepleerkracht?
Zo ja, kunt u dit toelichten?
Allemaal is moeilijk, maar we zijn erg tevreden
Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens u nog meer naar voren mogen komen?
9. Dient ook de leerkracht waar uw zoon/dochter integreert over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☐ ja ☐ nee
Want, ik vind dit een goede aanvulling voor J.
10. Beschikt deze integratieleerkracht al over deze kernkwaliteiten? ☐ ja ☐ nee

Want, gedeeltelijk wel. Goede duidelijke juf.

11. Zo nee, wat is er volgens u nodig om deze leerkracht over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
12. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom?
3, deze leerkracht zal in de praktijk veel kennis opdoen.
13. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?
Veel kennis en ervaring op laten doen, docenten rouleren en in de praktijk kennis laten maken met een speciale groep.

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Enquête Kernkwaliteiten volgens Ouders 4:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? o ja   o **nee**
Zo ja, waarvan? _____
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Voldoende, maar enquête toch moeilijk in te vullen
3. Ik zie de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht, terug in de vormgeving van het onderwijs aan mijn **zoön**/dochter? o **ja**   o nee
4. Welke kernkwaliteiten ziet u terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
karaktereigenschappen
5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

3	Handig	2	Eerlijk	1	Betrokken	1	Assertief
2	Zorgzaam	1	Geduldig	1	Flexibel	2	Consequent
2	Creatief	3	Moedig	2	Onafhankelijk	1	Doelgericht
2	Spontaan	3	Optimistisch	2	Ijverig	1	Analytisch

2	Avontuurlijk	2	Zelfstandig	1	Verantwoordelijk	1	Vastberaden
1	Daadkrachtig	4	bescheiden	2	Liefdevol	1	Empathisch
2	Inspirerend	3	Ordelijk	1	gepassioneerd	4	Gevoelig
2	Humoristisch	2	nauwkeurig	1	relativerend		.....
3	Veelzijdig	1	gestructureerd	1	Hulpvaardig		.....
3	Initiatiefrijk	2	ondernemend	2	Rustig		.....
3	Attent	1	Zelfverzekerd	4	Muzikaal		.....
2	Principieel	2	Warm	1	Kritisch		.....
3	Energiek	3	optimistisch	1	Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat u onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens u van belang zijn in de Stergroep.
- a) De kinderen hebben andere begeleiding nodig.
8. Ziet u deze kernkwaliteiten allemaal terug bij de Stergroepleerkracht?
- Zo ja, kunt u dit toelichten?
- Dat zie ik gewoon. Ook verteld MC wel eens iets waaruit je dat kunt opmaken. En de ontwikkeling/ vooruitgang is ook goed te zien.
- Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens u nog meer naar voren mogen komen?
9. Dient ook de leerkracht waar uw zoon/dochter integreert over deze kernkwaliteiten te beschikken? ☒ ja ☐ nee
- Want, maar kan niet in zo'n complexe mate omdat ze meer gericht is op regulier en dient rekening te houden met veel meer leerlingen en tijd.
10. Beschikt deze integratieleerkracht al over deze kernkwaliteiten? ☒ ja ☐ nee
- Want, zie vorige vraag
- Zo nee, wat is er volgens u nodig om deze leerkracht over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
11. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom?
- Heel belangrijk! Enerzijds schrikt het mij wel af dat het na het 3jarig project wordt overgenomen door reguliere leerkrachten. Hebben ze dan toch echt dezelfde kernkwaliteiten!
12. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?
- Trainingen te geven. Kans om al eens mee te lopen in de Stergroep

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Enquête Kernkwaliteiten volgens Ouders 5:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? ☒ ja ☐ nee
- Zo ja, waarvan? Opleiding en werk
2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
- Volstaat. Ik denk zelf altijd bij kernkwaliteiten aan POSITIEVE karaktereigenschappen die het beste uit de persoon zelf en zijn omgeving halen.

3. Ik zie de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht, terug in de vormgeving van het onderwijs aan mijn zoon/dochter ? **o ja** o nee

4. Welke kernkwaliteiten ziet u terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)

Praktisch	gedisciplineerd	toegewijd	volhardend
Flexibel	gestructureerd!	Betrokken!	Betrouwbaar!
Realistisch!	Rustig	duidelijk	

5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens	neutraal	erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs	1	2	3 4 5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs	1	2	3 4 5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten	1	2	3 4 5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	1	2	3 4 5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	1	2	3 4 5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)	1	2	3 4 5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)	1	2	3 4 5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

5	Handig	7	Eerlijk	1	Betrokken	5	Assertief
4	Zorgzaam	1	Geduldig	2	Flexibel	1	Consequent
4	Creatief	4	Moedig	6	Onafhankelijk	5	Doelgericht
6	Spontaan	2	Optimistisch	8	Ijverig	8	Analytisch
6	Avontuurlijk	6	Zelfstandig	4	Verantwoordelijk	5	Vastberaden
1	Daadkrachtig	8	bescheiden	4	Liefdevol	3	Empathisch
2	Inspirerend	8	Ordelijk	3	gepassioneerd	8	Gevoelig
5	Humoristisch	7	nauwkeurig	3	relativerend		.....
3	Veelzijdig	1	gestructureerd	7	Hulpvaardig		.....
5	Initiatiefrijk	6	ondernemend	2	Rustig		.....
8	Attent	3	Zelfverzekerd	7	Muzikaal		.....
8	Principieel	2	Warm	8	Kritisch		.....
7	Energiek	2	optimistisch	2	Beheerst		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat u onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens u van belang zijn in de Stergroep.
- Daadkrachtig: duidelijk en doortastend zijn is van groot belang om de Stergroepeleerkrachten iets aan te leren.
  - Geduldig: om vooruitgang te verkrijgen (en om die te zien) in het leerproces van het kind is vaak een 'lange adem' nodig
  - Gestructureerd: structuur in de dagindeling, werkwijze en in de manier waarop met het kind omgegaan wordt is belangrijk voor het leerproces.
  - Betrokken: je verbonden voelen met de kinderen zelf en met de manier waarop wordt lesgegeven is denk ik nodig om dit beroep goed te kunnen uitoefenen en volhouden.
  - Consequent: van heel groot belang voor iedere lkr en ouder, maar vooral voor de sterklas
8. Ziet u deze kernkwaliteiten allemaal terug bij de Stergroepleerkracht?
Zo ja, kunt u dit toelichten?

Ja, structuur is duidelijk en kunnen we soms thuis ook overnemen. De betrokkenheid maakt mij als ouder zo enthousiast over de Sterklas.

Zo nee, welke kernkwaliteiten zouden volgens u nog meer naar voren mogen komen?

Kan er zo geen bedenken

9. Dient ook de leerkracht waar uw zoon/dochter integreert over deze kernkwaliteiten te beschikken?   ☒ ja   ☐ nee

Want, structuur, consequent en duidelijk zijn zal zeker helpen om het integratieproces goed te laten verlopen. Zeker voor het sterklaskind. Maar ook voor de integratieklas zodat zij ook weten wat ze kunnen verwachten van het integreren van een sterklaskind.

10. Beschikt deze integratieleerkracht al over deze kernkwaliteiten?   ☐ ja   ☐ nee

Want, dat kan ik niet beoordelen.

Zo nee, wat is er volgens u nodig om deze leerkracht over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

Nvt.

11. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom?
5- Heel erg belangrijk. Het beheersen van dezelfde kernkwaliteiten en werkwijze in de klas en de omgang met de ouders zal van groot belang zijn om de eventuele overgang te laten slagen.

12. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?

Een goede overgangsperiode (zowel kwalitatief als kwantitatief) waardoor een goede overdracht tot stand komt en de toekomstige leerkrachten kunnen leren van de huidige leerkrachten

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Bijlage II c: registratie enquêtes

Algehele registratie enquêtes:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend?

ja		Nee	

Zo ja, waarvan? Opleiding, cursussen, enquêtes, vergadering management team , media, vergaderingen, onderwijsachtergrond , werk, kernwaarden die we voor VV bedacht hebben, functioneringsgesprekken

2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)

Ja, is bedachtzaam en goed onderbouwd

Duidelijk en begrijpbaar omschreven

Volstaat. Ik denk zelf altijd aan de POSITIEVE KARAKTEREIGENSCHAPPEN, die het beste uit de persoon zelf en zijn omgeving halen.

3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's terug in de vormgeving van ons onderwijs ?

ja		Nee	

4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)

Behulpzaam; klaarstaan voor de leerlingen en ouders, praktisch; veel materialen zoeken en gebruiksklaar maken voor in de groep. Flexibel: handig in kunnen springen op veranderingen zowel bij kinderen stergroep als schoolgerelateerde zaken. Geduld; dit spreekt denk ik wel voor zich... waar nodig zowel naar collega's als kinderen ...elkaar helpen, ass en Ik helpen elkaar zoveel als mogelijk. Ook willen de leerkrachten de kinderen zoveel mogelijk helpen om doelen te bereiken.

Sprankelend-

van aanpakken weten.

ondernemend , steeds vernieuwend bezig In het team wordt veel actie ondernomen om het onderwijs zo goed mogelijk vorm te geven.

praktisch overleg bij studiedagen CEDgroep Activiteiten opzetten uitwerken en naar handelen.

Zorgzaam(we hebben allemaal het beste voor met de lln en proberen er uit te halen wat er in zit),

verantwoordelijk(we zijn niet alleen gericht op onze eigen lln, maar ook die van andere groepen),

De Ik zijn erg verantwoordelijk voor hun eigen klas en het proces eromheen.

samenwerken (overleg bij integratie, maar ook tijdens vergaderingen),

open(overleg met elkaar en ouders),

respect

empathisch : De band die de leerkrachten hebben met de kinderen en hiervoor ook het beste met hen voorhebben en hier uitvoert ook acties ondernemen.

Muzikaal: er wordt veel gedaan met muziek maar kan niet beoordelen of de personen ook echt muzikaal zijn (daarbij denkend aan goed zangtalent of het bespelen van een instrument!) Wel zie je dat deze doelgroep leerlingen van muzikale activiteiten genieten.

Bedachtzaam- onderbouwd : Weloverwogen worden keuzes gemaakt gebaseerd op feiten kindkenmerken eigenschappen en praktische haalbaarheid

Creatief: met elkaar brainstormen ivm de thema's

Liefdevol: iedereen is liefdevol aan het werk naar de kinderen toe

Humoristisch: in het verloop vd dag moet er regelmatig een grapje worden gemaakt, kinderen genieten ervan.

Initiatiefrijk: Lkr neemt vaak het initiatief als er iets opgestart moet worden.

Geduldig: Geduld is vaak nodig gedurende de dag, alles gaat in kleine stapjes, maar soms mogen de kinderen weten dat ons geduld op is.

Gestructureerd: Sommigen van ons zijn gestructureerd, anderen niet, we weten zelf wel wie

Betrokken: alle 4 zijn we erg betrokken bij onze leerlingen

Flexibiliteit: iedereen kan zich goed aanpassen in onverwachtse situaties en kan de planning omgooien als dat op een moment wenselijk is.

Serius: goed, geconcentreerd met je vak bezig zijn, om de kinderen zo goed mogelijk onderwijs te bieden.

Ordelijk: Klassen zijn er netjes en geordend uit en alle informatie van leerlingen wordt geordend volgens afspraken bijgehouden.

Praktisch, volhardend, betrokken, realistisch, gedisciplineerd, flexibel, geduldig, rustig, toegewijd, gestructureerd, betrouwbaar, duidelijk.

Vriendelijk, rustig, gezellig, duidelijk, doelgericht

Humor, duidelijkheid, behulpzaam.

Ijverig

gepassioneerd

5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens	neutraal			erg mee eens
	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs					
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs			I		
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten			II		
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep	II	I			III
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig	III		III	III	I
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)					
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)			I		

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

	Handig	457	Eerlijk III	127 3894 5	Betrokken (13)		Assertief
17 238 109	Zorgzaam (11)	15 234 7	Geduldig III (15)	4 6 8213	Flexibel (12)	3 1 285 6	Consequent (12)
89 10	Creatief III	9	MoedigIII	8	OnafhankelijkI		Doelgericht II
10	Spontaan I	8	Optimistisch II	6	IjverigI		Analytisch
	Avontuurlijk	78	Zelfstandig IIII	7851 3	Verantwoordelijk (7)	9	Vastberaden I
1 610	Daadkrachtig III	511	Bescheiden II	278	Liefdevol III	345 6	Empathisch (8)
9	Inspirerend	45	Ordelijk II	2458	Gepassioneerd		Gevoelig

	I			9	IIIIII (7)		
457	Humoristisch IIII	5	Nauwkeurig I	6	Relativerend II	1	Vernieuwend I
4 610 8	Veelzijdig IIIIII (6)	324 59	Gestructureerd IIIIIIIIII (12)	9324	Hulpvaardig IIIIII (7)	3	Teamspeler I
89	Initiatiefrijk IIII		Ondernemend	1475 9	Rustig IIIII (6)		Idealistisch
10	AttentII	10	Zelfverzekerd I		Muzikaal		Inlevingsvermogen
	Principieel	1	Warm I		Kritisch I		Veerkrachtig
4 2	Energiek II	5	Optimistisch I	34	Beheerst III		Transparant

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze van belang zijn in de Stergroep.
- vernieuwend: maar ook niet bang zijn voor het onbekende, mensen kunnen enthousiasmeren, de weerstand kunnen ombuigen, doorzetten, enz, alles wat bij vernieuwen komt kijken.
  - Flexibel: elke dag is anders en het rooster staat nooit helemaal vast. ik heb gemerkt dat niet alles in de stergroep te plannen/regisseren is. Zaak is dus om hier zsm op adequate wijze op te participeren
je hebt te maken met veel verschillende mensen waarmee je samen moet werken, zowel binnen de klas, ouders, begeleiders, integratieleerkrachten, als de rest van het team
  - Betrokken: betrokken bij kind, emotie en ontwikkeling belangrijk en iedere dag anders.
Inleven in het niveau van de kinderen
Je moet je tot de doelgroep aangetrokken voelen en ze verder willen helpen in hun ontwikkeling. Je moet betrokken zijn, anders kun je niet goed aanvoelen hoe je deze II moet begeleiden.
Je verbonden voelen met de kinderen zelf en met de manier waarop wordt lesgegeven is denk ik nodig om dit beroep goed te kunnen uitoefenen en volhouden.
Om een goed beeld van het kind te kringen en van hetgeen er speelt
Betrokkenheid geeft een goede band.
  - Zorgzaam: veel zorgtaken op leergebied en zelfredzaamheid, ADL. Opvoedkundige taak
Zorgen voor de IIn, behulpzaam. Een van de eerste behoeften van deze kinderen. Krijgen ze dat niet dan lopen ze vast. LIN vragen veel zorg en verzorging. *Dat moet in je zitten.
  - Rustig: rustig kunnen handelen op ieder individu en iedere situatie. Rust in de groep is belangrijk
  - Eerlijk: je moet op eerlijke manier info over voortgang en kunnen van leerling kunnen overdragen aan ouders en integratielkr
  - Geduldig: kinderen maken kleine stapjes. Bij deze IIn boek je op didactisch gebied muizenstapjes vooruitgang of misschien helemaal geen vooruitgang. De groei kan hem ook zitten in sociaal gedrag of zelfstandigheid. Mensen met weinig geduld lijken met niet geschikt voor zo'n groep. Veel geduld hebben met de kinderen.
Vaak alles meer dan één keer uitleggen/ vragen vraagt om geduld
De kinderen van deze doelgroep reageren anders dan andere leerlingen en hebben daarom begeleiding nodig die ze met kalmte en rust tot het juiste doel kunnen begeleiden.
het kind is de belangrijkste in de klas, de ontwikkeling gaat in kleine stapjes, daar moet je tegen kunnen

Leerlingen uit de stergroep vragen iets meer geduld dan andere kinderen. Het zal wat langer duren voordat ze een bepaalde taak uitgevoerd hebben, je zal er meer tijd in moeten steken, Een noodzaak, anders red je het niet.

Om vooruitgang te verkrijgen (en om die te zien) in het leerproces van het kind is vaak een 'lange adem' nodig.

Deze kinderen hebben meer tijd nodig, tempo ligt lager

- h) Veelzijdig: veel niveauverschillen behappen in de klas.
- i) Gestructureerd/ consequent: structuur is heel belangrijk voor deze kinderen *de lln van de stergroep moeten weten waar ze aan toe zijn omrust binnen de groep te behouden.*
Omdat deze kinderen vaak zelf geen structuur aan kunnen brengen in hun handelen is het van belang dat een leerkracht hier over beschikt zodat deze de kinderen optimaal kan begeleiden.
Regelmaat van werken en dagindeling. Deze ll. hebben veel vastigheid nodig anders merk je dat meteen aan ze.
Ik verwacht dat deze kinderen een vaste dagritme nodig hebben. Als leerkracht moet je deze structuur goed overzien en organiseren en je hier aanhouden.
Structuur brengt rust en duidelijkheid en dat is van groot belang.
Structuur in de dagindeling, werkwijze en in de manier waarop met het kind omgegaan wordt is belangrijk voor het leerproces.
steeds alles op dezelfde manier doen dan blijft de info beter "hangen". Maakt denk ik ook dat de kinderen rustiger zijn, ze weten wat er verwacht wordt van hen en wat er gaat gebeuren
- j) Consequent: wat vandaag moet of mag, gebeurt morgen hetzelfde. Dat kinderen baat hebben bij duidelijkheid in geldende regels en afspraken. Geeft vertrouwen en dat komt ieder kind ten goede
Van groot belang voor iedere leerkracht en ouder, maar vooral voor de sterklas.
Heel belangrijk dat ouders en leerlingen weten wat ze aan je hebben, wat wel en niet kan.
Als je consequent bent, blijft de informatie beter hangen, weten ze waar ze aan toe zijn, leren en luisteren ze beter
- k) Gepassioneerd: *Het een speciaal soort onderwijs wat niet voor iedereen is weggelegd. Zonder passie voor de doelgroep hou je het niet vol.*
- l) Warm: als je warm bent als leerkracht gaat dat over op de kinderen. De kinderen voelen dat aan!
- m) Humoristisch: *Bij deze lln moet je niet al te serieus zijn. Met grapjes houd je er vaak de moed in, op momenten dat het minder lukt of de lln er geen zin heeft!* Kinderen voelen dat en vinden dat leuk. Ze pikken het dan sneller op.
- n) Empatisch: *bij de oudergesprekken moet je vooral de zorgen van de ouders kunnen delen en samen met hen naar een oplossing zoeken.* Het in kunnen leven in de doelgroep met hun verschillende achtergronden, eigenschappen benaderingen
Doordat je je goed kan inleven in de leerling begrijp je eerder waardoor een bepaalde handeling/ reactie volgt.
door je te kunnen verplaatsen in de ll kan je gericht op zijn/haar behoeftes inspelen en het beste eruit halen. Dit geldt ook voor ouders, soms hebben ze een iets andere benadering nodig.
- o) Energiek: Als je met cluster-3 kinderen werkt, kost dit heel veel energie omdat je vooral zo vast moet houden en voorgenoemde eigenschappen. Dat kinderen vaak afwijken van wat jij

verwacht moet je over extra energie beschikken om dit vol te houden. Vooral ook lichamelijke benadering (verschonen, verzet van leerlingen zien te keren...)
De zorg en verzorging van de stergroep vraag de hele dag door een grote lichamelijke inspanning.

- p) Liefdevol/warm: Genegenheid voelen voor deze groep kinderen. Als kinderen dit van jou merken voelen ze zich veilig en zullen ze zich beter op hun gemak voelen en zich daardoor beter ontwikkelen
- q) Flexibel: Openstaan voor onverwachtse situaties. Regelmatig gaat iets gepland niet door, door bv intergratie/therapie/of de situatie van hoe het kind zich op een bep. moment voelt. Je moet dan makkelijk je programma aan kunnen passen.
- r) Beheerst: Wat de kinderen ook doen als het je niet aanstaat, je moet je altijd beheersen.
- s) Hulpvaardig: een basisbehoefte van de kinderen. Ze kunnen weinig zonder hulp.
- t) Daadkrachtig: duidelijk en doortastend zijn is van groot belang om de stergroepkinderen iets aan te leren.
- u) Eerlijk: naar de IIn en ouders toe. Alles is bespreekbaar en je kan er samen uitkomen. Je weet wat je aan elkaar hebt.
- v) Verantwoordelijk: je hebt de zorg voor deze leerlingen.
- w) Optimistisch: heel belangrijk.
- x) Ordelijk/ nauwkeurig: als er geen orde is, is er ook geen orde in het hoofd van de kinderen
8. Ziet u deze kernkwaliteiten terug bij de stergroep? ☐
- Ja, al dan niet in evenredige mate
  - Te zien in de ontwikkeling/ vooruitgang bij de kinderen.
  - Veel plezier en betrokkenheid aan alle zaken die spelen rond de Stergroep
  - Ja rustige, zorgzame leerkrachten
  - Wat ik heb aangegeven bij vraag 6 en 7 zie ik terug. Hoe jullie alle vier (jij, Anouk, Marja en Lonneke) met de IIn omgaan, maar ook de lol die jullie met de kids hebben. Ook hoe de klas er uit zien en hoe jullie praten over de IIn en werken met de IIn.
  - De kinderen worden allemaal op hun eigen niveau benaderd. De leerkrachten zijn zorgzaam.. Zij zijn veelzijdig, ze zijn van meerdere 'markten' thuis.
  - Ja, de kinderen krijgen alle hulp die ze nodig hebben. Er is genoeg aandacht voor de kinderen, dat is ook wat de leerkrachten geduldig maakt. Ieder voelt zich verantwoordelijk voor de kinderen en in de klas is te zien dat er een goede structuur is.
  - Ja, te zien in het kind en de resultaten.
  - Ja, structuur is duidelijk en ook thuis over te nemen. De betrokkenheid maakt mij als ouder zo enthousiast voor de Stergroep.
  - Ja, warm...maar consequent. Eerlijk en alles is bespreekbaar.
  - Veel geduld en consequent zijn, zie ik in hun omgang met de kinderen. Structuur-orde en nauwkeurigheid zie je in de inrichting van de klas met oa overal picto's voor en niet teveel prikkels
9. Zie je deze kernkwaliteiten al in dezelfde vorm terug bij leerkrachten waar de leerlingen integreren? Zo ja, kun je dit toelichten? ☐

Ja		nee	

- dat is voor de stergroepkinderen van groot belang. Anders is het in hun eigen klas anders als in de integratieklas en dat is erg verwarrend voor hen. Zowieso is structuur en orde en consequentie ook bij andere kinderen belangrijk.

- Dit moet ook anders kunnen de kinderen het gevoel krijgen dat ze niet welkom zijn of voelen zij zich niet begrepen. Dan is er geen "klik"
- Ja, maar niet zo uitgebreid doordat zij een groter publiek hebben.
- Want, ik denk dat vooral geduld hebben en rust uitstralen en gestructureerd kunnen werken in het belang is van de kinderen, maar altijd verbeterpunten.
- voor een groot deel wel. Het kind moet bij de integratieklas dezelfde veiligheid voelen als in de stergroep, maar ook weten waar ze aan toe zijn. Natuurlijk zijn er verschillen, niet iedereen is hetzelfde. Maar of iedereen er over beschikt?
- grotendeels wel, echter kunnen ze wel hulp en sturing gebruiken van de meer ervaren leerkrachten
- ieder kind is gebaat bij bovenstaande eigenschappen. Echter kunnen bepaalde zaken ook goed gaan als er die beschikking niet is daar de leerlingen met momenten daar zijn en niet de hele dag en daarbij kan een leerkracht ook zaken ontwikkelen nav begeleiding of ervaring met het omgaan met deze groep leerlingen.
- Veel kernkwaliteiten hebben ook de reguliere lkr, maar je betrokken voelen bij dit soort kinderen is in het begin soms lastig. Je merkt dat ze daar wat tijd voor nodig hebben
- Want, de meeste leerkrachten zullen deze kernkwaliteiten wel beheersen, maar deze vaak minder goed kunnen toepassen dan de leerkrachten van de Stergroep. Bijvoorbeeld de hulpvaardigheid zal kleiner zijn bij een integratieleerkracht die nog 25 andere kinderen heeft. Dit is organisatorisch in de Stergroep beter haalbaar en zal dat meer tot zijn recht komen
- Dient voortgezet te worden voor de duidelijkheid van het kind. Zoon gaat graag en draait goed mee.
- Structuur, duidelijkheid en consequent zal zeker helpen om het integratieproces goed te laten verlopen voor het sterkind, maar ook voor de klas.
- Het is fijn dat de lijn doorloopt.
- Het zijn basisvaardigheden voor iedere leerkracht. Ze zijn echter in verschillende mate aanwezig. De ene leerkracht is goed in het ene, de ander in iets anders.

Zo nee, wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?

- Laat ze het ervaren, uit ervaring weet ik dat leerkrachten die eerst er negatief tegenover stonden nu 'om' zijn, doordat ze positieve ervaringen hebben opgedaan (kost wel soms jaren...) Blijf wel een goede begeleiding nodig.
  - Duidelijk besproken worden en beter begeleidt op sommige vlakken.
Een voorstel zou kunnen zijn om de leerkrachten van de integratieklas een dagje mee te laten draaien in de stergroep. Niet alleen observeren, maar ook echt met een taakje. Ik heb het geluk gehad dit op andere cluster 3 groepjes een paar keer te mogen doen. We zijn wel in Tilburg wezen kijken op de Bodde, maar dat is niet echt meedraaien.
Goede begeleiding vanuit AB en IB en Stergroepcollega's
  - Alle benoemde kwaliteiten zijn voor een goede leerkracht onderliggend mijn inziens. Ervaring met de loop van jaren kunnen deze eigenschappen verbeteren . Wat hierbij van belang is dat leerkrachten openstaan voor begeleiding en verdieping ook levenservaring kunnen kwaliteiten versterken.....
10. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom?
- Heel belangrijk, hebben de reguliere lkr echt dezelfde kwaliteiten?

- Heel belangrijk, de belangrijke basis zal anders weer wegvallen en het kind terugvallen.
- Heel belangrijk. Het beheersen van dezelfde kernkwaliteiten, werkwijze in de klas en de omgang met de ouders zal van groot belang zijn om de eventuele overgang te laten slagen.
- Belangrijk, deze leerkracht zal in de praktijk ook veel kennis op doen.
- Heel belangrijk, Kernkwaliteiten zijn heel belangrijk. Juist deze kinderen hebben structuur, warmte, duidelijkheid en een liefdevolle benadering nodig om zich goed te ontwikkelen en het beste uit ze te halen.

Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?

- Trainingen/ scholing
- Meeloopdagen in stergroep met de huidige leerkracht
- Uitgebreide overdracht
- Gesprekken met ouders en een goed contact
- Goede communicatie en begeleiding (AB en IB) , gedegen opleiding ivm inzicht in doelgroep kinderen Daarbij moet een leerkracht al wel beschikken over 'voorliefde 'voor deze groep kinderen om zaken waar te maken!
- Een goede overgangsperiode (zowel kwalitatief als kwantitatief) waardoor een goede overdracht tot stand komt en de toekomstige leerkrachten kunnen leren van de huidige leerkrachten.
- Leerkrachten laten rouleren en in de praktijk kennis laten maken met een speciale groep.
- Regelmatig kijken hoe het gaat, evalueren.
- Verder zal er al gezocht moeten worden naar iemand die van nature al veel van dit alles heeft, anders ga je al niet met deze kinderen werken.

Overige opmerkingen:

De keuze voor diverse kwaliteiten van 1 tm 10 vond ik moeilijk....alles heeft wel iets wat iemand een mooi mens en leerkracht maken!

Rust gaven we als eerste kwaliteit aan, maar dat was met betrekking tot jou. Echter kan een energieke leerkracht ook heel motiverend zijn. De situatie is nu een combinatie van rust en energie en dat is mooi!

Pittige vragen, maar zeker de moeite waard!

Een dikke pluim voor jullie allemaal! Ga zo door. Jullie sterretjes stralen mede door jullie begeleiding.

Ik denk dat je als integratie leerkracht niet alle kernkwaliteiten kan en hoeft te hebben die een leerkracht van een stergroep nodig heeft. Ook leerkrachten van een stergroep kunnen (en hoeven) niet alle kernkwaliteiten volledig te beheersen. Het gaat op de eerste plaats vooral om het gevoel; de passie voor de doelgroep en de uitdaging zo'n klas te willen draaien. En met de juiste ondersteuning en begeleiding om je er wel!

Specifieke registratie Stergroepleerkrachten:

1. De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend?

o ja

Zo ja, waarvan? Werk, opleidingen, media

2. Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Duidelijk en begrijpbaar omschreven.
3. Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's terug in de vormgeving van ons onderwijs ?
o ja
4. Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Behulpzaam: ass en Ik helpen elkaar zoveel als mogelijk
Creatief: met elkaar brainstormen ivm de thema's
Liefdevol: iedereen is liefdevol aan het werk naar de kinderen toe
Humoristisch: in het verloop vd dag moet er regelmatig een grapje worden gemaakt, kinderen genieten ervan.
Initiatiefrijk: Marcia neemt vaak het initiatief als er iets opgestart moet worden.
Geduldig: Geduld is vaak nodig gedurende de dag, alles gaat in kleine stapjes, maar soms mogen de kinderen weten dat ons geduld op is.
Gestructureerd: Sommigen van ons zijn gestructureerd, anderen niet, we weten zelf wel wie
Betrokken: alle 4 zijn we erg betrokken bij onze leerlingen
Verantwoordelijk: voor de klas en het proces eromheen.
5. Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens		neutraal		erg mee eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs unaniem	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs 445	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten 122	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep unaniem	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig unaniem	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn) 233	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent) unaniem	1	2	3	4	5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

Handig	Eerlijk 7	Betrokken 5 1	Assertief
Zorgzaam 9 10	Geduldig 75	Flexibel 224	Consequent 16
Creatief 10	Moedig	Onafhankelijk	Doelgericht
Spontaan	Optimistisch	IJverig	Analytisch
Avontuurlijk	Zelfstandig 8	Verantwoordelijk 3	Vastberaden
Daadkrachtig	Bescheiden	Liefdevol 2	Empathisch 44
Inspirerend 9	Ordelijk	Gepassioneerd 5	Gevoelig
Humoristisch 12	Nauwkeurig	relativerend	Teamspeler..... 3
Veelzijdig 68	Gestructureerd 3	Hulpvaardig	Idealistisch.....
Initiatiefrijk 9	Ondernemend	Rustig	inlevingsvermogen
Attent	Zelfverzekerd	Muzikaal	vernieuwend...1
Principieel	Warm	Kritisch	veerkrachtig.....
Energiek	Optimistisch	Beheerst	transparant...

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze van belang zijn in de Stergroep.
- Consequent: baat bij consequent, weten waar ze aan toe zijn.
  - Flexibel: in het rooster staat niets helemaal vast. steeds zijn er dingen die anders lopen of gaan (zowel binnen als buiten de groep) en hier moet je goed en snel op in kunnen spelen. Verantwoordelijk. Openstaan voor onverwachtse situaties. Regelmatig gaat iets gepland niet door, door bv integratie/therapie/of de situatie van hoe het kind zich op een bep. moment voelt Je moet dan makkelijk je programma aan kunnen passen.
  - Geduldig: het kind is de belangrijkste in de klas, de ontwikkeling gaat in kleine stapjes, daar moet je tegen kunnen
  - empathisch: je moet je in kunnen leven in de kinderen. Door je te kunnen verplaatsen in de ll kan je gericht op zijn/haar behoeftes inspelen en het beste eruit halen. Dit geldt ook voor ouders, soms hebben ze een iets andere benadering nodig.
  - betrokken: als je geen feeling hebt met de doelgroep zal het pittig zijn om er mee te werken. (ook een link met gepassioneerd.) je moet je tot de doelgroep aangetrokken voelen en ze verder willen helpen in hun ontwikkeling. Je moet betrokken zijn, anders kun je niet goed aanvoelen hoe je deze ll moet begeleiden.
  - gepassioneerd: je moet natuurlijk een passie voor de doelgroep hebben en voor het concept 'de Stergroep'
  - Liefdevol/warm: Genegenheid voelen voor deze groep kinderen. Als kinderen dit van jou merken voelen ze zich veilig en zullen ze zich beter op hun gemak voelen en zich daardoor beter ontwikkelen
  - vernieuwend: maar ook niet bang zijn voor het onbekende, mensen kunnen enthousiasmeren, de weestand kunnen ombuigen, doorzetten, enz, alles wat bij vernieuwen komt kijken.
  - Teamspeler: je hebt te maken met veel verschillende mensen waarmee je samen moet werken, zowel binnen de klas, ouders, begeleiders, integratieleerkrachten, als de rest van het team (in mijn geval van 2 teams)
  - Gestructureerd Regelmaat van werken en dagindeling. Deze ll. hebben veel vastigheid nodig anders merk je dat meteen aan ze.
8. Zie je deze kernkwaliteiten al in dezelfde vorm terug bij leerkrachten waar de leerlingen integreren? Zo ja, kun je dit toelichten?
- Veel dezelfde kernkwaliteiten heb je als reguliere leerkracht , maar je betrokken voelen bij dit soort kinderen is in het begin soms lastig. Je merkt dat ze daar wat tijd voor nodig hebben
- Zo nee, wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
- Niet alles zie ik terug. Ik vrees dat je dat niet kan veranderen.
- Laat ze het ervaren, uit ervaring weet ik dat leerkrachten die eerst er negatief tegenover stonden nu 'om' zijn, doordat ze positieve ervaringen hebben opgedaan (kost wel soms jaren...) Blijf wel een goede begeleiding nodig.

Overige opmerkingen:

Ik denk dat je als integratie leerkracht niet alle kernkwaliteiten kan en hoeft te hebben die een leerkracht van een stergroep nodig heeft. Ook leerkrachten van een stergroep kunnen (en hoeven) niet alle kernkwaliteiten volledig te beheersen. Het gaat op de eerste plaats vooral om het gevoel; de

passie voor de doelgroep en de uitdaging zo'n klas te willen draaien. En met de juiste ondersteuning en begeleiding om je er wel!

Registratie Reguliere leerkrachten:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? **o ja, maar enkeling niet**
Veel kennen het van een opleiding of cursus, maar sommige verwijzen ook terug naar de kernwaarden van de school. Daaruit spreken de kernkwaliteiten die de leerkrachten zouden moeten beheersen.
- Volstaat de omschrijving van kernkwaliteiten zoals deze in de inleiding is omschreven of heb je nog aanvullingen n.a.v. wat jij verstaat onder kernkwaliteiten? (enkel invullen als bij vraag 1 ja is ingevuld)
Geen aanvullingen en door mensen die het begrip nog niet kenden beschreven als een duidelijke omschrijving.
- Ik zie de kernkwaliteiten van mezelf en collega's, waaronder de Stergroepleerkrachten, terug in de vormgeving van ons onderwijs? **o ja**
- Welke kernkwaliteiten zie je terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Humoristisch, empathisch, geduldig, gestructureerd, hulpvaardig, zelfstandig, ijverig en gepassioneerd.
Behulpzaam, elkaar helpen waar nodig zowel naar collega's als kinderen: iedereen is bereid om elkaar te helpen waar nodig. Ook willen de leerkrachten de kinderen zoveel mogelijk helpen om doelen te bereiken. klaarstaan voor de leerlingen en ouders
Ondernemend , steeds vernieuwend bezig, van aanpakken weten. In het team wordt veel actie ondernomen om het onderwijs zo goed mogelijk vorm te geven.
Zorgzaam(we hebben allemaal het beste voor met de lln en proberen er uit te halen wat er in zit),
praktisch(overleg bij studiedagen CEDgroep),
verantwoordelijk(we zijn niet alleen gericht op onze eigen lln, maar ook die van andere groepen),
samenwerken (overleg bij integratie, maar ook tijdens vergaderingen),
open(overleg met elkaar en ouders),
Flexibiliteit: iedereen kan zich goed aanpassen in onverwachtse situaties en kan de planning omgooien als dat op een moment wenselijk is. handig in kunnen springen op veranderingen
zowel bij kinderen stergroep als schoolgerelateerde zaken
Serius: goed, geconcentreerd met je vak bezig zijn, om de kinderen zo goed mogelijk onderwijs te bieden.
Ordelijk: Klassen zijn er netjes en geordend uit en alle informatie van leerlingen wordt geordend volgens afspraken bijgehouden.
praktisch; veel materialen zoeken en gebruiksklaar maken voor in de groep..
Samen/sprankelend/respect/verantwoordelijk/open.
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal oneens	neutraal	erg mee eens		
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs 5x5 4x4	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed onderwijs 4x4 5x5	1	2	3	4	5
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten 5 x1 4x2	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep 2x1 3x3 3x4 1x5	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig 3x1 3x2 1x3 2x4	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig	1	2	3	4	5

zijn)3x2 4x3 2x4	
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent) 1x3 7x4 1x5	1 2 3 4 5

6. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

Door 8 van de 9 benoemd in de top 3 is geduldig.

Door 7 van de 9 benoemd in top 5 en 1 in 10 is gestructureerd.

Door 8 van de 9 benoemd in de top 10 is zorgzaam.

Flexibel en betrokken worden veel genoemd.

Ook consequent, hulpvaardig, gepassioneerd, rustig, kernkwaliteiten die in het totaal van de enquêtes veel benoemd worden, worden door jullie regelmatig benoemd.

Daarnaast is het opvallend dat ook verantwoordelijk, veelzijdig, initiatiefrijk en zelfstandig door 4 van de 9 in jullie top 10 geplaatst wordt.

	Handig		Eerlijk 5	5	Betrokken 24978		Assertief
3	Zorgzaam 3 92108831	1	Geduldig 23131112	4	Flexibel 116645		Consequent 523
	Creatief7		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		IJverig6		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig 777		Verantwoordelijk 1 85-		Vastberaden
	Daadkrachtig 106		Bescheiden		Liefdevol 8		Empathisch35
	Inspirerend		Ordelijk45		Gepassioneerd 829		Gevoelig
	Humoristisch4		Nauwkeurig5		Relativerend6		.....
	Veelzijdig 6964	2	Gestructureerd 29313425		Hulpvaardig 429		.....
	Initiatiefrijk8107		ondernemend		Rustig 457-		.....
	Attent 10		Zelfverzekerd10		Muzikaal		.....
	Principieel		Warm		Kritisch		.....
	Energiek		Optimistisch5		Beheerst43		.....

7. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat je onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens jou van belang zijn in de Stergroep.
- Geduldig: tempo van de leerlingen ligt veel lager en de ontwikkeling loopt anders. De kinderen maken kleine stapjes. Dat vraagt geduld van de lkr bij uitvoeren activiteiten. Bij deze lln boek je op didactisch gebied muizenstapjes vooruitgang of misschien helemaal geen vooruitgang. De groei kan hem ook zitten in sociaal gedrag of zelfstandigheid. Vaker dan 1 keer uitleggen/ vragen is heel normaal in deze groep.
  - Gestructureerd: Steeds alles op dezelfde manier doen dan blijft de info beter "hangen. Als de lln weten waar ze aan toe zijn, geeft dit rust, ze weten wat er verwacht wordt van hen en wat er gaat gebeuren. Ze gedijen in een structuurvolle en voorspelbare omgeving.
  - Zorgzaam: De kinderen vragen meer zorg en veel verzorging. Dat moet 'in' je zitten. Veel zorgtaken op leergebied en zelfredzaamheid en ADL. De opvoedkundige taak ligt anders.
  - Flexibel: je beleeft situaties iedere dag anders.
  - Betrokken: belangrijk om een band op te kunnen bouwen met het kind. Kind, emotie en moment kunnen iedere keer anders zijn. Inleven in het niveau van de leerling.
  - Empathisch: doordat je je goed kan inleven in de ander. Begrijp je eerder en beter waarom een bepaalde reactie/ handeling volgt.
  - Gepassioneerd: de doelgroep moet je liggen om met plezier te werken.

- h) Consequent: Als je consequent bent blijft info beter hangen, weten ze waar ze aan toe zijn, leren ze beter, luisteren beter. Wat vandaag moet of mag, gebeurt morgen hetzelfde.
8. Zie je deze kernkwaliteiten allemaal terug in je collega's van de Stergroep?
 Zo ja, kun je dit toelichten?
Werken met veel plezier en betrokkenheid aan alle zaken die spelen rond de stergroep. De stergroepkinderen hebben het helemaal getroffen met hen.
Dit is te zien in hoe de klas er uit ziet en hoe ze praten over de Iln en werken met de Iln.
Veel geduld en consequent zijn, zie ik in hun omgang met de kinderen. Structuur-orde en nauwkeurigheid zie je in de inrichting van de klas met oa overal picto's voor en niet teveel prikkels.
9. Dienen de leerkrachten waar Stergroepleerlingen integreren ook over deze kernkwaliteiten te beschikken? **o ja** o nee
 Want, voor de leerlingen geeft het duidelijkheid als ze op dezelfde manier benaderd worden. Ze zullen dan het gevoel hebben te worden begrepen.
Echter is het niet reëel om alles te verwachten van de integratieleerkracht. Er zijn wel verschillen.
10. Beschikken deze integratieleerkrachten al over deze kernkwaliteiten? **Deels**
 Want, sommige kernkwaliteiten zijn anders ontwikkeld, worden minder goed toegepast. Maar als ze er niet waren was er op onze school geen stergroep gekomen. Het is een verrijking! _____
Bovendien zijn het basisvaardigheden die in verschillende mate aanwezig zijn. De een is goed in het een, de ander in iets anders.
Ook in de reguliere klassen wordt gewerkt met bepaalde structuren.
11. Zo nee, Wat is er volgens jou nodig om deze collega's over deze kernkwaliteiten te laten beschikken?
Duidelijk bespreken en begeleid worden (hulp en sturing krijgen) op sommige vlakken.
De drijfveer/ motivatie van de leerkrachten om zichzelf te ontwikkelen/ verbeteren.
Een dagje mee laten draaien in de stergroep. Niet alleen observeren, maar ook echt met een taakje. Ik heb het geluk gehad dit op andere cluster 3 groepjes een paar keer te mogen doen.

Heel erg bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Eventuele opmerkingen:

Dikke pluim voor jullie allemaal. Ga zo door, want jullie sterretjes stralen mede door jullie begeleiding!

Specifieke registratie ouders:

- De term kernkwaliteiten is bij mij al bekend? Bij de meesten nog niet bekend.
- Ik zie de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht, terug in de vormgeving van het onderwijs aan mijn zoon/dochter? **o ja** o nee
- Welke kernkwaliteiten ziet u terug en hoe? (enkel invullen als bij vraag 3 ja is ingevuld)
Praktisch, volhardend, betrokken, realistisch, gedisciplineerd, flexibel, geduldig, rustig, toegewijd, gestructureerd, betrouwbaar, duidelijk, vriendelijkheid, doelgericht, humor
- Geef op een schaal van 1 t/m 5 aan of je het met de stelling eens of oneens bent.

	Totaal	oneens	neutraal	erg mee	eens
Kernkwaliteiten zijn belangrijk binnen het onderwijs unaniem	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten van leerkrachten zijn bepalend voor goed	1	2	3	4	5

onderwijs 34455					
Iedere leerkracht heeft precies dezelfde kernkwaliteiten11233	1	2	3	4	5
Voor de Stergroep heeft een leerkracht andere kernkwaliteiten nodig dan voor een reguliere groep 44455	1	2	3	4	5
Leerkrachten voor de Stergroep(leerlingen) hebben allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten nodig 33445	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn aan te leren (te leren als ze nog niet aanwezig zijn)23344	1	2	3	4	5
Kernkwaliteiten zijn te ontwikkelen (uit te breiden, mee om te gaan als je je er bewust van bent)44455	1	2	3	4	5

5. Welke kernkwaliteiten zijn van belang voor een leerkracht van de Stergroep. Probeer hierbij een volgorde in belangrijkheid te hanteren door de belangrijkste kernkwaliteit 1 te noemen en zo door te nummeren.

De kernkwaliteit betrokken wordt door allen in de top 5 benoemd. Daarnaast blijken consequent, geduldig, gestructureerd en rustig voor velen van de ouders van belang. Ook hulpvaardig en zorgzaam worden door enkele genoemd als belangrijke kernkwaliteiten. Humor is daarnaast een kernkwaliteit die slechts bij één van hen terugkwam in de top 5, maar wel meerdere malen in de enquêtes naar voren gekomen is.

	Handig	4	Eerlijk	5	Betrokken		Assertief
2	Zorgzaam	10411	Geduldig	123	Flexibel	131	Consequent
	Creatief		Moedig		Onafhankelijk		Doelgericht
	Spontaan		Optimistisch		Ijverig		Analytisch
	Avontuurlijk		Zelfstandig		Verantwoordelijk		Vastberaden
11	Daadkrachtig	5	bescheiden		Liefdevol	1	Empathisch
	Inspirerend		Ordelijk	1	gepassioneerd		Gevoelig
5	Humoristisch		nauwkeurig	1	relativerend		.....
	Veelzijdig	511	gestructureerd	312	Hulpvaardig		.....
	Initiatiefrijk		ondernemend	122	Rustig		.....
	Attent	1	Zelfverzekerd		Muzikaal		.....
	Principieel	1	Warm	1	Kritisch		.....
1	Energiek		optimistisch	1	Beheerst		.....

6. Geef van de eerste 5 kernkwaliteiten uit je ranglijst aan wat u onder de kwaliteit verstaat en waarom deze, volgens u van belang zijn in de Stergroep.
- Betrokken: om een goed beeld te krijgen van het kind en wat er speelt. Betrokkenheid geeft een goede band. Je verbonden voelen met de kinderen zelf en met de manier waarop wordt lesgegeven is denk ik nodig om dit beroep goed te kunnen uitoefenen en volhouden. Het heeft een raakvlak met de kernkwaliteit gepassioneerd.
  - Consequent: Zo weten leerlingen en ouders wat ze aan de leerkracht hebben.
  - Geduldig: De kinderen hebben meer tijd nodig. Om vooruitgang te verkrijgen (en om die te zien) in het leerproces van het kind is een 'lange' adem nodig.
  - Gestructureerd: structuur in de dagindeling, werkwijze en in de manier waarop met het kind omgegaan wordt is belangrijk voor het leerproces. Brengt rust en duidelijkheid.
  - Rustig: Rust uitstralen, geeft rust.
  - Zorgzaam/ Hulpvaardig: Basisbehoeftes van de leerlingen. Als ze dit niet krijgen lopen ze vast.
  - Humoristisch: Met humor kun je veel bereiken, kinderen pikken door het plezier dingen sneller op.
7. Ziet u deze kernkwaliteiten allemaal terug bij de Stergroepleerkracht?
Zo ja, kunt u dit toelichten?

Dit is te zien in de resultaten van de kinderen.

De betrokkenheid maakt ons als ouders zo enthousiast voor de stergroep.

Structuur en duidelijkheid kunnen we thuis overnemen.

8. Dient ook de leerkracht waar uw zoon/dochter integreert over deze kernkwaliteiten te beschikken? Ja, maar dat kan niet in dezelfde mate, omdat er met veel meer leerlingen rekening gehouden dient te worden. Echter moet de goede basis met duidelijkheid en structuur doorlopen, zodat het overzichtelijk blijft. Dat is belangrijk voor de stergroepopleerling, maar ook voor de andere leerlingen in die klas.
9. Beschikt deze integratieleerkracht al over deze kernkwaliteiten?
Gedeeltelijk wel.
10. Na afloop van het driejarig project zullen de speciaal onderwijsleerkrachten mogelijk opgevolgd worden door reguliere leerkrachten. Hoe belangrijk vindt u het op een schaal van 1 tot 5 dat deze leerkracht vanaf het begin beheerst over de goede kernkwaliteiten? Kunt u toelichten waarom? Jullie geven allen aan de beheersing van de kernkwaliteiten bij een nieuwe leerkracht erg belangrijk te vinden. Hoewel dit deels ook in de praktijk en door ervaring opgedaan kan worden is het wel van belang dat de basis blijft, zodat de kinderen niet terugvallen, maar het beste uit ze te blijven boven halen.
11. Wat kan de school bieden om bestaande en toekomstige Stergroep- en integratieleerkrachten over deze kernkwaliteiten te laten beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?
Meelopen met de huidige leerkracht, trainingen of scholing en een uitgebreide overdracht door leerkrachten, maar ook door directie worden door jullie als belangrijk benoemd in de taak van de school. Ook zal er regelmatig geëvalueerd moeten worden hoe het allemaal verloopt.
Wat echter nog belangrijker is is dat de nieuwe leerkracht in ieder geval een 'voorliefde' voor deze doelgroep kinderen moet hebben, dus dat de school daar ook naar moet zoeken.
Als laatste komt bij deze vraag ook naar voren dat jullie als ouders ook graag goed betrokken willen blijven worden en dat de nieuwe leerkracht ook een goed contact met jullie als ouders moet hebben.

Bijlage III: Brieven aan ouders en collega's

Bijlage IIIa: Brief aan ouders

Tilburg, 11 maart 2012

Beste ouders,

Gekeken naar alle uitkomsten van de enquêtes van de ouders is er door jullie het volgende gezegd over kernkwaliteiten.

De term kernkwaliteiten was bij de meesten van jullie nog niet bekend, maar na nader uitleg werden kernkwaliteiten door jullie allen bestempeld als 'erg belangrijk' in het onderwijs. Ze zijn bepalend voor goed onderwijs, waarbij leerkrachten niet allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten hoeven te hebben. Dat er overeenkomsten en overlappingsen moeten zijn daar zijn jullie het over eens. Kernkwaliteiten zijn naar jullie beeld ook nog een beetje te leren, maar vooral ook te ontwikkelen wat goed uitkomt voor de integratieleerkrachten van jullie zoons en dochters. De integratieleerkrachten beheersen nog niet alle kernkwaliteiten in dezelfde mate als de Stergroepleerkracht. Dit wordt door jullie echter wel belangrijk gevonden evenals dat de eventueel nieuwe leerkracht voor de Stergroep de kernkwaliteiten moet beheersen, zodat er een goede basis en stabiliteit blijft voor uw kinderen.

Het leren en ontwikkelen van de juiste kernkwaliteiten kan volgens u deels door ervaring, maar zal ook aan de hand van trainingen en scholing moeten gebeuren. Ook een uitgebreide overdracht door leerkrachten en directie en regelmatige evaluaties worden door jullie als belangrijk benoemd. Bovendien komt naar voren dat jullie als ouders ook graag goed betrokken willen blijven worden en dat zowel de integratieleerkrachten als de nieuwe leerkracht ook een goed contact met jullie als ouders moet hebben.

Wat u echter als belangrijkste benoemd, is dat de integratieleerkrachten en de nieuwe leerkracht in ieder geval een 'voorliefde' voor deze doelgroep kinderen moet hebben. Deze voorliefde komt ook in jullie top 7 van kernkwaliteiten voor een Stergroepleerkracht naar voren. De kernkwaliteit 'betrokken' wordt namelijk door jullie allen hooggeplaatst in de lijst, waarbij jullie in de uitleg een duidelijke link leggen met 'gepassioneerd'. Daarnaast blijken consequent, geduldig, gestructureerd en rustig voor velen van jullie van belang. Ook hulpvaardig en zorgzaam worden door enkele genoemd als belangrijke kernkwaliteiten. Humor is een kernkwaliteit die slechts bij één van jullie terugkwam in de top 7, maar wel meerdere malen in de enquêtes naar voren gekomen is.

Humor zorgt voor leren met plezier, zowel voor het kind als voor de leerkracht!

Ik hoop dat u zichzelf herkent in de uitkomst van deze enquête. Zo niet dan hoor ik dit graag van u. Deze uitkomst en eventuele aanvullingen die ik nog krijg worden meegenomen in mijn verdere onderzoek, waarin ik zal kijken of wat er uit de enquêtes komt ook daadwerkelijk gezien wordt.

Nogmaals bedankt voor jullie medewerking,

Marcia de Bresser

Bijlage IIIb: Brief aan reguliere leerkrachten

Tilburg, 18 maart 2012

Beste collega's,

Gekeken naar alle uitkomsten van de enquêtes van de leerkrachten van OBS Villa Vlinderhof is er door jullie het volgende gezegd over kernkwaliteiten.

De term kernkwaliteiten was bij de meesten van jullie bekend. Deels was de term bekend vanuit opleidingen en cursussen en een enkeling van jullie pakte terug op de kernwaarden van de school. Jullie zien de kernkwaliteiten terug in het onderwijs op Villa Vlinderhof en bestempelen kernkwaliteiten als 'belangrijk' in het onderwijs en bepalend voor goed onderwijs.

Leerkrachten hoeven daarbij niet allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten te hebben, maar kunnen elkaar hierin aanvullen. Dat er echter overeenkomsten en overlappingen moeten zijn daar zijn jullie het over eens. Kernkwaliteiten zijn naar jullie beeld nog een beetje te leren, maar meer nog zijn ze te ontwikkelen.

Hoewel de kernkwaliteiten, die van belang zijn in de begeleiding van Stergroepleerlingen, in basis voor ieder kind van belang zijn en in basis dus ook door iedere leerkracht beheerst worden, geven jullie aan nog niet in dezelfde mate over deze kernkwaliteiten te beschikken als de Stergroep-leerkrachten. Jullie zeggen dit te kunnen ontwikkelen met de juiste begeleiding, hulp en sturing van de ervaren Stergroepleerkrachten. Ook zou dit kunnen door in activiteiten mee te draaien in de Stergroep en ervaringsgericht te leren en ontwikkelen. Het verder ontwikkelen vinden jullie belangrijk, omdat dit de mogelijkheid geeft een goede basis en stabiliteit te bieden aan de Stergroepleerlingen.

Geduldig is de kernkwaliteit die bij veel van jullie bovenaan in de rij van kernkwaliteiten staat die een leerkracht moet beheersen die met Stergroepleerlingen werkt. Jullie geven aan deze kwaliteit zelf ook te beheersen, maar voor de Stergroepleerlingen nog meer geduld nodig te hebben door de kleine stapjes die deze kinderen maken op een ander tempo. Op dezelfde wijze scoren ook gestructureerd en zorgzaam hoog en de kernkwaliteiten flexibel en betrokken worden ook veel genoemd.

De kernkwaliteiten consequent, hulpvaardig, gepassioneerd en rustig zijn kernkwaliteiten die in het totaal van de enquêtes veel benoemd worden. Ook door jullie, worden deze regelmatig benoemd. Kernkwaliteiten die uit het totaalbeeld van de enquêtes niet zo opvallend zijn, maar bij jullie wel specifiek naar voren komen zijn verantwoordelijk, veelzijdig, initiatiefrijk en zelfstandig.

Al deze kernkwaliteiten samen, in de juiste combinatie en zeker ook in ontwikkeling, zorgen ervoor dat zowel de Stergroepleerkrachten als jullie werken aan de kernwaarden van de school: Samen, sprankelend en open, met respect en verantwoordelijkheid.

Ik hoop dat jullie jezelf herkennen in de uitkomst van deze enquête. Zo niet dan hoor ik dit graag. Deze uitkomst en eventuele aanvullingen die ik nog krijg worden meegenomen in mijn verdere onderzoek, waarin ik zal kijken of wat er uit de enquêtes komt ook daadwerkelijk gezien wordt.

Nogmaals bedankt voor jullie medewerking,

Marcia

Bijlage IIIc: Brief aan Stergroeppcollega's

Tilburg, 25 maart 2012

Beste collega's,

Gekeken naar jullie uitkomsten van de enquêtes is er door jullie het volgende gezegd over kernkwaliteiten.

De term kernkwaliteiten was bij jullie bekend vanuit opleidingen, werk en media. Jullie zien de kernkwaliteiten terug in het onderwijs op Villa Vlinderhof en bestempelen kernkwaliteiten unaniem als 'belangrijk' in het onderwijs en bepalend voor goed onderwijs.

Leerkrachten hoeven daarbij niet allemaal precies dezelfde kernkwaliteiten te hebben, maar kunnen elkaar hierin aanvullen. Dat er echter overeenkomsten en overlappingen moeten zijn daar zijn jullie het over eens. Kernkwaliteiten zijn naar jullie beeld nog een beetje te leren, maar meer nog zijn ze te ontwikkelen.

Hoewel de kernkwaliteiten, die van belang zijn in de begeleiding van Stergroepleerlingen, in basis voor ieder kind van belang zijn en in basis dus ook door iedere leerkracht beheerst worden, geven jullie aan de kernkwaliteiten van belang voor het werken met Stergroepleerlingen nog niet allemaal in dezelfde mate terug te zien bij de reguliere leerkrachten.

Van de ene kant bestaat er twijfel of dit nog te veranderen is. Van de andere kant zeggen jullie dat dit te ontwikkelen is met de juiste begeleiding en vooral ook door het te laten ervaren.

Jullie halen daarbij allemaal aan dat het dan wel noodzakelijk is dat de passie en betrokkenheid tot de doelgroep aanwezig is.

Flexibiliteit is een andere kernkwaliteit die bij jullie allen in de top 5 staat van kernkwaliteiten die een leerkracht moet beheersen die met Stergroepleerlingen werkt. Ook empathisch, betrokken en consequent scoren hoog. Daarnaast tellen ook geduldig en zorgzaam en veelzijdig meerdere punten in jullie top 10.

De door jullie hoog gescoorde kernkwaliteiten komen veelal overeen met de top 10 die samengesteld is uit het totaal aan enquêtes. Echter is het daarbij wel opvallend dat de kernkwaliteit 'geduldig' bij jullie lager gescoord wordt dan bij de meeste respondenten. Ook de kernkwaliteit 'zorgzaam' wordt minder hooggeplaatst.

Ik hoop dat jullie jezelf herkennen in de uitkomst van deze enquête. Zo niet dan hoor ik dit graag. Deze uitkomst en eventuele aanvullingen die ik nog krijg worden meegenomen in mijn verdere onderzoek, waarin ik zal kijken of wat er uit de enquêtes komt ook daadwerkelijk gezien wordt.

Nogmaals bedankt voor jullie medewerking,

Marcia

Bijlage IIId: Brief ter toestemming filmopnames

(ouders hebben de school algemeen toestemming gegeven voor filmopnames.
Beleid is dat er wel even een briefje de deur uit gaat naar ouders dat er gefilmd is)

Sprang Capelle, 20 maart 2012

Beste ouders,

Vandaag is er in de klas van uw zoon/ dochter gefilmd in verband met mijn afstudeeronderzoek over kernkwaliteiten bij leerkrachten voor de Sterleerlingen. De filmopnames zijn dan ook niet gericht op de leerlingen, maar op de leerkracht.

Het beeldmateriaal zal gebruikt worden door de collega's en mij ter ondersteuning van de observaties voor mijn onderzoek. Daarnaast kan de collega het materiaal inzien om het eigen onderwijs te verbeteren. Het beeldmateriaal zal echter niet voor publieke doeleinden gebruikt worden.

Mochten er vragen zijn dan hoor ik het graag,

Marcia de Bresser
Leerkracht Stergroep

Bijlage IV: Interviews

Bijlage IVa: Interview leerlingen Stergroep

(slechts 1 leerling zal dit helemaal kunnen. 2 andere leerlingen deels)

Introductie:

1. Introduceren kaartjes Eigenwijsjes of Knuffelkaartjes.
2. Wil jij eens een kaartje pakken en vertellen wat er op het kaartje staat? (waar kind niet kan lezen, lees ik voor).
3. Weet je wat dat betekent?
4. Bij ja: samen bespreken wat het betekent
5. Bij nee: uitleg geven. Dat betekent dat jij heel knap bent in..... Ik zie dat bijv.
6. Hoe komt het denk je dat jij daar zo knap in bent? (achterliggende kwaliteit)
7. Zullen we nog eens een kaartje trekken..... hetzelfde principe als hierboven.
8. Om de overgang te maken richting de leerkracht van de groep.....zal ik ook eens een kaartje pakken?
9. Wat zegt het kaartje? Klopt het dat ik daar goed in ben? Hoe komt dat denk je? (mijn kwaliteit).
(Als er uit komt dat het niet klopt en ik er niet goed in ben...kijken hoe dit komt. Zou ik er aan kunnen werken? Hoe?)
10. Vind jij het fijn dat ik daar goed in ben?

Kern: (uitleg dat ik daar eens over wil kletsen samen)

11. Vindt jij dat er nog meer dingen zijn die ik/ jouw juf goed moet kunnen? (hierin ook aangeven dat het niet alleen om mij gaat, maar ook om mijn duo, de assistent of de leerkracht van integratiegroep)
12. Zullen we ze op een kaartje schrijven/ tekenen? (dit om het wat speelser te maken en praten te combineren met activiteit).
13. Jij hebt gezegd dat ik/jouw juf goed moet kunnen....., waarom vind je dat belangrijk?
14. Hoe kan ik/de juf er voor zorgen dat ze goed..... (om verder uit te diepen wat er mee bedoeld wordt).
15. Kunnen de juffen in de Stergroep nu al goed....?
16. Moet de juf in groep.... (integratiegroep) ook goed kunnen.....?
17. Kan die juf dat nu al?
18. Hoe zie jij dat die juf dat nu al kan, wat doet ze dan?
19. Zeg jij ook weleens tegen de juf dat je het fijn vindt dat ze goed kan..... ?

Afronding:

20. Zullen we 1 ding wat juf ... knap kan op een kaartje schrijven. Dan mag je dit aan haar geven. Dat vindt ze vast leuk om te weten (hierin moeten we 1 ding kiezen wat heel belangrijk is, ik help hierbij door kort samen te pakken wat de leerling allemaal gezegd heeft).

Interview J. (meisje 11 jaar)

Introductie:

1. Introduceren kaartjes Eigenwijsjes of Knuffelkaartjes.
2. Wil jij eens een kaartje pakken en vertellen wat er op het kaartje staat? (waar kind niet kan lezen, lees ik voor).
Ik doe alles met aandacht!
3. Weet je wat dat betekent?
Ja, dat ik de tijd neem om het te doen.

4. Bij ja: samen bespreken wat het betekent
Inderdaad je neemt de tijd om het goed en netjes te doen.
  5. Hoe komt het denk je dat jij daar zo knap in bent? (achterliggende kwaliteit)
Ik vind dit eigenlijk best moeilijk. Ik wil soms te snel en vergeet dan om het netjes en goed te doen.
  6. Zullen we nog eens een kaartje trekken..... hetzelfde principe als hierboven.
Ik leer ook van moeilijke dingen. Dat betekent dat je ook wel eens nieuwe dingen probeert te doen ook al zijn ze moeilijk. Ik doe dat wel denk ik, want als ik dat nieuwe dan kan dan ben ik blij.
Ben je dan trots op jezelf? Ja
  7. Om de overgang te maken richting de leerkracht van de groep.....zal ik ook eens een kaartje pakken?
Ja, zegt ze enthousiast.
  8. Wat zegt het kaartje? Klopt het dat ik daar goed in ben? Hoe komt dat denk je? (mijn kwaliteit).
(Als er uit komt dat het niet klopt en ik er niet goed in ben...kijken hoe dit komt. Zou ik er aan kunnen werken? Hoe?)
'Ik doe het met plezier'. Ja, je bent eigenlijk altijd vrolijk als je bij ons in de klas bent. Je zorgt ervoor dat wij er ook zin in hebben en maakt het leuk.
  9. Vind jij het fijn dat ik daar goed in ben?
Ja, dat is leuk!
- Kern: (uitleg dat ik daar eens over wil kletsen samen)
10. Vind jij dat er nog meer dingen zijn die ik/ jouw juf goed moet kunnen? (hierin ook aangeven dat het niet alleen om mij gaat, maar ook om mijn duo, de assistent of de leerkracht van integratiegroep)
Mijn juf moet slim zijn, zodat ze mij kan helpen.
Ze moet lief zijn.
Grappig vind ik ook leuk. Dus een juf moet grappig zijn? Ja, dat is gezellig.
Een juf moet goed kunnen helpen. Ik bedoel dat ze bijvoorbeeld helpt met moeilijke opdrachtjes, maar ook op de wc bij D. en S. Dat moet ze leuk vinden. (Dus een juf moet behulpzaam zijn? Ja.)
Als ik denk dat ik iets niet kan, moet de juf laten weten dat ik het wel kan. Ze moet je dus zelfvertrouwen geven? Ja.
Ook moet ze me helpen als ik iets alweer niet weet. Ik bedoel dat ze iedere keer weer helpt tot ik het wel weet of kan. Dus ze moet geduld hebben? Ja.
  11. Zullen we ze op een kaartje schrijven/ tekenen? (dit om het wat speelser te maken en praten te combineren met activiteit). *Ok!*
  12. Jij hebt gezegd dat ik/jouw juf goed moet kunnen....., waarom vind je dat belangrijk?
Omdat ik me dan fijn voel op school.
  13. Kunnen de juffen in de Stergroep nu al goed....?
Ja jullie doen dat al.
  14. Moet de juf in groep.... (integratiegroep) ook goed kunnen....?
Ja.
  15. Kan die juf dat nu al?
Jawel.
  16. Hoe zie jij dat die juf dat nu al kan, wat doet ze dan?
Als ik met het knutselen niet zo snel ben, geeft ze me de tijd of zorgt ze dat ik hulp krijg, zodat ik het ook af heb.
  17. Zeg jij ook weleens tegen de juf dat je het fijn vindt dat ze goed kan..... ?
Nee eigenlijk niet, dat zou wel leuk zijn.

Afronding:

18. Zullen we 1 ding wat juf ... knap kan op een kaartje schrijven. Dan mag je dit aan haar geven. Dat vindt ze vast leuk om te weten (hierin moeten we 1 ding kiezen wat heel belangrijk is, ik help hierbij door kort samen te pakken wat de leerling allemaal gezegd heeft).

Een mooie tekening gemaakt bij Geduldig en er bij getypt: Ik vind het fijn dat jij vaak geduldig bent!.

Interview B. (jongen 8 jaar)

Introductie:

1. Introduceren kaartjes Eigenwijsjes of Knuffelkaartjes.
2. Wil jij eens een kaartje pakken en vertellen wat er op het kaartje staat? (waar kind niet kan lezen, lees ik voor).
'ik ben wijs'
3. Weet je wat dat betekent?
Dat ik slim ben
4. Hoe komt het denk je dat jij daar zo knap in bent? (achterliggende kwaliteit)
Veel leren
5. Zullen we nog eens een kaartje trekken..... hetzelfde principe als hierboven.
Ik kies mijn eigen weg! Dat weet ik niet wat dat betekent. Dat betekent dat je zelf bepaalt wat je doet en hoe je dat doet. Ja dat doet ik wel, ik luister niet altijd, want ik weet het zelf wel.
6. Om de overgang te maken richting de leerkracht van de groep.....zal ik ook eens een kaartje pakken?
Ja. (duwt kaartjes in mijn handen)
7. Wat zegt het kaartje? Klopt het dat ik daar goed in ben? Hoe komt dat denk je? (mijn kwaliteit). (Als er uit komt dat het niet klopt en ik er niet goed in ben...kijken hoe dit komt. Zou ik er aan kunnen werken? Hoe?)
Ik zie het goede in mensen. Ja dat kun jij. Je zegt altijd dat ik knap kan werken. Ook als ik vind dat ik het niet goed doe.
8. Vind jij het fijn dat ik daar goed in ben?
Ja! (grote lach op het gezicht)

Kern: (uitleg dat ik daar eens over wil kletsen samen)

9. Vind jij dat er nog meer dingen zijn die ik/ jouw juf goed moet kunnen? (hierin ook aangeven dat het niet alleen om mij gaat, maar ook om mijn duo, de assistent of de leerkracht van integratiegroep)
*Ze moet kunnen staken! (deze opmerking komt waarschijnlijk doordat ik de dag ervoor ben gaan staken) Waarom moet ze dat goed kunnen? Gewoon omdat ze dat voor ons moet doen. Mijn juf moet een beetje lachen! Moet ze de hele dag lachen of om grapjes? Grapjes! Maakt jij die grapjes of de juf zelf? Ja (bedoelt allebei).
*Ze moet me helpen met mijn rits! Dus ze moet behulpzaam zijn? Ja.
Als ik moet huilen moet ze me helpen. Wat moet ze dan doen? Troosten!
Ze moet veel met ons werken. Wat bedoel je dan? Ze moet naast mij zitten en met mij werken. Dus ze moet jou 1 op 1 iets leren. Ja, want alleen vind ik het moeilijk en ik moet vaak oefenen met de juf erbij. Dus ze moet vaak hetzelfde met je willen doen om te oefenen? Ja, ze moet geduld hebben!**
10. Zullen we ze op een kaartje schrijven/ tekenen? (dit om het wat speelser te maken en praten te combineren met activiteit). *Ok!*
11. Kunnen de juffen in de Stergroep nu al goed....?

Ja!

12. Moet de juf in groep.... (integratiegroep) ook goed kunnen....?

Ja, is toch ook een juf!

13. Kan die juf dat nu al?

Weet ik niet.

(de energie was op, er ontstond clownesk gedrag. Het gesprek afgerond)

Interview J. (meisje 10 jaar)

Introductie:

1. Introduceren kaartjes Eigenwijsjes of Knuffelkaartjes.
2. Wil jij eens een kaartje pakken en vertellen wat er op het kaartje staat? (waar kind niet kan lezen, lees ik voor).
Ik ben wijs.
3. Weet je wat dat betekent?
Nee
4. Bij nee: uitleg geven. Dat betekent dat jij heel knap bent in..... Ik zie dat bijv.
Het weten van dingen. Je weet heel veel.
5. Hoe komt het denk je dat jij daar zo knap in bent? (achterliggende kwaliteit)
Dat weet ik niet.
6. Zullen we nog eens een kaartje trekken..... hetzelfde principe als hierboven.
Ik luister naar mezelf door stil te zijn. Dat betekent dat je niet zomaar roept, maar eerst nadenkt. Ik twijfel bijna altijd voor iets te zeggen. Ben heel voorzichtig.
7. Om de overgang te maken richting de leerkracht van de groep.....zal ik ook eens een kaartje pakken?
Ik kan altijd opnieuw beginnen! Ja dat doe jij wel. Als ik het niet snap, begin je gewoon opnieuw met uitleggen. En nog een keer. Dat vind je niet erg. Dus ik heb geduld? Ja.
8. Vind jij het fijn dat ik daar goed in ben?
Ja, dat is leuk!

Nog een keer vraag 7 gedaan om te checken of het opgepikt wordt.

Op het kaartje staat 'ik vergeef je' en een plaatje van 2 kikkers, kapot raam en voetbal.

J. ziet de bal en zegt: je moet met een bal kunnen voetballen. Waarom moet ik goed kunnen voetballen? Omdat ik het leuk vind om met je samen te spelen. Dus je vindt het fijn als de juf goed met je kan spelen? Ja.

Kern: (uitleg dat ik daar eens over wil kletsen samen)

9. Vind jij dat er nog meer dingen zijn die ik/ jouw juf goed moet kunnen? (hierin ook aangeven dat het niet alleen om mij gaat, maar ook om mijn duo, de assistent of de leerkracht van integratiegroep)
Ze moet lief zijn.
Ze moet héél snel kunnen typen.
Mij helpen met schrijven! (omdat ze net geschreven had waarschijnlijk deze aanvulling, daarom uitgebreid met vraag 'Alleen met schrijven?' Nee ook met andere dingen.)
10. Zullen we ze op een kaartje schrijven/ tekenen? (dit om het wat speelser te maken en praten te combineren met activiteit). Ok!
11. Jij hebt gezegd dat ik/jouw juf goed moet kunnen....., waarom vind je dat belangrijk?
Weet ik niet
12. Kunnen de juffen in de Stergroep nu al goed....?
Ja (zegt ze vanuit haar verlegenheid enthousiast)

13. Moet juf M en meneer M ook goed kunnen....?

Ja.

14. Doen ze dat nu al?

Jawel.

15. Hoe zie jij dat die juf dat nu al kan, wat doet ze dan?

Spelen samen buiten

16. Zeg jij ook weleens tegen de juf dat je het fijn vindt dat ze goed kan..... ?

Nee.

Afronding:

17. Zullen we 1 ding wat juf ... knap kan op een kaartje schrijven. Dan mag je dit aan haar geven. Dat vindt ze vast leuk om te weten (hierin moeten we 1 ding kiezen wat heel belangrijk is, ik help hierbij door kort samen te pakken wat de leerling allemaal gezegd heeft).

Nee, ik wil naar buiten. (andere kinderen gingen ook naar buiten. Op ander moment de tekening nog gemaakt)

Opvallendheden:

- Alle drie de kinderen benoemen op hun eigen manier Geduld als een kernkwaliteit van de leerkrachten.
- Hetzelfde geldt voor de kernkwaliteit behulpzaam, of zoals de kinderen zeggen: 'Ze moet me helpen!' De kinderen geven hierbij aan zowel hulp op cognitief gebied als op zorg gebied nodig te hebben.
- Lief wordt door de kinderen ook benoemd als belangrijk.
- Twee van de 3 kinderen benoemen ook, in eigen woorden, humor als belangrijk bij een goede leerkracht.
- Samenspelen, kunnen troosten (emphatisch) zijn ook twee mooie kernkwaliteiten.
- Met plezier werken, toevallig benoemd door het trekken van een kaartje, maar daardoor niet met minder lading toen de leerling zei het fijn vinden dit terug te zien in de leerkracht.

Bijlage IVb: Interview Assistent Stergroep

Introductie:

- 1. Je hebt de uitkomsten van de diverse enquêtes die onder ouders, leerkrachten, stergroepcollega's afgenomen zijn, gelezen. Waren er voor jouw opvallendheden of verrassingen?***

Ik vond het frappant dat geduldig bij de andere naar voren kwam en bij ons niet. Wij verwachten eigenlijk al wel dat je geduldig bent, maar de ander vindt dat heel belangrijk. Wij gaan er automatisch van uit dat je geduldig bent in deze groep. Terwijl dat dus niet zo normaal is. Ik vond het opvallend dat dat er zo uitsprong.

Waren er nog andere zaken die je opgevallen zijn?

De vraag wordt gesteld of we vinden dat de kernkwaliteiten aanwezig zijn bij integratieleerkrachten. Wij geven aan dat dat niet zo is, maar volgens mij geven de leerkrachten meer aan dat ze dat wel hebben. Terwijl naar mijn idee ook juist die leerkrachten degene zijn die hier moeite mee hebben en er dus nog in moeten groeien.

Ik heb het dan niet zozeer over de integratieleerkrachten, maar meer schoolbreed. Er mag meer enthousiasme komen richting onze doelgroep.

Dit groeit soms wel, maar er moet goed gezien worden waar groeimomenten liggen en wat er verwacht mag worden van de integratie, zodat er ook wat meer initiatieven komen.

- 2. Zoals ik omschreef was het voor mij opvallend dat jullie geduldig en zorgzaam minder hoog gescoord hadden dan de rest van de respondenten. Hoe kan dat komen denk je?***

Zie boven. Deze vraag hoefde niet meer gesteld te worden, want heeft de assistent zelf al als opvallend punt benoemd.

- 3. Daarnaast is het opvallend dat ouders de kernkwaliteit consequent hoger in de lijst hebben staan dan de leerkrachten, terwijl hulpvaardig en zorgzaam door leerkrachten hoger worden geplaatst. Heb je een idee waardoor dit verschil kan komen? En welke van deze kwaliteiten vind jij belangrijker?***

Voor ouders is het heel belangrijk dat we consequent zijn. Daar heeft hun kind het meeste baat bij. Dit geven ze dus aan als belangrijk punt.

Wij zijn al consequent en gaan er vanuit dat we daar effect uithalen. Omdat we dat normaal/vanzelfsprekend vinden, staat het bij ons minder hoog.

Ouders hebben het inzicht nog niet dat je dat in deze doelgroep automatisch bent. Consequent is iets lastigs, zo ervaren ouders dat thuis ook. Dus vinden zij dat we daar iets mee moeten of ze benoemen het omdat ze vinden dat dit ook zeker bij de integratieleerkrachten van belang is.

Hulpvaardig en zorgzaam worden door andere respondenten hoog gescoord. Kun je hier iets over zeggen?

Is dat zo? Ik vind dat wel bijzonder. Dat moet je toch altijd zijn. Waarschijnlijk komt dit beeld doordat dit is wat ze zien. Je moet onze doelgroep veel helpen op de wc en met jassen etc. Dat zijn de momenten die zij zien als ze door de gang lopen, dus dat herkennen ze dan als kernkwaliteit.

Voor ons geldt weer dat het logisch is voor ons. We weten dat we dat onze leerlingen nog moeten leren. Dit gaat automatisch, is niets bijzonders en hebt het gewoon in je, van nature. Wij benoemen het dan dus niet zo snel als kernkwaliteit. Daarentegen hebben bij flexibel hoog staan, omdat je dit juist ook moet zijn. Dit is geen automatisme, heb je niet zo makkelijk in je zitten als zorgzaam en hulpvaardig.

4. *Uit de enquêtes blijkt dat we vinden dat geduldig, betrokken, consequent, flexibel, gestructureerd, zorgzaam, empathisch, gepassioneerd, rustig en hulpvaardig de belangrijkste kernkwaliteiten zijn voor een leerkracht die te maken heeft met Stergroepleerlingen. Waar komt het naar jouw idee vandaan dat deze kernkwaliteiten het belangrijkste gevonden worden voor deze doelgroep?*

Je hebt heel veel geduld nodig met onze doelgroep. Ze luisteren niet naar 1 x met een reactie wat je van ze vraagt. Door op een rustige manier met de kinderen om te gaan en je geduld te bewaren, bereik je veel meer bij deze kinderen dan wanneer je te veel van ze eist.

Stemverheffing en negatieve manieren zijn niet de manier. Het duurt soms al heel lang voor het überhaupt doordringt, dus je moet geduld hebben om de tijd te nemen ze iets bij te brengen.

Betrokken: als je geen affiniteit hebt met de doelgroep en je niet wilt verdiepen in de achtergrond van de kinderen.....als de leerkrachten niet betrokken zijn (interesse, willen werken met).....dan wordt het heel moeizaam om een band met de kinderen te creëren.

Ouders zijn betrokken door communicatie en tonen dit zo. Soms mist dit echter wel een beetje.

Staat dat dan tegenover het feit dat ze het heel belangrijk vinden?

Ja, maar mogelijk is dit een stukje onmacht, tijd. Betrokkenheid zit denk ik ook in je of niet.

Mogelijk zijn er externe factoren, maar de interne factoren onmacht en acceptatie zullen meespelen.

Zelf positiviteit uitstralen(gepassioneerd). Om hulp durven te vragen → ik weet thuis ook niet hoe er mee om te gaan, maar niet eigen initiatief. Wat vind je belangrijk voor het kind. → betrokken tot. Voor ouders is gepassioneerd misschien eerder positief omgaan met het kind. De kernkwaliteit hoort wel bij leerkrachten.

Belangrijk is het om je in te kunnen leven in de ander, zodat je niet overvraagt. Steeds op zoek gaan naar de juiste weg, leerstof waardoor het kind zich op zijn gemak voelt en op zijn niveau kan presteren. De anderen zien dat we in deze kleine stapjes moeten werken en daardoor zien ze dit als belangrijk. Ze zien juist ook hierdoor een groei bij hun integratieleerlingen.

5. *De aanwezigheid van dezelfde kernkwaliteiten bij de leerkrachten wordt als pré gezien. Hoewel je aangeeft dat kwaliteiten geleerd en ontwikkeld kunnen worden, twijfel je toch of de bovenstaande kwaliteiten allen beheerst gaan worden. Kun je dat toelichten?*

Ik denk dat het ook belangrijk is of iedereen er open voor staat. Je kunt heel veel leren, maar je moet er wel open voor staan. Dan kom je eigenlijk terug op betrokken en gepassioneerd. Sta je er niet voor open dan sta je er ook niet voor open om je kernkwaliteiten te ontwikkelen.

Dat vind ik soms wel jammer, want we hebben er als school voor gekozen. Ik ben ook zeer benieuwd of leerkrachten die er minder voor open staan zich gaan ontwikkelen als ze wel een integratieleerling krijgen.

Het was een erg verhelderend gesprek. Is er nog iets wat je zelf graag wil toevoegen aan dit interview? Over het interview of over kernkwaliteiten?

Het was een moeilijke opdracht, want eigenlijk vind je veel kernkwaliteiten belangrijk. Het onderscheid maken in wat je echt belangrijk vindt en wat je wat minder belangrijk vindt, was moeilijk. Wel vond ik het goed, want het maakt je wel bewust. Het is reflectie op jezelf. Beheers ik zelf die kwaliteiten al of moet ik ook nog ergens aan werken.

Bijlage IVc: Interview leerkracht

Introductie:

1. Je hebt de uitkomsten van de enquête die onder jullie is afgenomen gelezen. Waren er voor jouw opvallendheden of verrassingen?

Ik vond het mooi om te lezen welke verschillen er zaten tussen de diverse groepen. Ik krijg een breder scala aan informatie binnen van de Stergroep, omdat ik er soms ook mag lesgeven als vervanger. Ik merk dat ik daardoor al meer feeling heb met de doelgroep en dat het klopt dat we als reguliere leerkracht meer ervaring en begeleiding nodig hebben. Echter moet vooral ook ons beeld van de Stergroep en de werkwijze in de groep duidelijker vorm krijgen. Dit zorgt denk ik voor nog meer enthousiasme en vertrouwen in eigen handelen, maar met name zorgt dit er ook voor dat er meer begrip komt. Zo is er minder weerstand en ontwikkelen we onze eigen kwaliteiten ook beter.

2. Uit de enquêtes blijkt dat we vinden dat geduldig, betrokken, consequent, flexibel, gestructureerd, zorgzaam, empathisch, gepassioneerd, rustig en hulpvaardig de belangrijkste kernkwaliteiten zijn voor een leerkracht die te maken heeft met Stergroepleerlingen. Waar komt het naar jouw idee vandaan dat deze kernkwaliteiten het belangrijkste gevonden worden voor deze doelgroep?

Ik vind dit wel erg moeilijk om te zeggen. Voor mezelf geldt dat dit veelal basisprincipes zijn die iedere leerkracht belangrijk vindt. Uit eigen ervaring weet ik dat deze kwaliteiten in de Stergroep inderdaad ook van belang zijn en dan nog specifiekere dan ze voor ons als reguliere leerkrachten belangrijk zijn.

Daarnaast denk ik dat het hulpvaardige en zorgzame op de lijst staat omdat we dit veel zien. We zien jullie aldoor met kinderen richting toilet lopen, zindelijkheidstrainingen uitvoeren of oefenen met het ophangen van de jas. Dit zijn wij bij onze leerlingen niet gewend. Dus dat valt extra op.

3. Ouders vinden de aanwezigheid van de kernkwaliteiten bij integratieleerkrachten heel belangrijk voor doorgang van de structuur en duidelijkheid voor hun kinderen tijdens de integratie. Kun je daar iets over vertellen?

Ik denk dat ze hier inderdaad gelijk in hebben. Ik merk op de speelplaats wel eens dat de leerlingen meteen gaan uitproberen als er iets anders is dan anders en als de integratieleerkracht een kernkwaliteit nog minder beheerst of minder uitvoert. Dit geeft onrust bij het kind, wat ten nadele gaat van zijn ontwikkeling. Daarom geef ik op de speelplaats ook regelmatig aan collega's aan wat de kinderen gewend zijn. Pakken we het dan ook op die manier aan dan werkt het meestal positief. Duidelijkheid en eenduidigheid is dus heel belangrijk.

4. Hoe zie jij als integratieleerkracht die kernkwaliteiten terug bij jezelf en collega's?

Zoals ik net al zei is dit wisselend. Ik merk dat ik het afgelopen jaar met het invallen al veel geleerd heb en daardoor in mijn eigen handelen al veel veranderd heb. Bij collega's zie ik dit soms ook en soms niet. Vooral nieuwe leerkrachten of leerkrachten die nog niet direct met integratieleerkrachten te maken hebben, zijn nog erg zoekende in hun aanpak en dus in hun eigen kernkwaliteiten. Met name het zorgzame wordt over het algemeen lastig gevonden. Vieze neuzen, vieze broeken of slecht slikgedrag wordt over het algemeen als vies ervaren en ook regelmatig benoemd als 'dat is niet mijn ding'.

5. Volgens de enquêtes en zoals je zelf al aangeeft, worden de kwaliteiten echter niet in dezelfde mate beheerst. Wat zou daar aan gedaan kunnen/ moeten worden?

Hier zou meer eenheid in gecreëerd moeten worden door bijvoorbeeld afstemming van aanpak in teamvergaderingen. Meer kennis over de kinderen, achtergrond, ziektebeeld, ontwikkelingsniveau en dergelijk zal ook meer betrokkenheid opleveren en meteen een eenduidige aanpak creëren. Bovendien zullen collega's enthousiaster zijn zaken toe te passen en dus kwaliteiten te ontwikkelen. Dat alles komt ook weer ten goede aan de ontwikkeling van de kinderen.

Bijlage IVd: Interview Directie

Introductie:

Zoals je weet heb ik de afgelopen periode onder ouders, collega's en ook de stergroepcollega's enquêtes afgenomen met betrekking tot hun kernkwaliteiten en de kernkwaliteiten die nodig zijn om met sterleerlingen te kunnen werken. Over deze enquêtes, maar eigenlijk met name over het onderwerp kwaliteiten wil ik in dit interview graag met je verder denken n.a.v. 6 vragen.

Dat is prima. Ik ben benieuwd naar de vragen. Hoop dat ik ze kan beantwoorden. 6 vragen valt ook best mee, gelukkig.

1. Wat zijn de kernkwaliteiten waar jij het eerste aan denkt bij een leerkracht van de Stergroep?

Je hebt het hierbij dus niet over vaardigheden en kennis die ze door middel van studie of ervaring kunnen opdoen, begrijp ik?

Nee inderdaad. Kernkwaliteiten zijn meer de karaktereigenschappen van de leerkrachten, terwijl de vaardigheden meer behoren tot de competenties. Ik wilde door dit onderzoek juist verder kijken dan competenties, omdat je die kunt verkrijgen door een opleiding te volgen en goed te doorlopen, terwijl je er naar mijn idee dan nog niet bent.

Duidelijk. Dan denk ik dat toch de affiniteit met de doelgroep het allerbelangrijkste is. Je moet het wel met liefde doen. (M. denkt even na) Toch denk ik dat ook een goede beheersing van de kennis en ervaring tot de kernkwaliteiten behoort. Ik denk dat het erg belangrijk is dat leerkrachten voor de stergroep deze vaardigheden al moeten beheersen. Zij hebben tenslotte meer bagage. Het gaat mij hier niet zo zeer om het hebben van de juiste opleiding, maar meer om de manier van denken die hierdoor ontwikkeld wordt.

Ok, duidelijk. Zijn dat de belangrijkste 2 of zijn er nog meer?

Als laatste denk ik dat misschien flexibel wel een heel belangrijke is, maar ik denk eigenlijk dat dat voor iedere leerkracht belangrijk is. Misschien echter in de Stergroep nog net een beetje meer of in ieder geval anders.

Je zegt dus eigenlijk dat de kernkwaliteit 'flexibel' bij Stergroepleerkrachten verder ontwikkeld moet zijn dan bij reguliere leerkrachten, waar de kwaliteit wel ook belangrijk is.

Ja, dat denk ik of in ieder geval anders ontwikkeld. Dit zijn denk ik wel de belangrijkste drie. Heb je dit ook bij de andere terug gehoord?

2. Toevallig gaat vraag 2 hierover. Uit de enquêtes die onder ouders, leerkrachten, stergroepcollega's afgenomen zijn blijkt dat we vinden dat geduldig, betrokken, consequent, flexibel, gestructureerd, zorgzaam, empathisch, gepassioneerd, rustig en hulpvaardig de belangrijkste kernkwaliteiten zijn voor een leerkracht die te maken heeft met Stergroeplln.

Dit lijkt me een perfecte mix van kernkwaliteiten bij elkaar.

Kijk, dat is mooi. Mijn vraag was of je je als directeur in deze top 10 kunt vinden? Dat begrijp ik hier dus duidelijk uit. Heb je nog aanvullingen?

Ja, ik sta er wel van te kijken dat scholing helemaal niet genoemd is, terwijl dit naar mijn idee toch echt wel een kwaliteit is.

Dat kan ik me voorstellen. Zoals ik eerder al liet weten heb ik in de enquêtes duidelijk het verschil tussen competenties en kernkwaliteiten uitgelegd. Waarbij gedurende het invullen mogelijk dus ook die scheiding heel duidelijk gemaakt is. Verderop in de enquêtes heb ik ook gevraagd wat men nodig denkt te hebben om de kernkwaliteiten goed te beheersen, daarin wordt scholing en ervaring opdoen wel genoemd.

Duidelijk, dan kan ik het wel begrijpen.

3. Het volgende waar ik het over wilde hebben is dat het opvallend is dat ouders de kernkwaliteit consequent hoger in de lijst hebben staan dan de leerkrachten, terwijl hulpvaardig en zorgzaam door leerkrachten hoger worden geplaatst. Heb je een idee waardoor dit verschil kan komen?
Leerkrachten zien consequent zijn bijna als didactisch of pedagogisch principe verwacht ik. Ze zullen hierbij niet zo snel denken aan een verschil tussen consequent bij de eigen leerlingen of bij de stergroep leerlingen. Hoewel dat verschil er vast wel is.
Het gaat dus om de beleving van de invullers. Hoe zien ze de leerlingen. De leerkrachten hebben mogelijk nog niet echt het beeld wat de leerlingen allemaal kunnen leren. Het echte leren zoals de leerlingen in hun eigen klas valt in hun ogen weg. De kans om iets te worden later ook. Daardoor is het in hun ogen belangrijk dat de kinderen de dag fijn doorkomen en goed verzorgd worden.
Hulpzaam en zorgzaamheid komen dan om de hoek kijken.
Ik heb dat zelf ook moeten realiseren. Nu denk ik dat je uit iedereen iets kan halen en eruit moet proberen te halen wat erin zit.
 Dat is een mooie omschrijving en een helder beeld. Ik kan hieruit concluderen dat voor jou nu consequent ook wel een belangrijk punt is, terwijl hulpzaam en zorgzaamheid eerst hoger stonden.
Ja inderdaad. Het is voor mij nu een belangrijke pijler om eruit te halen wat in ieder kind zit. Dat klinkt misschien allemaal heel filosofisch, maar ik vind het belangrijk hen zo zelfstandig mogelijk te maken.
4. Dit sluit mooi aan bij de wens van ouders. Zij geven aan dat ze de aanwezigheid van de kernkwaliteiten bij integratieleerkrachten heel belangrijk vinden voor doorgang van de structuur en duidelijkheid tijdens de integratie. Zonder die structuur en duidelijkheid verwachten zij dat de veiligheid weg is en mogelijk de ontwikkeling ook stil staat. Zie je als directie die kernkwaliteiten terug bij de collega's? Hoe?
Die zie je zeker wel terug. Het is wel heel verschillend per collega denk ik. Een voorbeeld hierin is denk ik het schoolreisje dat momenteel georganiseerd wordt. Als een collega zich nog niet veilig of verantwoordelijk genoeg voelt om een Sterleerling mee te nemen dan duidt dit denk ik op het gevoel nog niet capabel te zijn.
 Dat is een mooi voorbeeld.
Het kan zijn dat de collega onzeker is, terwijl de kernkwaliteiten eigenlijk wel beheerst worden, maar het kan ook zijn dat het nog niet beheerst wordt. Daarnaast heeft ook niet iedere leerkracht evenveel affiniteit. Dit alles is een groeiproces.
 Zeker. Kun je ook iets vertellen over situaties waarin je de kwaliteiten wel ziet? *Ja. Dit zie je al door goedlopende integraties. Ook zie je het terug in de omgang met andere kinderen, zoals J. met een zware vorm van autisme. Hij is geen Sterleerling, maar je ziet wel kwaliteiten terug bij de leerkracht die voor beiden nodig zijn, toch?*
5. Daar heb je gelijk in. Je geeft hierin dus heel mooi aan dat er al duidelijk situaties zijn waarin de leerkrachten de kwaliteiten beheersen. Ook zeg je dat ze dit soms zelf nog niet voelen en zich onzeker voelen. De leerkrachten vinden zelf ook dat zij slechts in zekere mate over deze kwaliteiten beschikken en moeten beschikken, want zij gaan door op de structuren zoals de Stergroep deze heeft ingebouwd in het rooster en hebben bovendien niet met alleen Stergroepleerlingen te maken. Zij verwachten dan ook goede begeleiding, sturing en hulp vanuit de Stergroep. Momenteel werkt dit ook nog zo, maar verwacht je dat dit met de nieuwe Stergroepleerkracht straks ook nog zo kan gaan of zal hier toch iets in moeten veranderen?
Erg belangrijk is het dan de knowhow aanwezig is van een Speciaal onderwijsleerkracht in welke vorm dan ook.

Hiermee zeg je dat je eigenlijk vindt dat ook de nieuwe leerkracht een leerkracht uit het speciaal onderwijs moet zijn. Of begrijp ik je dan verkeerd?

Ja inderdaad. Iedere andere leerkracht kan geschoold worden, maar heeft dan slechts minimale ervaring. Dit is denk ik wel heel erg belangrijk. Het moet naar mijn idee dan ook niet enkel een Speciaal onderwijsleerkracht zijn, maar die link met het SO moet er ook blijven.

Ik heb het idee dat het passend onderwijs hier ook naar toe zal gaan en dat dit ook past bij de visie van ons samenwerkingsverband.

Dat is heel fijn om te horen.

6. Dit zegt eigenlijk voldoende over de manier waarop de school kan bijdragen aan het optimaal ontwikkeld houden van de kernkwaliteiten van de Stergroepleerkracht. Wat kan de school daarnaast aan toekomstige Stergroepleerkrachten, maar met name ook aan integratieleerkrachten bieden om over deze kernkwaliteiten te leren beschikken en de kernkwaliteiten optimaal tot uiting te laten komen?

Dat is een heel goede vraag. Je noemt zelf in de vorige vraag al de begeleiding vanuit de Stergroep. Die blijft denk ik altijd erg belangrijk. Ik hoop dan ook dat die met een SO-leerkracht gewaarborgd is.

Die begeleiding en kennis is zeker heel belangrijk. Is dat het enige wat nodig is om alle collega's de nodige expertise te geven en te laten beschikken over kernkwaliteiten?

Nee ik denk dat naast de begeleiding collegiale visitatie heel belangrijk is. Dit is ook gebleken nu K. laatst bij jullie heeft meegedraaid. Zij wilde heel graag zelf, maar gaf aan het positieve beeld dat ze van de stergroep al had nu alleen nog maar beter te kunnen plaatsen en het draaien van de Stergroep voor 1 dag heeft haar beeld verbreed en geeft een betere kijk op. Dit zou dus veel meer moeten gebeuren. Echter is wel de vraag of dat helemaal uitvoerbaar is, want je kunt de kinderen natuurlijk niet belasten met steeds een andere leerkracht.

Dat is inderdaad waar, maar out of the box gedacht is dit wel een goed idee. De praktische kant heeft dan nog de nodige aandacht nodig.

Mogelijk bieden filmopnames hierin bijv. mogelijkheden. Je krijgt dan een vorm van video interactiebegeleiding.

Dat zou een goede vorm kunnen zijn inderdaad. Wat mij betreft wil ik het hier dan ook mee afsluiten. Zijn er vanuit jou nog vragen of aanvullingen over kernkwaliteiten of de enquêtes?

Ik ben wel heel benieuwd of uit de enquêtes nog andere zaken naar voren kwamen om de kernkwaliteiten te ontwikkelen?

Ook hier kwamen het meedraaien in de Stergroep en de juiste begeleiding vanuit zowel de Stergroep als vanuit MT naar voren. Verder werd ook de nodige scholing en cursussen genoemd. Ze bedoelden dan niet zozeer uitgebreide scholingen en opleidingen, maar meer gezamenlijke momenten over de Stergroep. Zouden we daar iets in kunnen betekenen?

Als ik het zo hoor, denk ik dat een studiemiddag volgend jaar goed besteed zou kunnen worden aan de Stergroep. Niet om te kijken of het draait, maar echt over de kinderen en de omgang met hen. Op deze wijze leert iedereen meer over de diverse syndromen, problematieken en daarnaast stemmen we met zijn allen de aanpak af.

Dat klinkt als een heel mooi begin.

Inderdaad een begin, want het blijft een specifiek iets en de kinderen moeten het maar net van je aannemen. Maar het is in ieder geval fijn als iedereen hetzelfde doet.

Bovendien zeggen we in ons schoolplan dat we er van alles aan doen, dus dat moeten we dan ook doen. Zoals je al zegt is dit dan een mooi begin.

Heel erg bedankt voor dit interview.

Bijlage V: Observatieformulieren

Bijlage V a: leeg observatieformulier

Uit de enquêtes aan (Stergroep)leerkrachten, ouders, directie, IB en leerlingen is gebleken welke kernkwaliteiten belangrijk gevonden worden voor de leerkrachten van de Stergroep en de integratieleerkrachten. Hieronder wordt de top 10 weergegeven van deze kernkwaliteiten. In de enquêtes wordt aangegeven dat sommige kernkwaliteiten al beheerst worden door reguliere leerkrachten/ integratieleerkrachten en andere nog niet of dat de beheersing van de kernkwaliteit op ander niveau is dan bij de Stergroepleerkrachten. Door middel van deze observatie wordt vastgesteld of de gegevens uit de enquêtes overeenkomen met de dagelijkse praktijk.

Omschrijvingen bij de kernkwaliteiten:

1.	Geduldig	De leerlingen maken kleine stapjes op didactisch, sociaal-emotioneel gebied of op het gebied van zelfredzaamheid. Als je geduldig bent, heb je de <u>rust</u> om deze kleine stapjes te <u>zien</u> , te <u>begeleiden</u> , veel te <u>herhalen</u> .
2.	Betrokken	<u>Aangetrokken</u> tot de doelgroep, waardoor je <u>aanvoelt</u> hoe je de leerling moet begeleiden. <u>Interesse</u> voor de emotionele en didactische ontwikkeling van het kind.
3.	Consequent	'Doen wat je zegt' en 'zeggen wat je doet'. Afwijken van regels mag, als de uitzondering maar wel duidelijk is, en uitzondering blijft. Dit geeft <u>duidelijkheid</u> en <u>vertrouwen</u> .
4.	Flexibel	Openstaan voor onverwachte situaties in dagplanning, maar ook in de ontwikkeling van de kinderen. Je moet dan <u>makkelijk</u> je programma, je houding en je gedrag kunnen <u>aanpassen</u> .
5.	Gestructureerd	In staat om de structuur in de dag, activiteiten en handelen aan te brengen die zorgt voor vastigheid, duidelijkheid en rust binnen de groep. Dit kan door picto's, dagschema, stappenplan, vertellen lesopbouw.
6.	Zorgzaam	Met <u>plezier</u> en vanuit je <u>binnenste</u> invulling geven aan <u>zorgtaken</u> en <u>opvoedkundige taken</u> (link met <u>behulpzaam</u>). <u>Zorgdragen</u> dat de leerlingen eruit halen wat erin zit.
7.	Empathisch	<u>Inlevingsvermogen</u> in de doelgroep en ouders, waarbij je vanuit een <u>SAMENgevoel</u> werkt naar een doel of oplossing.
8.	Gepassioneerd	Vanuit passie, <u>voorliefde</u> voor het vak en de kinderen werkende..., waarbij je deze passie, <u>liefde</u> en warmte <u>overdraagt</u> op de kinderen
9.	Rustig	<u>Zonder haast</u> , <u>spanningen</u> of stress kunnen handelen en deze rust <u>uitstralen</u> . Dit uit zich in <u>mimiek</u> , <u>houding</u> , <u>volume</u> , <u>intonatie</u> , <u>tempo</u> .
10.	Hulpvaardig	Automatische <u>bereidheid</u> tot helpen bij het bereiken van <u>doelen</u> (hoe klein ook). Ook wel <u>behulpzaam</u> genoemd en een link met <u>zorgzaam</u>

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
- b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
- c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
- 1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
- 2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
- 3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid			Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C	0	1	2	3	
2.	Betrokken	A	B	C	0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C	0	1	2	3	
4.	Flexibel	A	B	C	0	1	2	3	
5.	Gestructureerd	A	B	C	0	1	2	3	
6.	Zorgzaam	A	B	C	0	1	2	3	
7.	Empathisch	A	B	C	0	1	2	3	
8.	Gepassioneerd	A	B	C	0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C	0	1	2	3	
10.	Hulpvaardig	A	B	C	0	1	2	3	

Bijlage V b: ingevulde observaties

Observatielijst 1 Beginnend leerkracht groep 4/5

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
- b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
- c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
- 1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
- 2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
- 3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Kom merken dat het lastig was dat de lln de stof nog niet kenden. Er was innerlijke onrust, maar wel geduld voor stapjes.
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	Met welke groep ga je eerst aan het werk? Je zegt 3 en doet eerst kort 5. Situatie S. die bleef rondlopen, was dat consequent?
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	Situatie S. boekje of de laatkomer
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	Er was wel een duidelijke lesopbouw die verteld werd. Er werd geen dagplanning verteld (wel ergens in klas terug te vinden)
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	Minder van toepassing
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	Willen weten of er briefje meegaat richting ouders over het filmen. Uitleg aan kinderen waarom ik kwam filmen
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	Bij de deur de kinderen verwelkomen met een warme uitstraling.
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Overige observaties: Ik kon de kinderen soms moeilijk verstaan. Horen ze elkaar wel goed? Wat zou je daaraan kunnen doen?

Bij beurt geven: wat zou je zeggen..... Ga je gang, naam! Of Naam, ga je gang!

Observatielijst 1 Beginnend leerkracht groep 4/5 ingevuld door zichzelf

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
- b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
- c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
- 1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
- 2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
- 3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Ik voelde me heel onrustig, was zelfs geïrriteerd dat de stof nog niet behandeld bleek. Moest me bewust geduldig opstellen.
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	Kon deze kwaliteit in mijn groep niet echt plaatsen, bij deze activiteit.
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	Ik zou nog meer willen betekenen voor de kinderen, maar door combinatiegroep niet altijd mogelijk.

Raar om te zien dat je zo anders gaat functioneren omdat je weet dat het gefilmd wordt. Ik weet dat ik eigenlijk beter kan en normaal gaat dat vanzelf, maar nu ik me er ineens bewust van was dat ik het goed moest doen, haperde ik. Nu ik deze lijst lees, snap ik ook dat onbewust toepassen van de kernkwaliteiten dus betekent dat je het beter beheerst. Het is dan waarschijnlijk ook niet zo afhankelijk van situaties.

Observatielijst 2. Stergroep onderwijsassistent (komt uit regulieronderwijs)

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Is nog in aanleerfase. Welke stapjes kun je terugzetten/ omweg maken? Bv. Pakken doos B.
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	Hand mc.
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	- Dit is niet je werkje in het groene vierkant - Wat ga je doen? → vervolgstap.
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	Gesprekje met J. vooraf aan de filmopname.
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	Volume, tempo, houding
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Observatielijst 2. Stergroep onderwijsassistent (komt uit regulieronderwijs) ingevuld door zichzelf

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Vooraf onbewust
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	Mag meer bewust, zodat ik uitkomt op altijd te zien.
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	Wat ik doe is onbewust, maar het kan beter zodat ik bij zichtbaarheid kom op een C.
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	In deze activiteit niet echt van toepassing. Weet dat ik het wel met plezier doe.
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Goed om op deze wijze bewust naar je eigen handelen te kijken. Je ziet dan dat je kwaliteiten al dan niet toepast of bewust toepast en wordt heel kritisch ten opzichte van jezelf. Doe ik het echt wel altijd? Waarom deed ik het zo? Hoe kan het beter? En wanneer is het onbewust?

Observatielijst 3. Kleuterleerkracht

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Bij deze activiteit niet zo van toepassing.
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	We gaan naar buiten als iedereen stil is, zelf praten met lkr. Nodigt uit tot praten.
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	Ik mocht onverwacht komen observeren. Je past je dag daar meteen op aan.
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	Krul bij picto die klaar is vergeten. Wordt gemeld door lln → doen we straks zeg je, maar heb je het nog gedaan?
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Observatielijst 4. Leerkracht groep 4

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
 b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
 c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
 1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
 2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
 3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Gaat er snel doorheen, waardoor sommige kinderen alle antwoorden geven en andere kinderen enkel volgen.
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	Kijkt naar iedereen, doet met iedereen die iets zegt iets. Kijkt even naar het werk, zegt iets...
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	Ze moeten zitten, maar er staan er nog altijd 2.
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	Kinderen nog op bord bezig, je zit ervoor, andere aan tafel bezig...lopen door klas. Jij met instructie. Is dat een goede situatie voor instructie? Drukte?
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	Niet van toepassing in deze les
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	Bijv. meisje dat zei dat ze er vorige keer niet was.....waar was je, was je ziek?
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	Weten dat fluisteren of zacht praten helpt, maar dit komt gespannen over. Vervolgens verwacht je rustig werken, maar er is geen rust bij jezelf aan tafel.....
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Observatielijst 4. Leerkracht groep 4 ingevuld door zichzelf

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
 b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
 c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
 1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
 2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
 3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Jemig, wat erg...dat tempo...wie houdt dat bij!
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	Dit zie ik hier niet echt terug. Zorg zoals stergroep op wc ed is ook niets voor mij.

7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	Wat ben ik druk! Te maken met zenuwen filmen, maar toch! Het wordt gedurende de opname erger, de kinderen gaan er in mee.
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Opvallend dat we in de enquêtes aangeven de kernkwaliteiten ook wel te beschikken als reguliere leerkracht. Als ik zo naar mijn eigen filmpje terugkijk en deze lijst invul zie ik toch dat ik niet alles even goed beheers. Ook de filmpjes van de anderen die ik vluchtig bekeken heb, zie ik nog groeimogelijkheden.

Observatielijst 5. Onderwijsassistent Stergroep (komt uit regulier onderwijs)

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
- b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
- c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
- 1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
- 2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
- 3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Welke stapjes, hoe vaak herhaling. Geluid in je stem verrad wat ongeduld.
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	Hand mc
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	D en MC zitten 'lang' te wachten doordat je L helpt. Wat kunnen zij ondertussen doen?
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	Legt cijfers neer → dit kan bij elkaar/ dat...en nu kunnen we het spel spelen. Was je voor jezelf aan het structureren of voor de kinderen? Veel te snel en misschien had je hen spelenderwijs in opdracht vorm kunnen betrekken?
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	Aandacht spelletje D.
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	Je pakt de tijd. Creëert hierdoor gezelligheid.
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Observatielijst 6. Ervaren Kleuterleerkracht met tweede jaar integratieln.

Geef n.a.v. de observatie aan op welk niveau een kwaliteit terug te zien is /beheerst wordt.

Zichtbaarheid:

- a: de kernkwaliteit is niet terug te zien.
- b: De kernkwaliteit is soms terug te zien
- c: De kernkwaliteit is altijd terug te zien

Beheersingsniveau:

- 0: de kernkwaliteit wordt niet beheerst.
- 1: De kernkwaliteit wordt overdreven bewust toegepast, voelt onnatuurlijk.
- 2: De kernkwaliteit wordt soms nog bewust toegepast.
- 3: De kernkwaliteit wordt onbewust toegepast/ beheerst.

	Kernkwaliteit	Zichtbaarheid				Beheersingsniveau				Opmerkingen:
1.	Geduldig	A	B	C		0	1	2	3	Leuk om de differentiatie te zien!
2.	Betrokken	A	B	C		0	1	2	3	
3.	Consequent	A	B	C		0	1	2	3	
4.	Flexibel	A	B	C		0	1	2	3	
5.	Gestructureerd	A	B	C		0	1	2	3	Enkele structuren zijn er altijd, maar hier wordt ook veel op flexibiliteit gedaan.
6.	Zorgzaam	A	B	C		0	1	2	3	Niet echt van toepassing.
7.	Empathisch	A	B	C		0	1	2	3	
8.	Gepassioneerd	A	B	C		0	1	2	3	
9.	Rustig	A	B	C		0	1	2	3	
10.	Hulpvaardig	A	B	C		0	1	2	3	

Bijlage VI : Betekenis diverse kernkwaliteiten volgens respondenten

Geduldig	De leerlingen maken kleine stapjes op didactisch, sociaal-emotioneel gebied of op het gebied van zelfredzaamheid. Als je geduldig bent, heb je de rust om deze kleine stapjes te zien, te begeleiden, veel te herhalen. De kinderen van deze doelgroep reageren anders dan andere leerlingen en hebben daarom begeleiding nodig die ze met kalmte en rust tot het juiste doel kunnen begeleiden. Deze kinderen hebben meer tijd nodig, tempo ligt lager
Betrokken	Aangetrokken tot de doelgroep, waardoor je aanvoelt hoe je de leerling moet begeleiden. Interesse voor de emotionele en didactische ontwikkeling van het kind. Je verbonden voelen met de kinderen zelf en met de manier waarop wordt lesgegeven is nodig om dit beroep goed te kunnen uitoefenen en volhouden. Betrokkenheid geeft een goede band.
Consequent	'Doen wat je zegt' en 'zeggen wat je doet'. Afwijken van regels mag, als de uitzondering maar wel duidelijk is, en uitzondering blijft. Dit geeft duidelijkheid en vertrouwen. Als je consequent bent, blijft de informatie beter hangen, weten ze waar ze aan toe zijn, leren en luisteren ze beter
Flexibel	Openstaan voor onverwachte situaties in dagplanning, maar ook in de ontwikkeling van de kinderen. Je moet dan makkelijk je programma, je houding en je gedrag kunnen aanpassen.
Gestructureerd	In staat om de structuur in de dag, activiteiten en handelen aan te brengen die zorgt voor vastigheid, duidelijkheid en rust binnen de groep. Dit kan door picto's, dagschema, stappenplan, vertellen lesopbouw. De kinderen kunnen deze structuur zelf vaak niet aanbrengen in hun handelen. Het is van belang dat de leerkracht de leerling hierin kan begeleiden.
Zorgzaam	Met plezier en vanuit je binnenste invulling geven aan zorgtaken en opvoedkundige taken (een link met behulpzaam). Zorgdragen dat de leerlingen eruit halen wat erin zit.
Empathisch	Inlevingsvermogen in de doelgroep en ouders, waarbij je vanuit een SAMENgevoel werkt naar een doel of oplossing. Doordat je je goed kan inleven in de leerling begrijp je eerder waardoor een bepaalde handeling/ reactie volgt.
Gepassioneerd	Vanuit passie, voorliefde voor het vak en de kinderen werkende...., waarbij je deze passie, liefde en warmte overdraagt op de kinderen
Rustig	Zonder haast, spanningen of stress kunnen handelen en deze rust uitstralen. Dit uit zich in mimiek, houding, volume, intonatie, tempo.
Hulpvaardig	Automatische bereidheid tot helpen bij het bereiken van doelen (hoe klein ook). Ook wel behulpzaam genoemd en een link met zorgzaam
Vernieuwend	Niet bang voor het onbekende, mensen kunnen enthousiasmeren, de weerstand kunnen ombuigen, doorzetten, alles wat bij vernieuwen komt kijken
Veelzijdig	Veel niveauverschillen behappen in de klas
Humoristisch	Bij deze lln moet je niet al te serieus zijn. Met grapjes houd je er vaak de moed in, op momenten dat het minder lukt of de lln er geen zin heeft! Je kunt gedrag met een grapje doorbreken.
Liefdevol/warm	Genegenheid voelen voor deze groep kinderen. Als kinderen dit van jou merken voelen ze zich veilig en zullen ze zich beter op hun gemak voelen en zich daardoor beter ontwikkelen